

www.senate.go.th

จุลฉันทิต

ISSN 1686-3720

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ มีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

LIRT

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
Legislative Institutional Repository of Thailand

www.senate.go.th

จุลนิติ

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ มีนาคม - เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

Legislative Institutional Repository of Thailand

วารสารจุลนิติ

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ มีนาคม - เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ISSN 1686-3720

จัดทำโดย

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ชั้นที่ ๑๓
ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ
กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๓๑ ๙๓๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๘๓๑ ๙๒๘๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

พิมพ์ที่

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔ ถนนอุ่งทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๔๔ ๑๕๖๑-๓
โทรสาร ๐ ๒๒๒๔๔ ๑๕๖๑

"บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสาร "จุลนิติ"

เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย"

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

จุลฉันท

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒๓ มีนาคม - เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

คณะผู้จัดทำวารสารจุลฉันท

ที่ปรึกษา

นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช เลขาธิการวุฒิสภา
นายสุรพงษ์ มาศะวิสุทธิ ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางมัลลิกา ลับไพรี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางนรรัตน์ พิมเสน รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายนิธิ ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

กองบรรณาธิการ

นางภาณุมาศ วราหะไพฑูรย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
นายบรรหาร กำลา นิติกร
นางสาวสุทธิมาตร จันทร์แดง นิติกร
นางสาวสุวิมล เจียมวงศ์แพทย์ นิติกร
นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร
นางสาวอริยพร โพธิใส นิติกร
นายปณิธิศร์ ปทุมวัฒน์ นิติกร

บันทึกข้อมูล-พิสูจน์อักษร

นางรัชดา ศักดิ์จักรชัย เจ้าพนักงานธุรการ
นางสาวจุฬารัตน์ วงษ์น้อย เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
นายสรวิฑูร รักเมือง เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

สถานที่ติดต่อ

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ชั้นที่ ๑๓ ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ
กรุงเทพมหานคร ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๐๔

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒

ศิลปกรรมโดย

กลุ่มงานบรรณาธิการสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีการพิมพ์
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓
นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด (นายช่างศิลป์)
นายศักดิ์พันธุ์ เกิดแก่น (ช่างศิลป์)
นางสาวสุ่มัทนา คลังแสง (นักวิชาการช่างศิลป์)
นางวรรณนา ตาลาคูณ (นักวิชาการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์)
นายอวิรุทธิ์ สนพราย (นายช่างศิลป์)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔ ถนนอุททองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดหลักการอันเป็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไว้สองส่วนด้วยกัน กล่าวคือ ส่วนแรก สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน จำนวน ๗๖ คน และส่วนที่สอง สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๗๔ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๕๐ คน นั้น กองบรรณาธิการวารสาร “จุลนิติ” จึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองส่วนในหัวข้อเรื่อง “การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” ทั้งนี้ เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา รวมถึงรายชื่อบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงต่อไป

ในส่วนบทความทางวิชาการนั้น วารสาร “จุลนิติ” ใคร่ขอเสนอบทความทางวิชาการด้านกฎหมายที่น่าสนใจหลายเรื่อง ดังนี้

- หลักการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา
- “ศาลรัฐธรรมนูญ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- หลักการใหม่เกี่ยวกับ “วุฒิสภา” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำหรับคอลัมน์อื่น ๆ นั้น ยังประกอบด้วยข้อมูลทางวิชาการด้านกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่องานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาอีกมากมาย อาทิ สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนิติบัญญัติ สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ สรุปคำพิพากษาของศาลและผลการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่น่าสนใจ แนะนำกฎหมายใหม่และร่างกฎหมายที่น่าสนใจ สารพันปัญหากฎหมาย หน้าต่างโลก เกร็ดกฎหมายน่ารู้ และแนะนำเว็บไซต์ เป็นต้น

กองบรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่ได้กรุณาติดตามในผลงานของวารสาร “จุลนิติ” ด้วยดีเสมอมา ซึ่งเราพร้อมที่จะทำหน้าที่คัดสรรบทความและข้อมูลทางวิชาการด้านกฎหมายที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์เพื่อมานำเสนอแก่ทุกท่านต่อไป

พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน.

ข้าราชการจึงต้องสำเหนียก ตระหนักอยู่ตลอดเวลา
ถึงฐานะและหน้าที่ของตน แล้วตั้งใจปฏิบัติงานทุกอย่าง
โดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง
และด้วยความมีสติยั้งคิด รู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรกระทำ
สิ่งใดควรงดเว้น เพื่อให้งานที่ทำ ปราศจากโทษเสียหาย
และบังเกิดผลประโยชน์ที่แท้
คือความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ ๑

เรื่องจากปก

- การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๕
โดย กองบรรณาธิการ

สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับวงงานด้านนิติบัญญัติ ๒๓๕

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ

- เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC) ๓๗

บทความทางวิชาการ

- หลักการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๔๗
โดย ธงชัย ดุลยสุข
- การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา ๖๒
โดย นภาพร ชวรงค์กร
- “ศาลรัฐธรรมนูญ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๘๒
โดย เกียรติศักดิ์ แจ่มสว่าง
- หลักการใหม่เกี่ยวกับ “วุฒิสภา” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๑๐๐
โดย วรชัย แสนสีระ

สารบัญ ๓

สรุปคำพิพากษาของศาล

และผลการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่น่าสนใจ

- คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๕๑ , คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๓/๒๕๕๑ , คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๑
วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๑๗

เรื่อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงิน
แผ่นดิน พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒๓/๒๕๕๑ ๑๒๘
เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองจากผู้ดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ร่างกฎหมายที่น่าสนใจ

- ร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้เป็นธรรม พ.ศ. ๑๓๑

แนะนำกฎหมายใหม่และกฎหมายที่น่าสนใจ

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๔๕
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๗๑

สารบัญ ๓

สารพันบัญชีหากกฎหมาย

- การฟ้องหย่า ๑๗๕

หน้าต่างโลก The Knowledge Windows

- The world Supremacy Leader : กว่าจะได้เป็น.. ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ๑๘๕

เกร็ดกฎหมายน่ารู้

- กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์น่าสนใจจริงหรือ ๒๐๑
- ทางเลือกในการจัดการทรัพยากรของภาคประชาชน ๒๐๔
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฤาเป็นเพียงสภาแห่งอาชีพ ๒๐๙
- ตั้งสาขาบริษัทลงทุนประกอบธุรกิจในต่างประเทศ ๒๑๒

แนะนำเว็บไซต์

๓๑๕

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา

เกิด	วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘
คุณวุฒิ	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๐๙) เนติบัณฑิต (พ.ศ. ๒๕๑๐) เนติบัณฑิตอังกฤษแห่งสำนักลินคอล์น อินน์ (พ.ศ. ๒๕๑๕)
สถานที่ติดต่อ	๔๙/๑ ซอยประดิพัทธ์ ๒๕ ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
อาชีพ	ข้าราชการตุลาการบำนาญ
ประสบการณ์	อาจารย์ประจำโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา (พ.ศ. ๒๕๒๖) ผู้พิพากษาศาลฎีกา (พ.ศ. ๒๕๔๑) อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลาง (พ.ศ. ๒๕๔๒) ประธานศาลอุทธรณ์ (พ.ศ. ๒๕๔๗)
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (พ.ศ. ๒๕๔๐)

LIRT

วุฒิสภา
Legislative Institutional Repository of Thailand

นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

เกิด	วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๔๙๐
คุณวุฒิ	วิทยาศาสตรบัณฑิต (สุขาภิบาล) มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Master of Public Administration San Jo's State University USA. Certificate in Healthy Cities Australia ปริญญาบัตรหลักสูตรการป้องกันประเทศ รุ่นที่ ๔๕๑๔ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถานที่ติดต่อ	๗/๗ ซอยลาดพร้าว ๓๔ ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
อาชีพ	รับราชการรองปลัดกรุงเทพมหานคร
ประสบการณ์	ผู้อำนวยการเขตคลองสาน และเขตสาทร ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักการคลัง ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	มหาวิริยมงกุฎ (ม.ว.ม.)

รองศาสตราจารย์ ดร.กัทสนา บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

เกิด	วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๕
คุณวุฒิ	ครุศาสตรบัณฑิต (สาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชขั้นสูง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๑๒) Master of Science (Adult Psychiatry) Boston University, USA. (พ.ศ. ๒๕๑๗) Certificate Environmental Health Education, Washington University, Missouri USA. (พ.ศ. ๒๕๑๘) Doctor of Education (Health and Higher Education), Boston University, USA. (พ.ศ. ๒๕๒๑) ปริญญาบัตรหลักสูตรการป้องกันประเทศ (รุ่นที่ ๖ ภาครัฐร่วมเอกชน) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (พ.ศ. ๒๕๓๖)
สถานที่ติดต่อ	๕๘/๒ หมู่ ๔ หมู่บ้านเสนานิเวศน์ ๑ ซอยเสนานิคม ๑ ถนนพหลโยธิน แขวงจระเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐
อาชีพ	พนักงานมหาวิทยาลัย คณบดีสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์
ประสบการณ์	นายกสภากรรมการพยาบาล (วาระ พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ และ วาระ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐-ปัจจุบัน และ พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๔๑) คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๔๒)

LIRT

วุฒิสภา บ.ก.-บ.ย. ๕๑ ๓
Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน)
และกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
สปสช. (พ.ศ. ๒๕๕๐-ปัจจุบัน)
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๓๔)
และสมาชิกวุฒิสภา (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙)
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม)

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ากผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หรือรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ได้ถูกยกเลิกไป โดยเฉพาะในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา นั้นได้มีประเด็นเกี่ยวกับเรื่อง **“วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา”** ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่มีการถกเถียงกันมากที่สุดประเด็นหนึ่ง โดยหากจะพิจารณาจากเหตุผลของผู้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว พบว่าผู้ร่างมีความประสงค์ที่จะทำให้วุฒิสภาเป็นองค์กรที่มีวุฒิภาวะสูงกว่าสภาผู้แทนราษฎร อาทิ กำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง การห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาสังกัดพรรคการเมืองและห้ามมิให้มีการหาเสียงเลือกตั้ง แต่ปรากฏว่าสมาชิกวุฒิสภาชุดที่มาจาก การเลือกตั้งชุดแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ถูกตั้งคำถามถึงความเป็นอิสระ และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะองค์กรตรวจสอบฝ่ายบริหารและกระบวนการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่สำคัญในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญเป็นอย่างมากว่า มิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว

ดังนั้น ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทางผู้ร่างจึงได้พิจารณาถึงประเด็นปัญหานี้เป็นสำคัญ และได้มีการระดมความคิดและการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเกี่ยวกับที่มาของวุฒิสภา และจากผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นปรากฏว่า ประชาชนยังคงศรัทธาในระบบการได้มา

ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจาก “การเลือกตั้ง” และยังคงตั้งข้อรังเกียจระบบ “การแต่งตั้ง” แต่เมื่อถามถึงปัญหาความเป็นอิสระของบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วนั้น ปรากฏว่าประชาชนยังคงลังเลในปัญหาการได้มาซึ่งวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดว่าจะถูกฝ่ายการเมืองครอบงำได้ ดังนั้น “ระบบผสม” ระหว่าง “การเลือกตั้ง” กับ “การสรรหา” จึงเป็นทางออกที่น่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยมีข้อพิจารณาว่า “การแต่งตั้ง” กับ “การสรรหา” นั้น เป็นคนละเรื่องกัน กล่าวคือ “การแต่งตั้ง” คือการที่ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งสามารถหยิบยกรายชื่อบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมและนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยตนเองได้ทันที แต่ระบบ “การสรรหา” คือการที่มีกระบวนการในการเสนอชื่อของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบและคัดกรองคุณสมบัติเพื่อนำไปสู่การสรรหาโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความอิสระและเป็นกลาง ดังนั้น “การสรรหา” จึงมิใช่เป็นการแต่งตั้งบุคคลขึ้นตามอำเภอใจ หากแต่จะต้องพิจารณาแต่งตั้งบุคคลตามที่มีการเสนอรายชื่อมาเท่านั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงกำหนดให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มีที่มาจาก ๒ ระบบ ได้แก่ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน จำนวน ๗๖ คน และสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๗๔ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕๐ คน ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภามีที่มาที่หลากหลาย ทำให้การพิจารณากลับกรองกฎหมายและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ซึ่งเจตนารมณ์ของการกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาทั้ง ๒ ทางนั้น ก็เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับประชาชนในแต่ละจังหวัด รู้ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงจุด ส่วนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีการสรรหา นั้น ก็เพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความหลากหลายทางวิชาชีพ และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว กลุ่มบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถเหล่านี้ อาจจะไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ยังให้ความสำคัญกับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งมากกว่ามาจากวิธีการสรรหา โดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งมีจำนวนมากกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา

๑) การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีการสรรหา

๑.๑) คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๓ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่ง ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งมีความเป็นกลางและน่าเชื่อถือ ได้แก่

๑. ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
๒. ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
๓. ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๔. ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๕. ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๖. ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอบหมายจำนวนหนึ่งคน และ
๗. ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจากผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรภาคต่าง ๆ ได้แก่ ๑. ภาควิชาการ ๒. ภาครัฐ ๓. ภาคเอกชน ๔. ภาควิชาชีพ และ ๕. ภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

โดยคำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงโอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลการสรรหาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย

๑) นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานคณะกรรมการสรรหาฯ

๒) นายอภิชาติ สุจริตกุล ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

๓) พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ๔) นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๕) นายมนตรี ศรีเยี่ยมสะอาด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
- ๖) นายอำพล สิงห์โกวินท์ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
- ๗) คุณหญิงจารุวรรณ เมณฑะกา ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน^๑

๑.๒) การกำหนดวันสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๖ กำหนดให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว กำหนดให้ “วันสรรหา” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เริ่มการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกำหนดให้ “ผู้ได้รับการเสนอชื่อ” หมายความว่า ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมาตรา ๑๒๖ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันสรรหาภายใน ๓ วันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องมีการสรรหา และกำหนดให้องค์กรภาควิชาการภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น มาลงทะเบียนพร้อมเสนอชื่อผู้ที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการสรรหาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับจากวันสรรหา ทั้งนี้ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันสรรหาสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นวันสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๑ วรรคสอง.

๑.๓) หลักเกณฑ์และวิธีการลงทะเบียนขององค์กรที่มีสิทธิเสนอ ชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทะเบียนขององค์กรที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕ มาตรา ๑๐ (๒) (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้

๑. องค์กรที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นองค์กรในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

(๒) ต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมายให้จัดตั้งขึ้นในราชอาณาจักรมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี และ

(๓) ต้องมิใช่เป็นองค์กรที่แสวงหาผลกำไรหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

ทั้งนี้ องค์กรที่ประสงค์จะลงทะเบียนเพื่อมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีอำนาจกระทำการแทนองค์กรหรือผู้ที่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนองค์กรมอบหมายให้ทำการแทน โดยแสดงหลักฐานหนังสือมอบหมายทำการแทน (แบบ สสว. ๔) ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (แบบ สสว. ๑) ภายในวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดซึ่งได้แก่วันที่ ๓-๑๗ มกราคม ๒๕๕๑ (ข้อ ๔)

๒. ให้องค์กรที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเสนอชื่อบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกขององค์กรหรือปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

องค์กรละ ๑ คน พร้อมชำระค่าธรรมเนียม ๕,๐๐๐ บาท และหลักฐานหนังสือยินยอม
ของผู้ได้รับการเสนอชื่อ (ข้อ ๕)

๓. ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อ
องค์กรที่ยื่นคำขอลงทะเบียนและรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแยกเป็นรายองค์กรภาค
โดยให้มีรายชื่อบุคคลที่องค์กรเสนอชื่อด้วย มอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน
๓ วัน นับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอชื่อและให้ประกาศไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งด้วย (ข้อ ๖)

๑.๔) การเตรียมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในส่วนของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคสี่
กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการ
สรรหาสมาชิกวุฒิสภา โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการดำเนินการประกาศ
กำหนดวันสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
จัดทำระเบียบและหรือประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการ
สรรหาสมาชิกวุฒิสภา โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธาน
คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการยกร่างระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทะเบียนขององค์กรและการเสนอชื่อผู้ที่สมควรได้รับ
การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยกร่างระเบียบเกี่ยวกับเบี้ยประชุมและประโยชน์
ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการสรรหาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของผู้ที่ได้รับ
มอบหมายจากคณะกรรมการสรรหา ยกร่างระเบียบและหรือประกาศอื่นที่เกี่ยวข้อง
และมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการ
ดำเนินการตามภารกิจได้

นอกจากนี้ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยความสะดวก และ
คณะอนุกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคล
ที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาและการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับ
การเสนอชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา รวม ๖ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการรับ ลงทะเบียนองค์กรการเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิก

วุฒิสภา และการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา มีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น ประธาน โดยให้มีอำนาจหน้าที่

(๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ และให้ความช่วยเหลือ คณะอนุกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการลงทะเบียนและเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการ สรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน วิธีการ และระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนด

(๒) อำนาจการ เรังรัด กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมิน ผลการลงทะเบียนและเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาให้เป็น ไปตามแผนงาน วิธีการ และระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ์ และเที่ยงธรรม

(๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้รับมอบหมาย

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๒. คณะอนุกรรมการรับลงทะเบียนและเสนอชื่อขององค์กร มีรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง เป็นประธาน อนุกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่

(๑) รับลงทะเบียนองค์กร และรับเอกสารการเสนอชื่อผู้ ที่ สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) รับผิดชอบดำเนินการจัดการประชุมคณะกรรมการ สรรหาสมาชิกวุฒิสภา

(๓) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม ที่ได้รับมอบหมาย

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนาจการดำเนินการ เกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็น สมาชิกวุฒิสภาและการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการ สรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๓. คณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติองค์กร มีรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการพรรคการเมือง เป็นประธานอนุกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่

- (๑) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานคุณสมบัติองค์กร
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา และการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๔. คณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติผู้ถูกเสนอชื่อ มีรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย เป็นประธานอนุกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่

- (๑) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานคุณสมบัติผู้ถูกเสนอชื่อ
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา และการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๕. คณะอนุกรรมการจัดทำรายชื่อองค์กรและข้อมูลผู้ถูกเสนอชื่อ มีนายสมชาติ เจศรีชัย ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานอนุกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่

- (๑) รวบรวมรายชื่อองค์กรและข้อมูลผู้ถูกเสนอชื่อที่ได้รับจากคณะอนุกรรมการรับลงทะเบียนและเสนอชื่อขององค์กรแล้วจัดทำรายชื่อองค์กรและข้อมูลผู้ถูกเสนอชื่อ โดยให้หมายเหตุผลการตรวจสอบคุณสมบัติองค์กรของคณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติองค์กร และหมายเหตุผลการตรวจสอบคุณสมบัติ

ผู้ถูกเสนอชื่อของคณะกรรมการตรวจสอบผู้ถูกเสนอชื่อ

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา และการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๖. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ มีรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการการมีส่วนร่วมเป็นประธานอนุกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนองค์กร การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา และการรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

๑.๕) การดำเนินการในส่วนของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาได้รับมอบรายชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงมีคำสั่งคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาที่ ๑/๒๕๕๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองการเสนอชื่อขององค์กรภาคต่าง ๆ ประกอบด้วย

LIRT

๑. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับการเสนอชื่อขององค์การภาควิชาการ มีเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นประธานอนุกรรมการ

๒. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับการเสนอชื่อขององค์การภาครัฐ มีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ

๓. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับการเสนอชื่อขององค์การภาคเอกชน มีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานอนุกรรมการ

๔. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับการเสนอชื่อขององค์การวิชาชีพ มีรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประธานอนุกรรมการ

๕. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับการเสนอชื่อขององค์การภาคอื่น มีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นประธานอนุกรรมการ

โดยคณะอนุกรรมการแต่ละคณะ มีหน้าที่พิจารณากลับการและจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรและข้อมูลของผู้ถูกเสนอชื่อโดยคำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ เสนอคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

จากนั้น คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาได้แต่งตั้ง **คณะอนุกรรมการประสานงานและกลับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา** โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานอนุกรรมการ มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากคณะอนุกรรมการของแต่ละภาคที่มีการตรวจสอบข้อมูลขององค์กรและบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อแล้ว และจำแนกผู้ได้รับการเสนอชื่อออกเป็นกลุ่มย่อยของแต่ละภาค โดยคำนึงถึงองค์ประกอบตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนกลับการคุณสมบัติ พฤติกรรมและความประพฤติของผู้ถูกเสนอชื่อ เสนอต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามอบหมาย

ทั้งนี้ ในการพิจารณาข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น คณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติผู้ถูกเสนอชื่อ ได้ดำเนินการจัดส่งเอกสารให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณสมบัติสมาชิกวุฒิสภา โดยมีประเด็นการตรวจสอบดังต่อไปนี้

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นการตรวจสอบ
๑	สนง. เลขาธิการวุฒิสภา	ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง
๒	สนง. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	<ul style="list-style-type: none"> ● มาตรา ๑๑๕ (๗) ไม่เป็น ส.ส. หรือเคยเป็น ส.ส. และพ้นจากการเป็น ส.ส. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ ● มาตรา ๑๑๕ (๙) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกิน ๕ ปี
๓	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	มาตรา ๑๐๒ (๙) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
๔	กรมการปกครอง	มาตรา ๑๑๕ (๑) สัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ
๕	สนง. คกก. การอุดมศึกษา	มาตรา ๑๑๕ (๓) ประเด็นสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
๖	สำนักงาน ก.พ.	มาตรา ๑๑๕ (๓) ประเด็นสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (วุฒิกการศึกษาต่างประเทศ)
๗	กระทรวงศึกษาธิการ	มาตรา ๑๑๕ (๓) ประเด็นสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
๘	สำนักงานศาลยุติธรรม	มาตรา ๑๐๒ (๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๕ ปีในวันเลือกตั้ง (วันที่ได้รับการเสนอชื่อ) เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
๙	สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	มาตรา ๑๐๒ (๓) ไม่อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

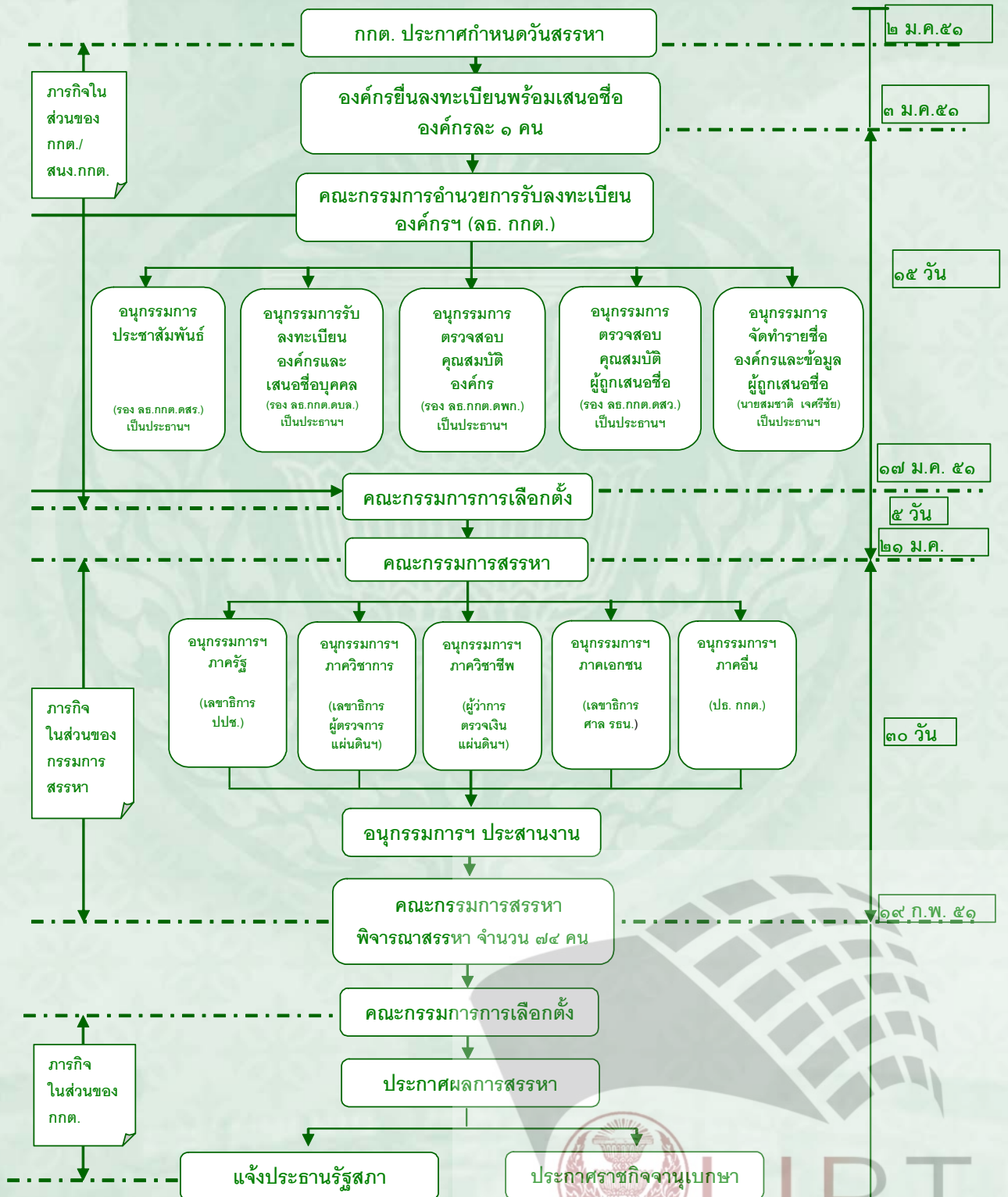

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นการตรวจสอบ
๑๐	สำนักงาน ป.ป.ช.	ประเด็นการชี้มูลความผิดกรณีเกี่ยวข้องกับกาทุจริต
๑๑	สำนักงาน ป.ป.ส.	ไม่มีพฤติการณ์หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๑๒	สำนักงาน ป.ป.ง.	ไม่มีพฤติการณ์หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงิน
๑๓	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	ไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ
๑๔	ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร	๑. ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่ง ส.ส. หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๒. ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ๓. ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงาน ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๑๕	ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดทุกจังหวัด และกรุงเทพมหานคร/สำนัก สนับสนุนการเลือกตั้ง (ฝ่ายข้อมูลการเลือกตั้ง)	๑. เป็นผู้เสียสิทธิเพราะเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒. การถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๓. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
๑๖	สำนักกิจการพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง	มาตรา ๑๑๕ (๖) ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้ดำรง ตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเคยเป็นสมาชิก หรือเคยดำรง ตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิก หรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง มาแล้วยังไม่เกิน ๕ ปี นับถึงวันสมัคร รับเลือกตั้ง หรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ
๑๗	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ

โครงสร้างและขั้นตอนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

๒) การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีการเลือกตั้ง

๒.๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา โดยกำหนดจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเพื่อให้แต่ละจังหวัดมีตัวแทนจังหวัดละหนึ่งคนเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นหลักการเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่ได้มีการกำหนดเพิ่มเติมให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถหาเสียงได้เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของวุฒิสภา เพื่อป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องอาศัยฐานคะแนนเสียงของกลุ่มการเมืองในพื้นที่ ส่วนการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา คือกำหนดให้ผู้สมัครต้องมีความผูกพันกับพื้นที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งเป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ในหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในราชกิจจานุเบกษาซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกิน ๕ วันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน และให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ ๑ บททั่วไป เฉพาะเรื่องการดำเนินการกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ส่วนที่ ๒ เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง ส่วนที่ ๖ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ยกเว้นเรื่องการห้ามปิดประกาศผลการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๙ การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนที่ ๑๑ การคัดค้านการเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยอนุโลม ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในหมวดนี้ นอกจากนี้ บรรดาบทบัญญัติใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ถ้าบัญญัติให้การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็น

ความผิดและมีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยให้ถืออัตราโทษอย่างเดียวกัน และเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงของผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวิธีการที่รัฐสนับสนุนการหาเสียงเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดสถานที่ปิดประกาศและติดป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบริเวณสาธารณสถานซึ่งเป็นของรัฐ ให้พอเพียงและเท่าเทียมกันในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทุกคน

(๒) การพิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครไปให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) สถานที่สำหรับผู้สมัครใช้ในการหาเสียง โดยรัฐอาจจัดให้มีการแสดง หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาฟังการหาเสียงก็ได้ แต่ต้องมีใช่เป็นการจัดให้มีเพื่อสนับสนุนผู้สมัครใดโดยเฉพาะ

(๔) การสนับสนุนของรัฐในกิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเลือกตั้งหรือข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในการเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา

๒.๒) รายชื่อสมาชิกวุฒิสภา

๒.๒.๑) รายชื่อผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา^๒ จำนวน ๗๔ คน ได้แก่

๑. ภาควิชาการ จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

- ๑) รองศาสตราจารย์กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล
- ๒) นายคำณูณ สิทธิสมาน
- ๓) นายจ่านงค์ สวมประจำ
- ๔) นายโชติวิธ ขวณิชย์
- ๕) ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ
- ๖) รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ศรีอนุชาติ
- ๗) นายธนู กุลชล
- ๘) นายประสาร มฤคพิทักษ์
- ๙) รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์

^๒ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๗ ก หน้า ๔๗ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑).

- ๑๐) ศาสตราจารย์ชานพินิจ กุลละวณิชย์
- ๑๑) พลตำรวจโท ยุทธนา ไทยภักดี
- ๑๒) นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์
- ๑๓) ศาสตราจารย์วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์
- ๑๔) ศาสตราจารย์สุกัญญา สุดบรรทัด
- ๑๕) นายสุรชัย เดียงบุญเลิศชัย

๒. ภาครัฐ จำนวน ๑๔ คน ดังนี้

- ๑) นายจารึก อนุพงษ์
- ๒) นายเจตน์ ศิรธรานนท์
- ๓) นายฐิระวัตร กุลละวณิชย์
- ๔) พลเรือเอก ณรงค์ ยุทธวงศ์
- ๕) นายพิเชต สุนทรพิพิธ
- ๖) นายไพบูลย์ นิติตะวัน
- ๗) พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช
- ๘) นายสงคราม ชื่นภักดี
- ๙) นายสมบูรณ์ งามลักษณ์
- ๑๐) พลโท สุจินดา สุทธิพงษ์
- ๑๑) นายสุพจน์ โพธิ์ทองคำ
- ๑๒) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
- ๑๓) พลอากาศเอก อาคม กาญจนหิรัญ
- ๑๔) พลตำรวจเอก อำนวย เพชรศิริ

๓. ภาคเอกชน จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

- ๑) นายถาวร ลีบุตรพงษ์
- ๒) นายธวัช บวรวิชัยกุล
- ๓) นายธีระจิตต์ สถิโรตมวงศ์
- ๔) นางนิลวรรณ เพชรบูรณิน
- ๕) นายบุญชัย โชควัฒนา
- ๖) นายพิชัย อุตมานันท์
- ๗) ร้อยโท ภูมิศักดิ์ หงษ์หยก
- ๘) นางยุวดี นิมสมบุญ
- ๙) นางรสสุคนธ์ ภูริเดช
- ๑๐) นายเรืองไกร ลีกิจวัฒน์

LIART

- ๑๑) นายวรินทร์ เทียมจรัส
- ๑๒) นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม
- ๑๓) พันตำรวจเอก สนธยา แสงภา
- ๑๔) นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
- ๑๕) นางอุไร คุณมานันทกุล

๔. ภาควิชาชีพ จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

- ๑) พลตำรวจตรี เกริก กัลยาณมิตร
- ๒) นายชลิต แก้วจินดา
- ๓) นายดวง อันทะไชย
- ๔) รองศาสตราจารย์ทัศนา บุญทอง
- ๕) นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์
- ๖) นายรัฐดี บินหะยีสะมะแอ
- ๗) นายไรราน อรุณรังษี
- ๘) นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์
- ๙) ศาสตราจารย์ชานวิระ มาวิจักขณ์
- ๑๐) นายสมชาย แสงวงการ
- ๑๑) นายสมัคร ชาวภานันท์
- ๑๒) พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
- ๑๓) นายอนันต์ วรวิติพงษ์
- ๑๔) นายอนุรักษ์ นิยมเวช
- ๑๕) รองศาสตราจารย์อัฉรวา เตชฤทธิพิทักษ์

๕. ภาคอื่น จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

- ๑) พันโท กมล ประจบเหมาะ
- ๒) พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์
- ๓) พลอากาศเอก ณพฤษภ มั่นทะจิตร
- ๔) นางทิพย์วัลย์ สมุทรักษ์
- ๕) นายประสงค์ นุรักษ์
- ๖) ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช
- ๗) หม่อมราชวงศ์ปรียานันทนา รังสิต
- ๘) นายไพโรจน์ ถัดทะพงษ์
- ๙) นายมณฑิธร บุญตัน
- ๑๐) นายวรวุฒิ โรจนพานิช

- ๑๑) นายแหวดือราแม มะมิงจิ
- ๑๒) พลตำรวจตรี สุเทพ สุขสงวน
- ๑๓) พลตำรวจเอก สุนทร ช้ายขวัญ
- ๑๔) นายอนุศักดิ์ คงมาลัย
- ๑๕) นายอิทธิพล เรืองวรรณ

๒.๒.๒) รายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา^๓ จำนวน ๗๖ คน

ได้แก่

๑)	นางสาวรสนา ไตสีตระกูล	กรุงเทพมหานคร
๒)	นายภิญโญ สายนุ้ย	กระบี่
๓)	นายสุรพงษ์ ตันธนศรีกุล	กาญจนบุรี
๔)	นายสิทธิศักดิ์ ยนต์ตระกูล	กาฬสินธุ์
๕)	นายกฤษ อาทิตย์แก้ว	กำแพงเพชร
๖)	นายประเสริฐ ประคุณศึกษาพันธ์ ^๔	ขอนแก่น
๗)	นายมงคล ศรีคำแหง	จันทบุรี
๘)	นายนิคม ไวยรัชพานิช	ฉะเชิงเทรา
๙)	นายสุรชัย ชัยตระกูลทอง	ชลบุรี
๑๐)	นางจิตรรณา ยิ่งทวีลาภา	ชัยนาท
๑๑)	นางพรทิพย์ จันทร์รัตนปรีดา ^๕	ชัยภูมิ
๑๒)	พลตรี กฤษชัย สุวรรณวรรณ	ชุมพร
๑๓)	นางจิรารวรรณ จงสุทธนามณี วัฒนศิริธร	เชียงราย
๑๔)	นายชูชัย เลิศพงศ์อดิศร	เชียงใหม่
๑๕)	นายวิเชียร คันช่อง	ตรัง
๑๖)	นายสุพจน์ เลียดประดม	ตราด
๑๗)	นายชินรินทร์ หาญสืบสาย	ตาก
๑๘)	นายสมชาติ พรรณพัฒน์	นครปฐม
๑๙)	นายธวัชชัย บุญมา ^๖	นครนายก

^๓ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๕ ก หน้า ๑๓๐ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑).

^๔ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๓) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๘ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑).

^๕ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๓) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๘ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑).

^๖ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๒) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๙ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑).

๒๐)	นายวิทยา อินาลา	นครพนม
๒๑)	นายสุเมธ ศรีพงษ์	นครราชสีมา
๒๒)	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	นครศรีธรรมราช
๒๓)	นางอรพินท์ มั่นศิลป์	นครสวรรค์
๒๔)	นายดิเรก ถึงฝั่ง	นนทบุรี
๒๕)	นายมุหามะรอฮดี บอดอ	นราธิวาส
๒๖)	นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	น่าน
๒๗)	นายทวีศักดิ์ คิดบรรจง	บุรีรัมย์
๒๘)	นายไพบูรณ์ ชำศิริพงษ์	ปทุมธานี
๒๙)	นายธันว์ ออสุวรรณ	ประจวบคีรีขันธ์
๓๐)	นายสุรเดช จิรฐิติเจริญ	ปราจีนบุรี
๓๑)	นายวรวิทย์ บารู	ปัตตานี
๓๒)	นางสาวเกศสิณี แช่วัฒนะ	พระนครศรีอยุธยา
๓๓)	พลโท พงศ์เอก อภิรักษ์โยธิน	พะเยา
๓๔)	นายมานพน้อย วานิช	พังงา
๓๕)	นายเจริญ รักดีวานิช	พัทลุง
๓๖)	นายบรรชา พงศ์อายุกุล	พิจิตร
๓๗)	นางสาวพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์	พิษณุโลก
๓๘)	นางสาวสุมล สุตะวิริยะวัฒน์	เพชรบุรี
๓๙)	นางสมพร จุ่มน้	เพชรบูรณ์
๔๐)	นายขวัญชัย พนมขวัญ	แพร่
๔๑)	นางธันยรัศม์ อัจฉริยะฉาย	ภูเก็ต
๔๒)	นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	มหาสารคาม
๔๓)	พันตำรวจโท จิตต์ มุกดาธนพงศ์	มุกดาหาร
๔๔)	นายบุญส่ง โคควาวิสารัช	แม่ฮ่องสอน
๔๕)	นายยุทธนา ยุพฤทธิ์	ยโสธร
๔๖)	นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอะมารีเยอ	ยะลา
๔๗)	นายจตุรงค์ วีระกนก	ร้อยเอ็ด

^๑ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๓) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๘ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑).

^๒ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๓) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๘ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑).

๔๘) นายพรพจน์ กังวาล	ระนอง
๔๙) นายสาย กังกเวดิน	ระยอง
๕๐) นายเกษรา ศักดิ์สมบุญรณ์	ราชบุรี
๕๑) นายวรวิทย์ วงษ์สุวรรณ	ลพบุรี
๕๒) นายพีระ มานะทัศน์	ลำปาง
๕๓) นายสมศักดิ์ บุญเปลื้อง	ลำพูน
๕๔) พลตำรวจตรี องอาจ สุวรรณสิงห์	เลย
๕๕) นายจิตติพงษ์ วิริยะโรจน์	ศรีสะเกษ
๕๖) นายประดิษฐ์ ตันวัฒนะพงษ์	สกลนคร
๕๗) นายประเสริฐ ชิตพงศ์	สงขลา
๕๘) นายสุรียา ปันจอร์	สตูล
๕๙) นายสุโข วุฑฒิโชติ	สมุทรปราการ
๖๐) นายสุรจิต ชिरเวทย์	สมุทรสงคราม
๖๑) นายสุวิศว์ เมฆเสรีกุล	สมุทรสาคร
๖๒) นายจรัล จึ้งย้งเรืองรุ่ง	สระบุรี
๖๓) พันตำรวจเอก พายัพ ทองขึ้น ^๙	สระแก้ว
๖๔) นายศุภวัฒน์ เทียนถาวร	สิงห์บุรี
๖๕) นางสุอำภา คชไกร	สุโขทัย
๖๖) นายประสิทธิ์ โพธิ์สุธน	สุพรรณบุรี
๖๗) พลตำรวจโท มาโนช ไกรวงศ์	สุราษฎร์ธานี
๖๘) นายอนันต์ อริยะชัยพาณิชย์	สุรินทร์
๖๙) พลตำรวจตรี ขจร สัยวัตร์	หนองคาย
๗๐) นายรักพงษ์ ณ อุบล	หนองบัวลำภู
๗๑) พลตำรวจเอก โกวิท ภัคดีภูมิ	อ่างทอง
๗๒) นายบวรศักดิ์ คณาเสน	อำนาจเจริญ
๗๓) พลตำรวจโท พิชัย สุนทรสังบุญย์	อุดรธานี
๗๔) นางนฤมล ศิริวัฒน์	อุดรดิตถ์
๗๕) นายสิงห์ชัย ทุ่งทอง	อุทัยธานี
๗๖) นายถนอม ส่งเสริม	อุบลราชธานี

^๙ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ครั้งที่ ๓) (ร.จ. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๘ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑).

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
ประกันภัย) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้สำนักงาน
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นหน่วยงานของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้
ให้คณะกรรมการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานฯ ได้รับความคุ้มครองตาม
พระราชบัญญัติ ฯ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา
แล้วดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วย
งานต้องปฏิบัติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงานต้องปฏิบัติ พ.ศ. ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ
โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงาน
ต้องปฏิบัติ พ.ศ. ออกตามความในพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์
พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับใบอนุญาต

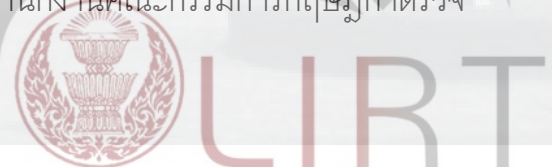
กรณีผลิต ครอบครอง จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งเชื้อโรคหรือพิษจากสัตว์เฉพาะในงานอันเกี่ยวกับการควบคุมโรค การป้องกันโรค การบำบัดโรค การศึกษา หรือการวิจัย ให้จัดแจ้งข้อมูลดังกล่าวโดยส่งต้นฉบับต่อกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเก็บสำเนาไว้ที่หน่วยงานของตนเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบทุก ๓ เดือน เพื่อจะได้ทราบว่า หน่วยงานใดมีเชื้อโรคอะไรบ้าง และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

■ เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการคลังที่ดี พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการคลังที่ดี พ.ศ. ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดความหมายและลักษณะของการบริหารการคลังที่ดี กำหนดแนวทางรายละเอียด และหน่วยงานที่ต้องจัดทำรายงานทางการคลัง กำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์และสอบทานรายงานการคลังสาธารณะ กำหนดหน่วยงานและหลักเกณฑ์การนำรายงานทางการคลังไป กำหนดงบประมาณรายจ่าย รวมทั้งกำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลทางการคลังต่อสาธารณะ และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

■ เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ปรับปรุงแก้ไขตามมติคณะกรรมการกถันกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๒ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แล้ว โดยมีสาระสำคัญคือกำหนดมาตรฐานงานขั้นต้นของการปฏิบัติงานระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์หน่วยงานต่าง ๆ ให้มีแนวทางและมาตรฐานในการให้บริการสำหรับประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และสามารถยุติข้อพิพาทหรือการเยียวยาทุกข์ของประชาชนได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ดังนี้

๑) รับทราบรายงานข้อมูลผลกระทบต่อประชาชนและสังคมเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สรุปได้ว่า มีความจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติจัดเก็บภาษีน้ำมัน ภาษียาสูบ และค่าธรรมเนียมจากผู้พักในโรงแรมฯ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้สามารถดำเนินการออกข้อบัญญัติจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมดังกล่าว ได้เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ

๒) อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญคือ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อให้การจัดบริการสาธารณะและการใช้บังคับกฎหมายเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความโปร่งใส และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเงินของ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเงินของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ เพิ่มวงเงินลงทุนในหุ้นกู้แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ และใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น จากเดิมร้อยละ ๓๐ ของเงินกองทุน

เป็นร้อยละ ๓๕ ของเงินกองทุน รวมทั้งเพิ่มวงเงินลงทุนในต่างประเทศ จากเดิม ร้อยละ ๑๕ ของเงินกองทุน เป็นร้อยละ ๒๕ ของเงินกองทุน และให้ส่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรักษาความปลอดภัย ในการประชุมลับ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการละเมิด การรักษาความปลอดภัย การลด หรือยกเลิกชั้นความลับ และกำหนดบทเฉพาะกาล รับรองสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่อยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ และให้องค์การการรักษาความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องประสานการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินรางวัล เงินสินบน ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ ร่างระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินรางวัล เงินสินบน ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการเงินในการปราบปรามโจรผู้ร้าย พ.ศ. ๒๕๒๐ และกำหนดหลักเกณฑ์ของระเบียบเป็น ๓ หมวดได้แก่ หมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ เงินรางวัล หมวด ๓ เงินสินบน และบทเฉพาะกาล โดยยกเลิกการเบิกค่าใช้จ่ายในการปราบปรามโจรผู้ร้ายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการสืบจับและค่าปลงศพซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับระเบียบที่กำหนดขึ้นในปัจจุบัน พร้อมทั้งยกเลิกอำนาจการสั่งจ่ายของผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดีกรมการปกครอง และคณะกรรมการศูนย์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดบทนิยามต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย ให้เป็นอำนาจของ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้กำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. ...

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. ... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว โดยมีสาระสำคัญคือปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกาใหม่ทั้งฉบับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๕๒/๑ และมาตรา ๕๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอของงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด การกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นต้น โดยมอบให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (ก.น.พ.) ตามร่างมาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง และให้เพิ่มผู้แทนคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหนึ่งคน เป็นกรรมการ เพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชกฤษฎีกาที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการไว้เดิม และตัดความในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ รวม ๔ ด้านออก เพื่อให้ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ตามที่เห็นสมควร โดยไม่จำกัดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้เท่านั้น เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนการจัดทำแผนกลุ่มจังหวัดตามร่างมาตรา ๑๖ ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด อาจไม่เหมาะสมกับการบริหารงานของ

กระทรวงมหาดไทย สมควรแก้ไขให้กระทรวงมหาดไทยสามารถใช้ดุลพินิจมอบหมายบุคคลที่เหมาะสมทำหน้าที่ดังกล่าวได้ และปรับเปลี่ยนชื่อตำแหน่ง "หัวหน้ากลุ่มจังหวัด" เป็น "ผู้ประสานงานของกลุ่มจังหวัด" รวมทั้งแก้ไขร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ โดยที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เห็นชอบให้จัดตั้งสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มจังหวัด และเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด จึงควรแก้ไขชื่อตำแหน่งของผู้ที่เป็นเลขานุการในร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งสำนักงานดังกล่าว และให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป ตามข้อสั่งเกตของคณะรัฐมนตรี

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการ
หอพัก พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการหอพัก พ.ศ. ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการหอพัก พ.ศ. ๒๕๔๗ และกำหนดให้กฎกระทรวงนี้ มิให้ใช้บังคับแก่หอพักนักศึกษาที่รับนักเรียน นิสิต นักศึกษาเข้าพัก และสถานที่พักตามกฎหมายว่าด้วยการโรมแรม กำหนดให้ห้องนอน ห้องต้อนรับ ผู้เยี่ยมเยียน ห้องอาหาร ห้องน้ำ และห้องส้วมของหอพักต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และการต่อใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก กำหนดแบบบัตรประจำตัว นายทะเบียนและบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

LI RT

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคารสำหรับอาคารที่เริ่มก่อสร้างในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งยังก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคารสำหรับอาคารที่เริ่มก่อสร้างในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งยังก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ พ.ศ. ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต และการอนุญาตสำหรับอาคารที่เริ่มก่อสร้างในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศซึ่งยังก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ โดยให้อาคารที่ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้มีการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ และใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วสามารถขออนุญาตก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารใหม่ โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาออกใบอนุญาตฉบับเดิมได้ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ศ. ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานและปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ และศาล ในการดำเนินการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

LIPT

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ พ.ศ. ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันทั้งระบบ และกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ และกำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานในสำนักงานฯ หรือบุคคลที่มาช่วยราชการ ให้จ่ายจากงบบริหารของสำนักงานฯ และให้ส่งดำเนินการคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา แล้วต่อไปได้

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๖ เสนอ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยมีสาระสำคัญคือแก้ไขนิยาม "เจ้าหนี้" ให้มีความหมายกว้างขึ้นโดยขอเพิ่มธนาคารเฉพาะกิจประเภทอื่นนอกจากธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน หรือธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคม เพื่อการพัฒนา พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ถอนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา พ.ศ. ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องนี้แทน ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมกับเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนาแห่งชาติ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ และมาตรการในการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา รวมทั้งเปิดโอกาสให้องค์กรด้านประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา และให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการกิจการตามระเบียบ ฯ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแทนร่างพระราชบัญญัติที่ถอนไปแล้วดำเนินการต่อไปได้

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของ เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ เพื่อควบคุมและดูแลการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

เพื่อใช้เป็นอาหาร หรืออาหารสัตว์ หรือใช้ในกระบวนการผลิตซึ่งมาจากต่างประเทศ หรือภายในประเทศได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม โดยทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับการดำเนินงานในระดับสากล และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ปรับปรุงการจัดแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติออกเป็นสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และกองบัญชาการ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของงานเป็นไปตามหลักการบริหารและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การปฏิบัติงานบังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) พ.ศ. ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ จัดตั้งสำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสมาคม
ประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง
การดำเนินงานของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พ.ศ. ตามที่
กระทรวงการต่างประเทศเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีกฎหมายคุ้มครอง
การดำเนินงานของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และให้ส่ง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการ
ประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป
และอนุมัติให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นภาคี
กฎบัตรอาเซียน เมื่อร่างพระราชบัญญัติ ฯ ได้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว

๑

"...การทำงานใหญ่ ๆ ทุกอย่าง
ต้องการเวลามาก กว่าจะทำสำเร็จ
ผู้ที่เริ่มโครงการอาจไม่ทันทำให้สำเร็จโดยตลอด
ตัวคุณเองก็ได้ ต้องมีผู้อื่นรับทำต่อไป
ดังนั้นไม่ควรยกเอาเรื่องใครเป็นผู้เริ่มงาน
ใครเป็นผู้รับช่วงงาน ขึ้นเป็นข้อสำคัญนัก
จะต้องถือผลสำเร็จที่จะเกิดจากงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น..."

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๔)

LIRT

เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC)*”

การทุจริตเป็นปัญหาร้ายแรงที่กระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศ บั่นทอนคุณธรรมและจริยธรรมของสังคม เป็นอันตรายต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การทุจริตในปัจจุบันมีความซับซ้อนกว่าในอดีตจนยากแก่การตรวจสอบและดำเนินการ โดยเหตุที่การทุจริตเชื่อมโยงกับอาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การฟอกเงิน และทรัพย์สินจำนวนมาก องค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น การทุจริตจึงมิใช่เป็นเพียงปัญหาภายในประเทศเท่านั้น แต่เป็นวิกฤตการณ์ข้ามชาติที่กระทบต่อประชาคมโลกทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันปราบปรามและควบคุมการทุจริตจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยยึดหลักว่าการป้องกันและขจัดการทุจริตเป็นความรับผิดชอบของทุกประเทศและทุกประเทศต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

* จัดโดย คณะนักวิจัย “โครงการการศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓” ซึ่งดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ ห้องภาณุมาศ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร.

แม้ว่าองค์การและกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศได้ริเริ่มในการจัดทำกฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตหลายเรื่องมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในหลายๆ เรื่องด้วยกัน องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้ตระหนักถึงภัยอันตรายร้ายแรงดังกล่าวจึงได้จัดให้มีการประชุมประเทศสมาชิกร่วมกันยกร่างอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption) ขึ้น และอนุสัญญานี้ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมขององค์การสหประชาชาติที่เมืองเมอริดา ประเทศเม็กซิโก เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๓ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งมีประเทศที่ลงนามรับรองอนุสัญญา จำนวน ๑๔๐ ประเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยได้ร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้ในวันดังกล่าวด้วย โดยมีเนื้อหาครอบคลุมมาตรฐาน มาตรการและกฎเกณฑ์การต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน ๔ ส่วนหลัก ได้แก่

๑. มาตรการป้องกันการทุจริต (Chapter ๒ Prevention)
๒. การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย (Chapter ๓ Criminalization and law enforcement)
๓. ความร่วมมือระหว่างประเทศ (Chapter ๔ International cooperation) และ
๔. การติดตามสินทรัพย์คืน (Chapter ๕ Asset recovery)

อย่างไรก็ตาม อนุสัญญานี้ ฉบับดังกล่าวยังไม่มีผลใช้บังคับกับประเทศไทยจนกว่าประเทศไทยจะได้ให้ความยินยอมเข้าผูกพันหรือให้สัตยาบัน ซึ่งก่อนการให้สัตยาบัน คณะรัฐมนตรีต้องเสนออนุสัญญานั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่า "หนังสือสัญญาใด...จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา...ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา..." และเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาให้ความเห็นชอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ โดยมีเงื่อนไขคือจะต้องมีการตราหรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓ ฉบับ คือ

๑. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ เพิ่มบทนิยามคำว่า "เจ้าพนักงานของรัฐบาลต่างประเทศ" และบทนิยามคำว่า "เจ้าพนักงานขององค์การระหว่างประเทศ" ทั้งนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบทนิยามของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งได้บัญญัติบทนิยามไว้ ดังนี้

๑) "เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ" หมายถึง บุคคลใด ๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการของรัฐต่างประเทศ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

๒) "เจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศ" หมายถึง ข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากองค์การภาครัฐระหว่างประเทศนั้น ให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าว

๑.๒ เพิ่มความผิดต่อเจ้าพนักงานและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานของรัฐบาลต่างประเทศ หรือเจ้าพนักงานขององค์การระหว่างประเทศ

๑.๓ เพิ่มหลักการเรื่องอายุความสะดุดหยุดอยู่ในกรณีที่ต้องหาหลบหนีไปต่างประเทศ

๑.๔ เพิ่มความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

๒. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

W.F.I. ๒๕๓๕

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาเพื่อประโยชน์ในการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการดังกล่าว

๒.๒ กำหนดวิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดอาญา

๒.๓ กำหนดให้กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย

ไม่ว่าจะเป็นกรรมสิทธิ์หรืออยู่ในความครอบครองของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหรือบุคคลภายนอก ซึ่งได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน และกำหนดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น อาจร้องต่อศาลก่อนมีคำสั่งว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมหรือในทางกุศลสาธารณะ

๒.๔ กำหนดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่มีการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินอาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์และมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

๒.๕ กำหนดให้ศาลไต่สวนคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

๒.๖ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมายได้เพื่อป้องกันการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน และให้ศาลพิจารณาเป็นการด่วน ถ้าคำขอมีเหตุอันสมควรให้ศาลมีคำสั่งตามที่ขอโดยไม่ชักช้า

๒.๗ กำหนดให้การดำเนินการเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

๒.๘ กรณีมีคำพิพากษาของรัฐต่างประเทศว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาและรัฐต่างประเทศนั้นสูญเสียทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดนั้น หากทรัพย์สินที่พึงริบอยู่ ในเขตอำนาจศาลไทย ให้รัฐต่างประเทศอาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเพื่อติดตามทรัพย์สินคืน

๓. ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด พ.ศ.

โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการติดตามสินทรัพย์คืน เช่น กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องมีอำนาจดำเนินการตาม

คำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศได้ กำหนดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพในกรณีที่แตกต่างกันประเทศร้องขอให้สอบปากคำพยานหรือขอสืบพยานหลักฐาน กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการขอให้ศาลออกหมายค้น หรือยึดสิ่งของ และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยึดอายัด หรือริบทรัพย์สิน เป็นต้น

ดังนั้น คณะนักวิจัยฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริตในประเทศ ความพร้อมและพันธกรณีในการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญานี้อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบในมิติด้านระบบกฎหมายไทย มิติเชิงโครงสร้างขององค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงได้จัดการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเห็นและความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้

การประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนี้ ได้มีการจัดแบ่งหัวข้อเพื่ออภิปรายออกเป็น ๔ เรื่อง ได้แก่

๑. ความร่วมมือระหว่างประเทศตามอนุสัญญา UNCAC
๒. การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญา

UNCAC

๓. การติดตามสินทรัพย์คืนตามอนุสัญญา UNCAC
๔. การป้องกันการทุจริตของประเทศไทยตามอนุสัญญา UNCAC

โดยผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังการอภิปรายในหัวข้อที่ ๑ เรื่อง "ความร่วมมือระหว่างประเทศตามอนุสัญญา UNCAC" ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจิต จิตตเสวี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. นายประวิทย์ ร้อยแก้ว อัยการจังหวัดประจำกรม สำนักงานอัยการสูงสุด
๔. นายชัชวาล หรยางกูร กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินรายการโดย ดร. วิสูตร ตูยานนท์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งจากการอภิปราย ทางผู้เข้าร่วมอภิปรายได้แสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ สรุปได้ดังนี้

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคีของอนุสัญญา ดังกล่าวแล้ว ทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๕๔๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ และคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๕๒๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง คณะกรรมการพิจารณาพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เพื่อพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หรือยกร่างกฎหมายขึ้นใหม่ เพื่อรองรับพันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาดังกล่าว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ได้โดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานหลักร่วมกันพิจารณาตรวจสอบพันธกรณีต่าง ๆ ตามอนุสัญญา และคณะกรรมการดังกล่าวได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคำแปลอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เพื่อพิจารณาและศึกษาอนุสัญญาและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำคำแปลอนุสัญญา และจัดทำรายงานผลการพิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการฯ

ต่อมาคณะกรรมการฯ โดยกระทรวงยุติธรรมได้เสนอรายงานผลการพิจารณาและศึกษาพันธกรณีต่าง ๆ ของไทยตามอนุสัญญา ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบและอนุมัติตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ ดังนี้

๑. รับทราบรายงานผลการพิจารณาและศึกษาพันธกรณีต่าง ๆ ของไทยตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

๒. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๒ ฉบับ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา รวมกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการแล้ว ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเพื่อเสนออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตฯ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับ ไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

โดยภาพรวมแล้วการดำเนินการที่ผ่านมาดังกล่าว โดยเฉพาะด้านกฎหมายของประเทศไทยถือว่าได้รองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ในส่วนที่เป็นข้อกำหนดเชิงบังคับ (mandatory) แล้ว และสามารถให้ความยินยอมเข้าผูกพันหรือให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ถึงแม้ว่าร่างกฎหมายที่เสนอจะมีความไม่สมบูรณ์ที่สุดก็ตาม ซึ่งเป็นเรื่องที่เราจะต้องปรับปรุงแก้ไข และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามพันธกรณีในส่วนอื่น ๆ อีกต่อไป ทั้งนี้ เนื่องจากการให้ความยินยอมเข้าผูกพันตามอนุสัญญาฯ ของประเทศไทยเป็นการให้ความยินยอมเข้าผูกพันตามอนุสัญญาฯ โดยมีเงื่อนไขที่สามารถทำข้อสงวนว่าจะไม่ผูกพันตามข้อบทหนึ่งข้อบทใดในอนุสัญญาฯ หรือคำแถลงตีความหรืออธิบายข้อบทนั้นตามความเข้าใจของตนได้ และเมื่อใดที่มีความพร้อมในการปฏิบัติตามพันธกรณีทั้งหมดในอนุสัญญาฯ แล้ว ก็สามารถแจ้งแก้ไขหรือยกเลิกเพิกถอนข้อสงวนที่ตนทำไว้ได้ เช่น ณ ปัจจุบันทางประเทศไทยจะให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ โดยมีข้อสงวนว่าประเทศไทยไม่ยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการตีความอนุสัญญาฯ ในกรณีที่มีข้อขัดแย้ง เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนในทางกฎหมาย ทางการเมืองและนโยบายและเพื่อให้ประเทศไทยมีทางเลือก หากจะมีข้อพิพาทในอนาคต

๒. นายประวิทย์ ร้อยแก้ว ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคืน สรุปได้ดังนี้

เนื่องจากระบบกฎหมายหรือกฎหมายภายในของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทำให้การติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดคืนเป็นไปอย่างยากลำบาก ที่ผ่านมประเทศไทยเคยได้รับคำร้องขอหลายครั้งจากต่างประเทศให้ทำการติดตาม สืบหาทรัพย์สินหรือยึดทรัพย์สิน แต่ในทางปฏิบัติก็มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะข้อจำกัดเกี่ยวกับกฎหมายภายในของประเทศไทย เช่น การจะริบทรัพย์สินได้นั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่สามารถริบได้ตามกฎหมายไทย ซึ่งตามกฎหมายไทยประมวลกฎหมายอาญาจะกำหนดให้สามารถริบได้เฉพาะทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ เท่านั้น และประการสำคัญเมื่อศาลพิพากษาให้ริบทรัพย์สินใดแล้ว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕ ก็บัญญัติว่าให้ทรัพย์สินนั้น ๆ ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวทำให้ต่างประเทศที่ร้องขอให้ติดตามและริบทรัพย์สินมายังประเทศไทยไม่คอยจะให้ความสนใจ เนื่องจากถึงแม้จะติดตามทรัพย์สินได้แล้ว สุดท้ายทรัพย์สินนั้นต้องตกเป็นของแผ่นดินหรือของประเทศไทยเอง เป็นต้น

ในบางกรณีที่ประเทศไทยขอความร่วมมือไปยังต่างประเทศก็จะได้ไม่ได้รับความร่วมมือเนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องกฎหมายหรือกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศ ซึ่งที่ผ่านมามีหลายประเทศปฏิเสธในการให้ความร่วมมือมักจะให้เหตุผลประกอบการปฏิเสธว่าเนื่องจากคำร้องขอไม่เป็นไปตามกฎหมายภายในและก็จะไม่อธิบายว่าไม่เป็นไปตามกฎหมายภายในอย่างไร

รวมทั้งในบางกรณีที่ประเทศไทยร้องขอให้ศาลต่างประเทศริบทรัพย์สินและถึงแม้ศาลต่างประเทศได้มีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สินตามคำร้องขอของประเทศไทยแล้วก็ตาม ในขั้นตอนการนำทรัพย์สินกลับมาก็มีความยากลำบากเช่นเดียวกัน เนื่องจากในต่างประเทศนั้นมักจะมีข้อตกลงระหว่างกันในเรื่องการแบ่งทรัพย์สินที่มีคำพิพากษาให้ริบระหว่างประเทศที่รับคำร้องขอและประเทศที่ร้องขอ โดยจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าจะแบ่งในอัตราหรือสัดส่วนเท่าใดไว้อย่างชัดเจน แต่สำหรับประเทศไทยแล้วกฎหมายภายในไม่เปิดช่องให้สามารถทำข้อตกลงในลักษณะดังกล่าวได้ เพราะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕ บัญญัติให้ตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น ดังนั้น จึงทำให้ต่างประเทศไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับประเทศไทยเท่าที่ควรเนื่องจากไม่มีแรงจูงใจหรือไม่มีค่าตอบแทน

๓. นายชัชวาล หรยางกูร ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งมีหลายกรณีด้วยกัน แต่ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน เช่น ประเทศที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมมากก็จะมี ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากประเทศดังกล่าวได้มองในภาพรวมว่าหากมีการทุจริตในประเทศหนึ่งแล้วอาจจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของอีกประเทศหนึ่งได้

นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างกันระหว่างกฎหมายภายในของแต่ละประเทศด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ จะได้พยายามปรับหรือพยายามทำให้มาตรฐานหรือกฎหมายภายในของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันน้อยที่สุดก็ตาม แต่ในอนุสัญญา ดังกล่าวยังมีหลายข้อบทด้วยกันที่เปิดโอกาสให้แต่ละประเทศสามารถบังคับใช้ได้ตามความเหมาะสมของกฎหมายภายใน ซึ่งทำให้ยังมีหลายเรื่องกฎหมายหรือมาตรฐานของแต่ละประเทศยังไม่สอดคล้องกันอยู่ และส่งผลจนกลายเป็นอุปสรรคในการให้ความร่วมมือระหว่างกันได้

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจิต จิตตเสรี ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศว่า นอกจากปัญหาและอุปสรรคในด้านมาตรฐานหรือระบบกฎหมายภายในที่แตกต่างกันแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจิตฯ ยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า แม้แต่ความหมายของคำว่า "คอร์รัปชัน" เอง ในแต่ละประเทศยังมีความเข้าใจหรือมีความหมายที่แตกต่างกันมาก การกระทำอันเดียวกันบางสังคมหรือบางประเทศอาจจะเห็นว่าไม่เป็นการคอร์รัปชัน แต่อีกประเทศหนึ่งอาจจะเห็นว่าเป็นการคอร์รัปชันแล้ว เช่น การให้เงินค่าน้ำร้อนน้ำชา เป็นต้น ดังนั้น หากแต่ละประเทศทำความเข้าใจหรือปรับขอบเขตของความหมายของคำว่า "ทุจริต คอร์รัปชัน" ให้มีความชัดเจนแล้วจะทำให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เป็นไปด้วยความรวดเร็วและสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ นับเป็นก้าวสำคัญที่จะมุ่งเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และความรับผิดชอบของประเทศไทยต่อเวทีระหว่างประเทศ เป็นการสนับสนุนยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศในการต่อต้านการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาที่บั่นทอนและสร้างความเสียหายแก่บ้านเมืองเป็นอันมาก รวมทั้งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนอีกด้วย ขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งต่อจากนี้ไปก่อนที่ประเทศไทยจะได้ลงนามให้สัตยาบันเพื่อให้ความยินยอมเข้าผูกพันตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ นี้ ก็คือขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับพันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญา ดังกล่าวของรัฐสภา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบของสมาชิก รัฐสภา ทั้งนี้ เพื่อให้การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ฉบับนี้ของประเทศไทยสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างแท้จริงและอย่างมีประสิทธิภาพ ๑

LIBRT

"...คนไม่มีความสุขจิต คนไม่มีความมั่นคงชอบแต่มีกง่าย
ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้
ผู้ที่มีความสุขจิตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่
ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ..."

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒)

LIRT

หลักการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินเริ่มกำหนดขึ้นเป็นครั้งแรกในข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๖ กำหนดว่า

"ข้อ ๑๙ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีบทบัญญัติให้ขึ้นหรือลด หรือเลิกหรือตั้งภาษีอากรขึ้นใหม่ ต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรอง

ส่วนร่างพระราชบัญญัติอื่น ๆ ให้มีสมาชิกรับรองแก่คน ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงนามบนร่างที่ยื่นต่อประธาน

แต่ถ้ารัฐบาลเป็นผู้เสนอ ก็ไม่ต้องมีผู้รับรองร่างพระราชบัญญัตินั้น การเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณให้ใช้บทบัญญัติในหมวดที่ ๕ ว่าด้วยงบประมาณ"

การกำหนดไว้ดังกล่าวมีความหมายทำนองเดียวกับร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ยังไม่ได้มีการเรียกว่า "ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน" ต่อมาได้มีการบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ บัญญัติว่า

"มาตรา ๕๓ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้นจะเสนอได้โดยคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้นหมายความถึง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมด หรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง กล่าวคือ การตั้งขึ้นหรือยกเลิก หรือลด หรือผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับการภาษีหรืออากร หรือว่าด้วยเงินตรา การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดินหรือการกู้เงิน หรือการประกัน หรือการใช้เงินกู้

ในกรณีเป็นที่สงสัย ให้เป็นอำนาจของประธานแห่งสภาผู้แทนที่จะวินิจฉัย
ว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่"

ข้อความตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้นำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
เกือบทุกฉบับจนถึงฉบับปัจจุบันลักษณะของข้อความจะคล้ายคลึงกัน
ไม่แตกต่างกันมากนักจะแตกต่างกันเฉพาะเป็นการขยายข้อความให้มี
ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และครอบคลุมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

เจตนาสมมติ

เหตุผลของการให้รัฐบาลเป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
การเงินที่มีใช้ร่างของคณะรัฐมนตรีเสนอ เนื่องจาก

๑. รัฐบาลมีหน้าที่ในการจัดสรรและควบคุมงบประมาณของแผ่นดิน
ย่อมจะทราบได้ว่ารัฐบาลมีเงินมากพอที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวกับการเงินหรือไม่

๒. การบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ได้แถลง
ไว้ต่อรัฐสภา รัฐบาลจึงต้องเสนอกฎหมายให้สอดคล้องกับนโยบาย หากมีการ
เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ไม่สอดคล้องกับนโยบาย รัฐบาล
ต้องนำมาพิจารณาว่าสามารถกระทำได้หรือไม่

๓. หากมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินเป็นจำนวนมาก
เป็นภาระของรัฐบาลจะต้องหาเงิน ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอ และหากรัฐบาลไม่
สามารถทำตามกฎหมายดังกล่าว ถือว่ารัฐบาลทำผิดกฎหมายส่งผลกระทบต่อ
การบริหารราชการแผ่นดิน

การเสนอ

ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งจะต้องมีคำรับรอง
จากนายกรัฐมนตรี ได้แก่

๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ คน
๒. ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการ
จัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ
หรือ

๓. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อ
เสนอกฎหมายเฉพาะร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ หมวด ๓
สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๓ ได้บัญญัติ
ว่าร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติว่า
ด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการ
บังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร
๒. การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณ
รายจ่ายของแผ่นดิน
๓. การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพัน
ทรัพย์สินของรัฐ
๔. เงินตรา

๑. การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการ
บังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

ภาษี หมายความว่า เงินที่รัฐบาลได้เรียกเก็บจากบุคคล นิติบุคคล
หรือทรัพย์สิน เพื่อนำไปใช้ในการบริหาร หรือการพัฒนาประเทศ

อากร หมายความว่า ค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งที่รัฐบาลเรียกเก็บจาก
สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อการค้า เช่น อากรแสตมป์ แสตมป์
ยาสูบ แสตมป์สุรา แสตมป์ยานัตถุ์ อากรมหรสพ อากรรังนก อากรการประมง
 เป็นต้น

ค่าภาคหลวง หมายความว่า ค่าธรรมเนียม หรือผลประโยชน์ที่รัฐ
เรียกเก็บจากการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ค่าภาคหลวงแร่
ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นภาษีทรัพยากร
ธรรมชาติอย่างหนึ่ง

LIERT

ค่าธรรมเนียม ในที่นี้หมายถึง ค่าธรรมเนียมซึ่งมีลักษณะเป็น
ภาษีอากร ดังนั้น จึงต้องพิจารณาด้วยว่าค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บมานั้นมี
ลักษณะเป็นภาษีอากรหรือไม่ เพราะหากว่าไม่เข้าลักษณะเป็นภาษีอากรแล้ว
ค่าธรรมเนียมนั้นอาจจะถือว่าเป็นรายได้ของรัฐอย่างหนึ่งเท่านั้น

สำหรับค่าธรรมเนียมที่ใช้ภาษีอากร เป็นกรณีที่รัฐจัดให้มีการ
จดทะเบียนขออนุญาตโดยเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมอันเป็นผลประโยชน์
ตอบแทนนั้น โดยทั่วไปเงินค่าธรรมเนียมจากการจดทะเบียนและขออนุญาต
เป็นเงินที่ผู้ได้รับบริการจากรัฐเป็นผู้ชำระให้กับรัฐในจำนวนที่พอคุ้มกับ
ค่าบริการที่รัฐจัดให้โดยไม่ได้หวังผลกำไร ส่วนภาษีอากรเป็นเงินที่รัฐบังคับให้
ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องให้รัฐ ซึ่งผู้เสียภาษีไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นพิเศษ
โดยเฉพาะ

• **การตั้งภาษีอากรขึ้น** หมายความว่า การที่รัฐกำหนดให้มีการ
จัดเก็บภาษีอากรในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ ซึ่งยังไม่เคยมีการจัดเก็บ
ภาษีอากรมาก่อนเลย เช่น ภาษีการเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น

• **การยกเลิกภาษีอากร** หมายความว่า การยกเลิกหรืองดเว้นโดย
ไม่มีการจัดเก็บภาษีอากรในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแต่เดิมได้มีการกำหนด
ให้มีการจัดเก็บภาษีอากรขึ้น เหตุยกเลิกเกิดขึ้นจากเหตุผลในการจัดเก็บ
ภาษีอากรล้าสมัย หรือมีรายได้ลดลงหรือแทบจะไม่มีรายได้เลย หรือขัดต่อ
หลักความเป็นธรรมในการแบ่งภาระภาษีอากร เช่น การยกเลิกพระราชบัญญัติ
ลักษณะเก็บเงินค่านา ร.ศ. ๑๑๙ พระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พุทธศักราช
๒๔๖๘

• **การลดภาษีอากร** หมายความว่า การจัดเก็บภาษีอากรในกิจการ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีอัตราที่ต่ำกว่าอัตราเดิมที่ได้เคยจัดเก็บ เหตุที่จัดเก็บใน
อัตราที่ต่ำกว่าเดิม เพราะรัฐบาลสามารถลดรายจ่ายและกิจการอันเป็นหน้าที่
ของรัฐลงได้หรือสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองเปลี่ยนแปลงไป

• **การเปลี่ยนแปลงแก้ไขภาษีอากร** หมายความว่า แต่เดิม
การจัดเก็บภาษีอากรได้มีการกำหนดไว้อย่างหนึ่งแล้ว ต่อมาได้มีการแก้ไขให้
แตกต่างไปจากเดิมโดยการนำเอาสิ่งอื่นเข้ามาแทนที่ในทางที่ดีขึ้น ซึ่งออกจะมี

ความหมายกว้างมาก เมื่อภาษีอากรที่จัดเก็บในอดีตอาจจะไม่เหมาะสมกับความสามารถในปัจจุบัน เพราะสภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงแก้ไขภาวะภาษีอากรก็ต้องทำขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสม

- **การผ่อนภาษีอากร** หมายความว่า แต่เดิมได้มีการจัดเก็บภาษีอากรเป็นอย่างไรแล้ว ได้ทำให้แบ่งเบาภาระลงจากหนักเป็นเบา วิธีการนี้มักจะกำหนดให้พิจารณาในรายละเอียดเฉพาะภาษีอากรบางประเภทตามดุลพินิจของฝ่ายบริหารว่าสมควรและมีความจำเป็นชั่วคราว เหตุผลในการผ่อนผันภาระภาษีอากรส่วนใหญ่จะพิจารณาจากผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเงินเฟ้อ ซึ่งทำให้มีผลในการดำเนินธุรกิจ ลดสภาพคล่องตัวลง การผ่อนผันภาษีอากรอาจเป็นการพิจารณายืดระยะเวลาในการผ่อนส่งการชำระภาษีอากร หรือวิธีการอื่นใดก็ได้

- **การวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร** หมายความว่า การกำหนดแนวทางในการดำเนินการ หรือปฏิบัติการโดยการใช้อำนาจบังคับให้กระทำหรือปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แม้ว่าจะเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติ อาจมีผลกระทบต่อรายได้ในการจัดเก็บภาษีอากร จึงนับว่ามีส่วนสัมพันธ์กับภาษีอากร เช่น การใช้วิธีการจัดเก็บโดยวิธีหนึ่ง อาจจะมีผลดีต่อการจัดเก็บอีกวิธีหนึ่งได้

๓. การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดินหรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

- **การจัดสรร** หมายความว่า การจัดแบ่งส่วนไว้โดยเฉพาะในการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์โดยเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรในปัจจุบันหรือในอนาคต กล่าวคือ หากว่าร่างพระราชบัญญัติใดที่มีบทบัญญัติที่ทำให้รัฐจะต้องจัดสรรเงินแผ่นดินให้ เมื่อร่างพระราชบัญญัตินั้นประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วก็ย่อมจะต้องผูกพันรัฐในการดำเนินการ

- **การรับ** หมายความว่า การกระทำกิจการใด ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนทุกประเภทที่มีผลทำให้รัฐมีรายรับหรือมีผลประโยชน์ไม่ว่าในรูปใด รายรับของแผ่นดินนั้นมาจากรายได้และเงินกู้รวมกัน ในที่นี้จะขอกล่าวถึงรายได้ของรัฐ (ส่วนเงินกู้จะกล่าวในข้อต่อไป) ซึ่งรัฐมีรายได้จากที่

ต่าง ๆ ดังนี้

(๑) รายได้จากภาษีอากร เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๓๗ (๑) ซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ ๑ แล้ว

(๒) รายได้จากการบริหาร ในการที่รัฐให้บริการแก่ประชาชน บางประเภทนั้น อาจจะมีรายได้เกิดขึ้น ลักษณะของรายได้มักจะเป็นไปตามหลักของผลประโยชน์ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าทะเบียน ค่าปรับ เป็นต้น

ค่าธรรมเนียม ในที่นี้แตกต่างจากค่าธรรมเนียมที่มีลักษณะเป็น ภาษีอากร ถ้าบทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัติใดมีอัตราค่าธรรมเนียมที่มีลักษณะเป็นภาษีอากรแล้ว ก็จะเข้าลักษณะเป็นรายได้ของแผ่นดิน

ค่าปรับ แม้รัฐจะมีรายได้จากค่าปรับ ซึ่งผู้เสียค่าปรับจะต้องจ่าย เพราะเป็นผู้ละเมิดต่อกฎหมายหรือระเบียบ ในความหมายของร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินแล้ว ค่าปรับไม่ถือว่าเป็นรายได้ เพราะรัฐไม่หวังที่จะได้ รายได้จากผู้กระทำผิดโดยให้ถือว่า การที่ผู้กระทำผิดต้องเสียค่าปรับนั้นเป็นการ ลงโทษ

(๓) รายได้จากรัฐพาณิชย์ หรือรัฐวิสาหกิจคือ รายได้จากการ ประกอบกิจการค้าธุรกิจต่าง ๆ ที่รัฐเป็นเจ้าของหรือเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อมเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของทุนตาม พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ กำหนดว่า "ถ้ารัฐเป็นเจ้าของโครงการโดยทางอ้อม แล้วจะต้องมีทุนถึงสองในสาม การเป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ทำให้รัฐมีอำนาจในการควบคุมนโยบายในการบริหารธุรกิจนั้นและได้กำไรหรือ เงินปันผลเป็นรายได้แก่รัฐ" จึงถือได้ว่ารัฐวิสาหกิจเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ ของรัฐ ฉะนั้น การออกพระราชบัญญัติใด ๆ อันกระทบถึงรายได้เหล่านี้ ต้องถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

(๔) รายได้อื่น ๆ นอกจากรายได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รัฐยังมีรายได้ อื่น ๆ อีก เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ เงินรับจากการผลิตเหรียญกษาปณ์ รายได้จาก การขายข้าวให้รัฐบาลต่างประเทศ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น

• **การรักษา** รัฐย่อมจะต้องมีทรัพย์สินของแผ่นดิน การรักษาในที่นี้ จึงหมายถึง การดูแลป้องกันทรัพย์สิน เงินของแผ่นดินที่มีอยู่เอาไว้ไม่ให้สูญหาย

• **การจ่าย** รัฐมีภาระหน้าที่มากมาย ดังนั้นรายจ่ายของรัฐจึงเกิดขึ้นจากการบริหารงานตามภาระหน้าที่เหล่านั้น ในการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน จะกระทำได้อาจต้องมีกฎหมายรองรับ เช่น พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พุทธศักราช ๒๔๙๑ มาตรา ๑๒ กำหนดไว้ว่า การจ่ายเงินเป็นทุนหรือทุนหมุนเวียนเพื่อการใด ๆ ให้กระทำได้แต่โดยกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

• **การโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน** กรณีนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๑๘ บัญญัติว่า "รายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ดี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก็ดี จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้ตราพระราชบัญญัติการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน กรณีจะถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้นั้นจะต้องเป็นการโอนงบประมาณระหว่างหน่วยงานราชการไปยังอีกหน่วยงานราชการหนึ่ง หรือโอนงบประมาณจากหน่วยงานราชการไปยังหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือเป็นการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินระหว่างหน่วยงานรัฐวิสาหกิจไปยังหน่วยงานราชการหรือเป็นการโอนระหว่างหน่วยงานรัฐวิสาหกิจด้วยตนเอง

สำหรับการโอนงบประมาณรายจ่ายภายในหน่วยงานราชการเดียวกัน ไม่ถือว่าเป็นการโอนงบประมาณรายจ่ายตามความหมายของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจกระทำได้อยู่แล้ว

ตัวอย่าง พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ถือว่าเป็นการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๑) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วน ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วน ของกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และของกรมศิลปากร

กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารของ
สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และการพลังงานไปเป็นของกรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วน
ของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของ
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ไปเป็นของกรมคุมประพฤติ
กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วน
ของกระทรวงมหาดไทย ไปเป็นของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ.
๒๕๓๖

(๗) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม ไปเป็นของกรมราชองครักษ์
กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๓๖

(๘) พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๖

๓. การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการผูกพัน
ทรัพย์สินของรัฐ

บทบัญญัติในเรื่องนี้เป็นการก่อกำเนิดของรัฐบาล ซึ่งจะทำให้เกิดภาระ
ในการชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ยที่จะต้องชดใช้ให้แก่ผู้ให้กู้ อันก่อให้เกิด
ผลกระทบต่องบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน ทำให้รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้
ส่วนหนึ่งเพื่อการชำระหนี้

• **การกู้เงิน** ในประเทศที่กำลังพัฒนา รัฐบาลมีภาระในการหารายได้เพื่อมาบริหารประเทศ การจัดเก็บภาษีอากรหรือการหารายได้ของรัฐบาลได้มาอย่างจำกัด ขณะเดียวกันรัฐบาลมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี ไม่เพียงพอต่อการบริหารประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า ดังนั้นในการหารายได้ของรัฐบาลบางส่วนจึงมาจากการกู้เงิน การก่อหนี้ของรัฐบาลจะกระทำโดยพลการไม่ได้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติเสียก่อน โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติให้อำนาจในการก่อหนี้

แหล่งเงินกู้

(ก) เงินกู้ภายในประเทศ

(ข) เงินกู้จากต่างประเทศ

(ก) เงินกู้ภายในประเทศ

การกู้เงินภายในประเทศของรัฐบาลจะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เช่น

- พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ (มาตรา ๙ และมาตรา ๙ ทวิ) กำหนดให้รัฐบาลสามารถกู้เงินได้ในจำนวนร้อยละ ๒๐ ของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีบวกด้วยร้อยละ ๘๐ ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้ในปีนั้น ๆ

- พระราชบัญญัติกู้เงิน พ.ศ. ๒๕๐๒

- พระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อบูรณะและวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๙

- พระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อการบูรณะวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๖

- พระราชบัญญัติกู้เงิน พ.ศ. ๒๕๑๕

- พระราชกำหนดพันธบัตรออมทรัพย์ในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๕๑๕

- พระราชบัญญัติกู้เงินในประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๕

- พระราชบัญญัติจัดการกู้เงินในประเทศเพื่อเทศบาล และการบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๑๑

LIERT

- พระราชบัญญัติจัดการกู้เงินในประเทศเพื่อเกษตรกร พ.ศ. ๒๔๘๑
- พระราชบัญญัติจัดการกู้เงินในประเทศ พ.ศ. ๒๔๗๖

(ข) เงินกู้จากต่างประเทศ

การกู้เงินจากต่างประเทศของรัฐบาลจะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ดังนี้

- พระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้ตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- พระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อป้องกันประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๙
- พระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจากรัฐบาลต่างประเทศเพื่อจัดซื้อยุทธโปกรณ์ทางทหาร พ.ศ. ๒๕๒๔

• **การค้ำประกัน** การค้ำประกันเป็นกรณีที่รัฐบาลเข้าไปผูกพันในการรับประกันนี้ให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ ในกรณีนี้ถ้าหากว่าลูกหนี้ซึ่งได้แก่หน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจไม่สามารถชำระหนี้ได้รัฐบาลต้องรับผิดชอบชดเชยหนี้สินแทน การค้ำประกันของรัฐบาลจะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติกำหนดอำนาจกระทรวงการคลังในการค้ำประกัน พุทธศักราช ๒๕๑๐

• **การใช้เงินกู้** เมื่อมีการกู้เงินก็ต้องมีการชำระเงินกู้นั้น วิธีการใช้เงินกู้นั้นเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งจะอยู่ในกฎหมายที่ให้อำนาจในการกู้นั้นเอง

• **การดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ** เป็นบทบัญญัติใหม่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๓ (๓) ลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นอกจากการกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้แล้ว ยังมีลักษณะบางประการที่บัญญัติไว้ครอบคลุมไม่ถึง คือการนำเอาหลักทรัพย์ของรัฐโดยใช้หุ้นของกองทุนของรัฐไปผูกพันกับบุคคลภายนอก โดยไม่มีกฎหมายรองรับ หรือในกรณีรัฐบาลต่างประเทศกู้เงินจากประเทศไทยทำให้มี

ผลผูกพันงบประมาณแผ่นดิน

๔. เงินตรา

เงินตราเป็นเครื่องมือสำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค และการบริการมีราคาแน่นอนและเป็นหน่วย เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ในการซื้อขายและการชำระหนี้

ตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๓

"เงินตรา" หมายความว่า เงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๕๐๑ มาตรา ๖

"เงินตรา" ได้แก่ เหรียญกษาปณ์และธนบัตร

ในระบบเงินตราของประเทศไทยเหรียญกษาปณ์เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดยไม่เกินจำนวนที่กำหนดโดยกฎกระทรวงและธนบัตรเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดยไม่จำกัดซึ่งเรียกว่า "เงินตามกฎหมาย" จุดมุ่งหมายในการทำเงินให้เป็นเงินตามกฎหมายก็เพื่อที่จะให้เงินนั้นหมุนเวียนได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

กระทรวงการคลังมีอำนาจในการจัดทำและนำออกใช้ซึ่งเหรียญกษาปณ์สำหรับชนิด ราคา โลหะ อัตราเบี้ยโลหะ น้ำหนัก ขนาด ลวดลาย และลักษณะอื่น ๆ (ถ้ามี) ของเหรียญกษาปณ์ รวมทั้งอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจจัดทำ จัดการ และนำออกใช้ซึ่งธนบัตรของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศ ชนิด ราคา สี ขนาด และลักษณะอื่น ๆ ของธนบัตรที่จะออกใช้ในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตรา เช่น

• พระราชบัญญัติว่าด้วยการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๘๒

• พระราชบัญญัติเงินตราในภาวะฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๘๔

• พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. ๒๔๘๕

- พระราชบัญญัติระบบเงินตราชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๘๙
- พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑
- พระราชบัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ. ๒๔๙๘
- พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑

อำนาจการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ

ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติความหมายของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไว้แล้วก็ตาม แต่ยังคงให้อำนาจในการวินิจฉัยไว้โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญในอดีตให้เป็นอำนาจประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้วินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ การให้อำนาจบุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้วินิจฉัย มีผลดีทำให้การวินิจฉัยเป็นไปด้วยความรวดเร็ว แต่มีข้อเสียในการวินิจฉัยขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ในยุคสมัยหนึ่งร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกัน การวินิจฉัยของประธานสภาแต่ละคนอาจจะแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความรังเกียจว่าการวินิจฉัยนั้นมีเหตุผลไม่แน่นอน

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๙ วรรคสี่ บัญญัติไว้ว่า

"ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย" เหตุผลการตัดอำนาจการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติของประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อต้องการไม่ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจมากเกินไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๓ วรรคสอง ก็ได้บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน

แนวทางการปฏิบัติ

เมื่อมีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรแล้ว สำนักการประชุมจะตรวจสอบความถูกต้องของร่างพระราชบัญญัติ และบันทึกเสนอ

ความเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ โดยเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินแล้ว จึงแจ้งให้ผู้เสนอทราบ หากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็นของประธานสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนด ๗ วันแล้ว ให้ถือว่าผู้เสนอไม่สงสัย ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

หากว่าผู้เสนอคัดค้านความเห็นของประธานสภาผู้แทนราษฎรถือว่าเป็นกรณีเป็นที่สงสัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้อย่างไร ประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะ เพื่อวินิจฉัยภายใน ๑๕ วัน

ในการวิเคราะห์เสนอความเห็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามแนวทางการวินิจฉัยในอดีต จึงไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้บังคับบัญชา โดยมีเพียงครั้งเดียวที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เสนอเกิดความสงสัยในการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คือ ร่างพระราชบัญญัติเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในนิคมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. นายนิยมวรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ เสนอมาเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎร และเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นตรงกันว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินเพราะการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในนิคมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้ประชาชนหรือหน่วยงานได้รับโฉนดที่ดิน หรือน.ส. ๓ ก มีผลทำให้รัฐขาดรายรับจากเงินที่เรียกเก็บในฐานะผู้ให้เช่า แต่ผู้เสนอสงสัย ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งที่ประชุมได้วินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

แนวทางการวินิจฉัย

ในการวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ในการพิจารณาควรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับ รวมทั้งหลักการและเหตุผล ไม่ใช่พิจารณาเฉพาะชื่อร่างพระราชบัญญัติ หรือบางส่วนของบางมาตราของร่างพระราชบัญญัติเพราะอาจทำให้เกิดการผิดพลาดในการวินิจฉัยได้ เช่น ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. หากพิจารณาเฉพาะชื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ถ้าพิจารณาบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินั้นมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานประเมิน ซึ่งไม่เข้าลักษณะเกี่ยวกับการเงิน จึงไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ในกรณีเช่นนี้ถ้าไม่พิจารณาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติแล้วจะทำให้การวินิจฉัยผิดพลาดได้

๒. พิจารณากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอมานี้ การพิจารณาเฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้เท่านั้นยังไม่เพียงพอเพราะอาจจะมีผลเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นจึงต้องศึกษาว่ามีกฎหมายอื่นเกี่ยวข้องกับร่างหรือไม่ และกฎหมายนั้นมีผลบังคับไปถึงลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในมาตรา ๒๐ บัญญัติให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ การบัญญัติให้มีคณะกรรมการ เมื่อกรรมการมาประชุมต้องจ่ายเบี้ยประชุม แต่บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดเบี้ยประชุมไว้ ในมาตรา ๒๐ นี้ ไม่เข้าลักษณะเกี่ยวกับการเงิน เพราะเบี้ยประชุมได้ไปกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว ฉะนั้น หากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้กำหนดให้มีคณะกรรมการแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

๓. ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ หากมีการกำหนดอัตราโทษถือเป็นโทษปรับแล้ว ไม่ถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ถึงแม้ว่ารัฐจะมีรายรับก็ตาม แต่เป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน และโทษปรับเป็นการกำหนดอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิด ไม่ใช่เป็นกรณีที่รัฐจะมหารายได้จากอัตราโทษปรับ

๔. ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ ได้มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมทำร่างพระราชบัญญัติ ให้พิจารณาว่ารัฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับร่างพระราช

บัญญัติหรือไม่ ถ้ารัฐได้รับค่าธรรมเนียมถือว่ารัฐมีรายรับ จึงเข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นรัฐไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน ก็ไม่เข้าลักษณะร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

๕. การใช้ดุลพินิจว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินหรือไม่จะต้องพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ หากตีความกว้างหรือแคบเกินไปก็อาจจะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หรือไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ฉะนั้นสิ่งใดมีผลกระทบต่อรัฐไม่มากนัก หรือที่เรียกว่าไกลเกินกว่าเหตุ ก็ไม่น่าจะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน เพราะจะทำให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นอุปสรรคในการทำงาน และขณะเดียวกันหากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมมาเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน แต่วินิจฉัยว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลก็จะรู้สึกว่าเป็นนิบัติบัญญัติก้าวก่ายอำนาจบริหาร

บทสรุป

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ได้บัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ต่อมาได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๔๘๙ และได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีเนื้อหาคล้ายคลึงกันไม่แตกต่างกันมากนัก ในการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน จึงต้องพิจารณาตามลายลักษณ์อักษร ตามข้อเท็จจริง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และแนวทางการวินิจฉัยในอดีต การวินิจฉัยจึงต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ไม่ควรตีความกว้างหรือแคบเกินไปอันจะทำให้การวินิจฉัยเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย **๑**

ที่มา

วรรณิ์ เกตุนุติ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน. รัฐสภาสาร ๓๒ (สิงหาคม ๒๕๒๗) : ๑๗-๕๔

การควบคุม การบริหารราชการแผ่นดิน

โดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

บทนำ

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งเพื่อกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิธีการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภามาตรา ๑๖๑^๑ ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้น จัดได้ว่าเป็นกลไกในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินวิธีการหนึ่ง นอกจากการตั้งกระทู้ถามและการตั้งคณะกรรมการตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจไว้ โดยผู้เขียนได้ศึกษา วิเคราะห์และสืบค้นถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่เมื่อครั้งแรกเริ่มที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจนถึงฉบับปัจจุบัน ตลอดจนติดตามผลการบังคับใช้บทบัญญัติว่าด้วยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ ตามมาตรา ๑๘๗^๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จากผลงานของวุฒิสภาในอดีต ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของบทบัญญัติดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพตามวิธีการปกครองแบบรัฐสภา สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

* นิตกร ๖ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๑ บัญญัติว่า

"มาตรา ๑๖๑ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา นี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง"

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๗ บัญญัติว่า

"มาตรา ๑๘๗ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา นี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง"

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๖๑ กำหนดให้การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา จะต้องมีส่วนชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา โดยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ และสามารถกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่งเท่านั้น ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปไว้ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา และมีหลักเกณฑ์การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ หมวด ๙ ที่กำหนดให้การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๘๗ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานวุฒิสภา โดยระบุให้ชัดเจนว่าจะให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องใด และให้ประธานวุฒิสภาแจ้งการขอเปิดอภิปรายทั่วไปไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องที่ขอเปิดอภิปรายทั่วไปแล้ว สมาชิกมีสิทธิที่จะอภิปรายซักถามได้ และรัฐมนตรีเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบข้อซักถาม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ในการยกร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๓๔^๓ คงจะเทียบเคียงมาจากข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์การขอเปิดอภิปรายทั่วไปดังกล่าวด้วย

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๔ บัญญัติว่า

"มาตรา ๑๓๔ สมาชิกวุฒิสภาและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่ และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติดังกระทำการเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้"

เจตนารมณ์ของการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

บทบัญญัติว่าด้วยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภานี้ ได้เคยมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๒ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยได้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก โดยรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาบางประการ ขยายอำนาจรัฐสภาในอันที่จะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ปรับปรุงวิธีการเพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารได้ฟังความคิดเห็นของกันและกันได้โดยกว้างขวาง หากแต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวไม่เหมือนกับบทบัญญัติตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เสียทีเดียว เนื่องจากมีข้อแตกต่างที่สำคัญคือ ตามมาตรา ๑๓๐ นั้นให้อำนาจทั้งสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาสามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มี การลงมติได้ โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่จะขอเปิดอภิปรายไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา ขณะนั้นรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การแต่งตั้งจำนวน ๑๐๐ คน เท่ากับว่าสมาชิกวุฒิสภาเพียง ๒๐ คนก็สามารถขอเปิดอภิปรายได้แล้ว แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ซึ่งจะพบว่าตามมาตรา ๑๔๗ ในการนำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๐ มาปรับใช้ใหม่นั้น ได้พยายามยุติบทบาทของฝ่ายบริหารในการเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปิดอภิปรายทั่วไปดังกล่าวให้สามารถทำได้ โดยคณะรัฐมนตรีไม่มีสิทธิขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไป แต่ทั้งนี้ ได้กำหนดสัดส่วนจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะขอเปิดอภิปรายทั่วไปมากขึ้น คือ

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๒ มาตรา ๑๓๐ บัญญัติว่า
"มาตรา ๑๓๐ สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละ สภามีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนแล้วแต่กรณี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
ญัตติดังกล่าวในวาระก่อน ถ้าเป็นของสมาชิกแห่งสภาใดก็ให้ยื่นต่อประธานแห่งสภานั้น และให้ประธาน แห่งสภาที่ได้รับญัตติแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่ วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน
ในการเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้"

ต้องไม่น้อยกว่าสามในห้าซึ่งก็คือไม่น้อยกว่า ๑๒๐ คน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าเรื่องที่จะขออภิปรายทั่วไปนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญอันควรขอเปิดอภิปรายจริงๆ โดยมีสมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจเข้าชื่อขอเปิดอภิปราย

ในการสืบค้นเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๘๗ จากรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พบว่าในชั้นคณะทำงานกร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ มิได้มีบทบัญญัติดังกล่าว แต่มาปรากฏในชั้นการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอเป็นร่างมาตรา ๑๘๗ ทวิในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ และที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ ภายหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วปรากฏเป็นมาตรา ๑๘๗ โดยมีเหตุผลในการเสนอเนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาได้มาจากการเลือกตั้งแล้ว จึงสมควรที่จะให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขจะยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่ได้และจะลงมติไม่ได้^๕

ส่วนในมาตรา ๑๘๗ วรรคสอง เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของคณะรัฐมนตรีที่จะไม่ต้องมาแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินมากเกินไป จึงได้บัญญัติให้การขอเปิดอภิปรายทั่วไปของวุฒิสภามีตามมาตรา ๑๘๗ วรรคสองนี้จะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง^๖

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๑ นั้นได้ลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเป็นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ทั้งนี้โดยมีเจตนารมณ์ให้การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มี การลงมติสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้คณะรัฐมนตรีต้องมุ่งบริหารราชการแผ่นดินอย่างรอบคอบ และโปร่งใส หากคณะรัฐมนตรีไม่สามารถชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างสมเหตุสมผล ย่อมส่งผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรี

^๕ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๖ (เป็นพิเศษ) วันศุกร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐. หน้า ๑๕๐-๑๕๑.

^๖ ประจวบต นันทิยะกุล. สาระแห่งรัฐธรรมนูญ คำอธิบายรัฐธรรมนูญเรียงตามหมวด หมวดที่ ๖ รัฐสภา หมวดที่ ๗ คณะรัฐมนตรี บรรยายทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว, พ.ศ. ๒๕๔๔ , หน้า ๓๖๓.

ในด้านความเชื่อมั่น หรือในด้านอื่นๆ และอาจนำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่งในภายหลังได้ นอกจากนี้การจำกัดให้สมาชิกวุฒิสภาสามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง ก็เพื่อมิให้เป็นภาระแก่รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีมากเกินไป รวมทั้งเพื่อให้วุฒิสภามีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นด้วย^๗

ผลการบังคับใช้บทบัญญัติว่าด้วยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐^๘

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งขณะนั้นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกา
แต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙ ยังคงทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไปตามบทเฉพาะกาล
แห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ วุฒิสมาชิกกลุ่มหนึ่ง
ได้หารือกันที่จะยื่นญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรี
ซึ่งขณะนั้น นายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แถลงข้อเท็จจริง
หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีกร
ลงมติ เนื่องจากขณะนั้นได้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ โรงงานต่าง ๆ ได้ปิด
กิจการเพราะไม่สามารถต้านทานกับภาวะการขาดทุนและภาระหนี้สิน ก่อให้
เกิดปัญหาการว่างงาน รัฐบาลต้องเจรจาข้อตกลงตามกรอบในหนังสือแสดง
เจตจำนงขอความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินกับกองทุนการเงินระหว่าง
ประเทศ กอปรกับปัญหาความไม่โปร่งใสของการประมูลโครงการขยายระบบ
สื่อสัญญาณความเร็วสูง (เอสดีเอช) และกรณีทุจริตไม่ป้าศาละวิน แต่ความ
พยายามในการยื่นญัตติดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากวุฒิสภารวบรวม

^๗ คณะกรรมาธิการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ และตรวจรายงานการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญ.
เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ : สำนักกรรมาธิการ ๓ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร, พ.ศ. ๒๕๕๐, หน้า ๑๕๘.

^๘ สรุปและเรียบเรียงข้อมูลจากศูนย์กลางข่าว NEWSCENTER ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึง
วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘.

รายชื่อไม่ครบตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา อีกทั้งขณะนั้นเป็นสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ รัฐสภาดำเนินการประชุมได้เฉพาะแต่กรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญ อันได้แก่

- กรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ พระมหากษัตริย์
- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญ

- การอนุมัติพระราชกำหนด
- การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม
- การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา
- การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง
- การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
- การตั้งกระทู้ถาม
- การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา แม้ว่าพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้นได้แถลงต่อสื่อมวลชนว่ายินดีที่จะให้ความสนับสนุนหากวุฒิสภาต้องการรวบรวมคะแนนเสียงให้เกินกึ่งหนึ่งเพื่อจะให้รัฐสภาที่มีมติให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวได้ แต่เนื่องจากการรวบรวมเสียงของวุฒิสภาไม่ครบเกณฑ์ที่จะเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา โดยวุฒิสมาชิกฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดอภิปรายได้แสดงความเห็นว่า รัฐบาลยังสามารถแก้ปัญหาได้พอสมควร และวุฒิสภาที่จะมีสิทธิตรวจสอบฝ่ายบริหารตามมาตรา ๑๘๗ ควรเป็นวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง

ภายหลังจากที่สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งได้สิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งและได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนได้มีความพยายามที่จะยื่นญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา โดยไม่มีการลงมติตามมาตรา ๑๘๗ ดังนี้

LIPT

๑. สมัยรัฐบาลที่นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี (สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓)

**เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหา
เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน**

กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลาออกทำให้สภาผู้แทนราษฎรขาด
ความสมบูรณ์ ไม่มีผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การป้องกันเหตุ
รุนแรงที่จะเกิดขึ้นในสังคม ปัญหาความยากจน การว่างงาน ราคาพืชผลทาง
การเกษตร ภาวะราคาน้ำมันมีราคาสูงขึ้น สินค้าราคาแพง ปัญหาหนี้สาธารณะ
และเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ เป็นต้น

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้เนื่องจากสมาชิก
วุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญ
กำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่
มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดอภิปรายทั่วไป
ดังกล่าว เห็นว่า สมาชิกวุฒิสภาเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ไม่นานจึงสมควร
ที่จะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยตั้งคณะกรรมการศึกษาปัญหา
ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นเบื้องต้นเสียก่อน และเนื่องจากสมัยประชุมดังกล่าวเป็น
สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ไม่สามารถประชุมเรื่องอื่นใดนอกเหนือจากกรณี
ตามที่มาตรา ๑๕๙ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้

**๒. สมัยรัฐบาลที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
(เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕)**

**เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหา
เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน**

LI RT

กรณีงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้กับการพัฒนาการท่องเที่ยวและ
การพัฒนาเครือข่ายสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง ๑๑ มากจนเกินสมควร

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ เนื่องจากสมาชิก
วุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญ
กำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่
มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดอภิปรายทั่วไป
ดังกล่าว เห็นว่า วุฒิสภาไม่ควรใช้อำนาจตามมาตรา ๑๘๗ โดยไม่จำเป็น ควร
จะมีหลักฐานในการขอเปิดอภิปรายอย่างแน่ชัด และต้องการฟังการชี้แจงของ
รัฐบาลจากการแถลงผลงานครบ ๑ ปี ต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๘๘
วรรคสอง^๑ และรอพิจารณาหลักฐานจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีของ
พรรคฝ่ายค้าน

๓. สมัยรัฐบาลที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
(กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖)

เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจง
ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ด้วยเป็นการสมควรที่จะได้ให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจง
ปัญหาสำคัญทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกี่ยวกับการบริหารราชการ
แผ่นดินของรัฐบาลที่ไม่ยึดถือบทบัญญัติของกฎหมาย ก่อให้เกิดความล้มเหลว
ขาดประสิทธิภาพ มีการทุจริตอย่างกว้างขวางในทุกระดับ ขาดการป้องกันเหตุ

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ วรรคสอง บัญญัติว่า
"ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภา
ให้ชัดแจ้งว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้
และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง"

ความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในสังคม เกิดปัญหาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สิทธิการรับรู้ การแสดงออกไม่ได้รับ
ความคุ้มครอง ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศที่ผลักดันภาวะปัญหาไปสู่อนาคต
ปัญหานี้สาธารณะ ความรุนแรงของปัญหาหาเสพติด ความแตกต่างใน
รายได้ของคนรวยและคนจน คนว่างงาน ข้อเรียกร้องของประชาชนคนยากจน
และองค์กรต่าง ๆ ถูกละเลย โครงการต่าง ๆ ของรัฐเกิดความขัดแย้งกับ
ความต้องการของประชาชนและมีการทุจริต

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ เนื่องจากสมาชิก
วุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญ
กำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่
มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดอภิปรายทั่วไป
ดังกล่าว เกรงว่าประชาชนจะเข้าใจว่าวุฒิสภาใช้อำนาจโดยไม่มีเหตุผล
อันสมควร และเนื่องจากในสมัยประชุมสามัญทั่วไปขณะนั้นวุฒิสภาจะต้อง
ดำเนินการถอดถอนรัฐมนตรีตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงเห็นว่า สมควรใช้อำนาจในการถอดถอน
มากกว่า

๔. สมัยรัฐบาลที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
(ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖)

เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจง
ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
ประเด็นเกี่ยวกับการส่งทหารไทยไปอิรัก

LIART

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่ไม่เห็นชอบกับการขอเปิดอภิปรายทั่วไปดังกล่าว

๕. สมัยรัฐบาลที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗)

เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเด็นปัญหาการแพร่ระบาดและการปกปิดข้อมูลในเรื่องที่ประชาชนควรทราบในเรื่องของไข้หวัดนก การขอลดค่าสัมปทานไอทีวี การปฏิรูประบบราชการ แนวคิดการแต่งตั้งกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ การนำนโยบายหยวนไต้ดินมาอยู่บนดิน การทุจริตโครงการบ่อน้ำบาดน้ำเสียคลองด่าน และการทุจริตเชิงนโยบายต่าง ๆ

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากปัญหาที่สมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่ให้ความสนใจ คือ เรื่องไข้หวัดนก ซึ่งขณะนั้นวุฒิสภาได้พิจารณากระทู้ถามและมีสมาชิกวุฒิสภา

เสนอญัตติให้วุฒิสภามีมติให้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าร่วมประชุมวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๑๐^{๑๑} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เพื่อแถลงข้อเท็จจริงกรณีการระบาดของโรคไข้หวัดนก รวมถึงตั้งคณะกรรมการ วิสามัญ เพื่อพิจารณาสอบสวนและศึกษาในกรณีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก (กรณีปรากฏในภายหลังว่าที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาแล้วลงมติไม่เห็นชอบกับญัตติดังกล่าว) และมีสมาชิกวุฒิสภาบางส่วนเห็นว่าวุฒิสภาไม่ควรอภิปรายถึงปัญหาความรุนแรงในภาคใต้เนื่องจากเป็นเรื่องล่อแหลม และอาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

๖. สมัยรัฐบาลที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘)

เรื่องที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจง ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

- ๑) ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการสำคัญของรัฐ เช่น การจัดซื้อเครื่องตรวจวัดถูระเบิดซีทีเอ็กซ์ ๙๐๐๐ โครงการศาลาไทยในงานเอ็กซ์โป ที่ประเทศญี่ปุ่น
- ๒) ปัญหามาตรการอุดหนุนภาคเกษตรกรรม ที่พบความรั่วไหล เช่น โครงการสนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โครงการสนับสนุนกล้ายางพารา โครงการรับจำนำข้าว โครงการรับจำนำลำไย
- ๓) ปัญหามาตรการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ที่มีการนำทรัพย์สินของรัฐเข้าตลาดหุ้น
- ๔) ปัญหาการนำประเทศเข้าสู่การค้าเสรี
- ๕) ปัญหามาตรการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มภาคการผลิต
- ๖) ปัญหาการปฏิรูปนโยบายพลังงาน

^{๑๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๑๐ บัญญัติว่า "มาตรา ๒๑๐ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม"

๗) ปัญหาโครงสร้างการจัดสรรและบริหารงบประมาณแผ่นดิน

โดยมีข้อสังเกตว่า ไม่มีเรื่องปัญหาความไม่สงบในชายแดนภาคใต้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เสนอให้เปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินว่าด้วยการแก้ปัญหาความยากจน และการแก้ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งสมาชิกรัฐสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และรัฐมนตรีได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกรัฐสภาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผลการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

ไม่สามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภารวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่ครบจำนวน ๑๒๐ คน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ (ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา)

เหตุผลที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดอภิปรายทั่วไปดังกล่าว เห็นว่า พรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น อันประกอบด้วยพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทยได้ทำหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแล้ว นอกจากนี้สมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มแกนนำรวบรวมรายชื่อเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไป ได้แสดงความคิดเห็นว่า เหตุที่สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนไม่ร่วมลงชื่อ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาบางคนเตรียมที่จะส่งญาติพี่น้องของตนเองลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองใหญ่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป บางส่วนเกรงว่าจะกระทบกระเทือนถึงธุรกิจ และบางส่วนที่ไม่ลงชื่อเพราะมีความสนิทสนมกับทางรัฐบาล

LIRIT

อุปสรรค

ระบบรัฐสภาของประเทศไทยนั้นเป็นระบบสภาคู่ อันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และได้เพิ่มอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินให้กับวุฒิสภาที่แตกต่างจากสภาผู้แทนราษฎร อันได้แก่ อำนาจในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มี การลงมติตามมาตรา ๑๖๑ นอกเหนือจากการตั้งกระทู้ถามและการตั้งคณะกรรมการที่คล้ายคลึงกับสภาผู้แทนราษฎร หากแต่สภาผู้แทนราษฎรนั้นมีอำนาจขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้ เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมือง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เพื่อเข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชน และเมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลก็ต้องผลักดันนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนพรรคฝ่ายค้านก็มีหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐบาล จึงสามารถควบคุมการใช้อำนาจของรัฐบาลได้โดยตรงแตกต่างจากวุฒิสภา ที่การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้นมุ่งที่จะแจ้งเตือนให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อบกพร่องในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อันเป็นมาตรการควบคุมรัฐบาลโดยทางอ้อมเพื่อให้รัฐบาลมุ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ และโปร่งใสเท่านั้น แต่จากการติดตามผลการบังคับใช้มาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏว่า ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหกปีของวุฒิสภาชุดแรกที่เกิดจากการเลือกตั้งของประชาชนนี้ ไม่สามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่ลงมติได้แม้แต่ครั้งเดียว สืบเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะขอเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ถึงสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ทั้งที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้การขอเปิดอภิปรายดังกล่าวจะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่งก็ตาม

จากเหตุดังกล่าวมีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นว่า ถึงแม้สมาชิกวุฒิสภา จะไม่สามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ แต่สมาชิกวุฒิสภา

สามารถใช้ในการตั้งกระทู้ถามแทนได้ และการตั้งกระทู้ถามสามารถทำได้ง่ายกว่า เพราะสามารถเสนอกระทู้ถามได้โดยไม่ต้องมีผู้รับรอง แต่จากการศึกษา รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อมูลสถิติกระทู้ถามแล้วพบว่า แม้กระทู้ถามจะทำได้ง่ายแต่ก็มีข้อจำกัดมากมาย กล่าวคือ รัฐมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่า เรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามได้ไม่เกินห้ากระทู้ เว้นแต่มีกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ประธานวุฒิสภาจะบรรจุกระทู้ถามเกินห้ากระทู้ก็ได้ กระทู้ถามแต่ละกระทู้ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว การถามและการตอบกระทู้ถามในการประชุมวุฒิสภาครั้งหนึ่งให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองชั่วโมง ในการประชุมวุฒิสภาครั้งหนึ่ง ๆ มิให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็น และประธานของที่ประชุมอนุญาต ในการซักถาม ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบได้เท่าที่จำเป็น รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามในที่ประชุมวุฒิสภาก็ได้แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมวุฒิสภา และให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด อนึ่งจากสถิติข้อมูลกระทู้ถาม พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๔๘ จำนวนกระทู้ถามที่ตอบแล้ว ทั้งในที่ประชุมวุฒิสภาและในราชกิจจานุเบกษามีจำนวนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของที่ตั้งถาม ดังที่ผู้เขียนได้ประมวลผลสถิติข้อมูลกระทู้ถามของวุฒิสภาไว้ท้ายบทความนี้ตามภาคผนวก ๑

ส่วนการตั้งคณะกรรมการนั้นจากการรวบรวมผลงานด้านการตั้งคณะกรรมการของวุฒิสภา พบว่ามีรายงานของคณะกรรมการซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๑๔๐ เรื่อง และที่รอการพิจารณาอีกจำนวนทั้งสิ้น ๔๘ เรื่อง ดังที่ผู้เขียนได้รวบรวมผลข้อมูลรายงานของคณะกรรมการ โดยแบ่งตามคณะกรรมการต่าง ๆ ของวุฒิสภาไว้ท้ายบทความนี้ ตามภาคผนวก ๒ ซึ่งการดำเนินการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องต่าง ๆ ตามที่สภามอบหมายนั้น หากคณะกรรมการออกคำสั่งเรียกรัฐมนตรีมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่ รัฐมนตรีสามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นมาตอบ

ข้อซักถามแทนได้ เพราะไม่มีบทบังคับให้รัฐมนตรีต้องมาตอบชี้แจงข้อซักถามด้วยตนเอง

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ จึงยังคงเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของวุฒิสภา ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๑ หากแต่ได้มีการลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะใช้สิทธิขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเป็นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา หรือไม่น้อยกว่า ๕๐ คน เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาไว้ทั้งสิ้น ๑๕๐ คน เพื่อให้การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาตามมาตรา ๑๖๑ มีผลบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ

มาตรา ๑๖๑ จึงเป็นความหวังของประชาชนที่จะได้เห็นการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเป็นรูปธรรม แม้จะไม่สามารถลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลเหมือนอย่างสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม หากแต่เป็นการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของวุฒิสภาในอันที่จะกระตุ้นเตือนให้สาธารณชนได้ทราบ และให้รัฐบาลตระหนักถึงข้อบกพร่องในการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างตรงจุด ซึ่งเป็นที่น่าติดตามอย่างยิ่งว่า การลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะใช้สิทธิขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมตินี้ จะเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้มีการขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้จริงหรือไม่ หรือว่าเป็นเพราะเหตุผล ปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาได้ จึงเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องติดตามต่อไป ๑

ภาคผนวก ๑

ประมวลผลสถิติข้อมูลกระทู้ถามของวุฒิสภา

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะข้อมูลกระทู้ถามของวุฒิสภาชุดที่มาจากกรเลือกตั้ง โดยประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่จนครบกำหนดวาระหกปีในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๙ เท่านั้น ทั้งนี้ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลสถิติกระทู้ถามเป็นรายปี ดังต่อไปนี้

ข้อมูลกระทู้ถาม พ.ศ. ๒๕๔๓^๑ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๐ กระทู้ ได้แก่

๑) กระทู้ถามที่ขอให้อตอบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๒๗ กระทู้ ประกอบด้วย

- กระทู้ถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๑๑ กระทู้
- กระทู้ถามที่ขอถอน จำนวน ๓ กระทู้
- กระทู้ถามที่ระงับไปเนื่องจาก
คณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๑๓ กระทู้

๒) กระทู้ถามที่ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๓ กระทู้ ประกอบด้วย

- กระทู้ถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๑ กระทู้
- กระทู้ถามที่ระงับไปเนื่องจาก
คณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๒ กระทู้

ข้อมูลกระทู้ถาม พ.ศ. ๒๕๔๔^๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๖๑ กระทู้ ได้แก่

๑) กระทู้ถามที่ขอให้อตอบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๑๕๖ กระทู้ ประกอบด้วย

- กระทู้ถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๑๐๘ กระทู้
- กระทู้ถามที่ค้างตอตอบ จำนวน ๑๘ กระทู้

^๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **สรุปผลงานวุฒิสภา ๒๕๔๓**. กรุงเทพฯ : สยามเจริญพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๔, หน้า ๗๓.

^๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **สรุปผลงานวุฒิสภา ๒๕๔๔**. กรุงเทพฯ : จีวีซีการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๕, หน้า ๖๖.

- กระทั่งถามที่ไม่อนุญาตให้ตั้งถาม จำนวน ๓ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ขอถอน จำนวน ๑๖ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ระงับไปเนื่องจากสมาชิกภาพ
ของผู้ตั้งกระทั่งถามสิ้นสุดลง จำนวน ๑ กระทั่ง

**๒) กระทั่งถามที่ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๑๕ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

- กระทั่งถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๖ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ค้างตอบ จำนวน ๙ กระทั่ง

ข้อมูลกระทั่งถาม พ.ศ. ๒๕๔๕^{๑๓} มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๗ กระทั่ง ได้แก่

**๑) กระทั่งถามที่ขอให้ตอบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๙๓ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

- กระทั่งถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๖๔ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ค้างตอบ จำนวน ๑๙ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ไม่อนุญาตให้ตั้งถาม จำนวน ๓ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ขอถอน จำนวน ๖ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ระงับไปเนื่องจากสมาชิกภาพ
ของผู้ตั้งกระทั่งถามสิ้นสุดลง จำนวน ๑ กระทั่ง

**๒) กระทั่งถามที่ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๑๔ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

- กระทั่งถามที่ตอบแล้ว จำนวน ๘ กระทั่ง
- กระทั่งถามที่ค้างตอบ จำนวน ๖ กระทั่ง

ข้อมูลกระทั่งถาม พ.ศ. ๒๕๔๖^{๑๔} มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๑๖ กระทั่ง ได้แก่

**๑) กระทั่งถามที่ขอให้ตอบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๑๐๓ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

^{๑๓} สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. *สรุปผลงานวุฒิสภา ๒๕๔๕*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๔๖, หน้า ๖๙.

• กระทั่งถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๔๐	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๕๒	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ไม่อนุญาตให้ตั้งถาม	จำนวน	๒	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ขอถอน	จำนวน	๙	กระทั่ง

**๒) กระทั่งถามที่ขอให้อัดบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๑๓ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

• กระทั่งถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๖	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๖	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ขอถอน	จำนวน	๑	กระทั่ง

ข้อมูลกระทั่งถาม พ.ศ. ๒๕๔๗^{๑๕} มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๐ กระทั่ง ได้แก่

**๑) กระทั่งถามที่ขอให้อัดบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๑๔๙ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

• กระทั่งถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๖๖	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๓๐	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ไม่อนุญาตให้ตั้งถาม	จำนวน	๑	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ขอถอน	จำนวน	๕๑	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ระงับไปเนื่องจากสภาชิกภาพ ของผู้ตั้งกระทั่งถามสิ้นสุดลง	จำนวน	๑	กระทั่ง

**๒) กระทั่งถามที่ขอให้อัดบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๑๓ กระทั่ง
ประกอบด้วย**

• กระทั่งถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๑๑	กระทั่ง
• กระทั่งถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๕๐	กระทั่ง

^{๑๕} สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **สรุปผลงานวุฒิสภา ๒๕๔๖**. กรุงเทพฯ : เลคแอนด์ฟาวด์เท่นพรีนติ้ง, พ.ศ. ๒๕๔๗, หน้า ๙๕.

^{๑๕} สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **สรุปผลงานวุฒิสภา ๒๕๔๗**. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีน, พ.ศ. ๒๕๔๘, หน้า ๑๑๑.

ข้อมูลกระทู้ถาม พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๖} มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๑ กระทู้ ได้แก่

๑) กระทู้ถามที่ขอให้ตอบในที่ประชุมวุฒิสภา จำนวน ๑๕๐ กระทู้ ประกอบด้วย

• กระทู้ถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๕๙	กระทู้
• กระทู้ถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๖๖	กระทู้
• กระทู้ถามที่ขอถอน	จำนวน	๒๕	กระทู้

๒) กระทู้ถามที่ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๕๑กระทู้ ประกอบด้วย

• กระทู้ถามที่ตอบแล้ว	จำนวน	๘	กระทู้
• กระทู้ถามที่ค้างตอบ	จำนวน	๔๓	กระทู้

ภาคผนวก ๒

รายงานของคณะกรรมการซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาแล้ว^{๑๗}

รายชื่อคณะกรรมการของวุฒิสภา	จำนวน (เรื่อง)
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์	๑๘
คณะกรรมการการคมนาคม	๖
คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน	๗
คณะกรรมการการงบประมาณ	๙
คณะกรรมการการต่างประเทศ	๗
คณะกรรมการการท่องเที่ยว	๓
คณะกรรมการการปกครอง	๒
คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน	๖
คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน	๕
คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม	๑

^{๑๖} สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สรุปผลงานด้านการประชุม สมัยสามัญทั่วไป ฉบับที่ ๑๔. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, พ.ศ. ๒๕๕๘, หน้า ๙๗-๑๔๐ และ สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สรุปผลงานด้านการประชุม สมัยสามัญนิติบัญญัติ ฉบับที่ ๑๕. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, พ.ศ. ๒๕๕๘, หน้า ๑๒๕-๑๙๖.

^{๑๗} อ้างแล้วตามเชิงอรรถที่ ๑๖, หน้า ๕๕-๗๓.

รายชื่อคณะกรรมการการของวุฒิสภา	จำนวน (เรื่อง)
คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	๑
คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม	๑๑
คณะกรรมการการสาธารณสุข	๖
คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ	๕
คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ	๑๑
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม	๗
คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	๑
คณะกรรมการสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาและสอบสวน การปฏิบัติราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๑
คณะกรรมการวิสามัญฯ	๓๓
รวมทั้งสิ้น	๑๕๐

รายงานของคณะกรรมการซึ่งรอการพิจารณา^{๑๘}

รายชื่อคณะกรรมการการของวุฒิสภา	จำนวน (เรื่อง)
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์	๒
คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน	๔
คณะกรรมการการงบประมาณ	๑๓
คณะกรรมการการปกครอง	๑
คณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	๑
คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑
คณะกรรมการการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน	๓
คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน	๑
คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม	๑
คณะกรรมการการสาธารณสุข	๑
คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ	๙
คณะกรรมการวิสามัญฯ	๑๑
รวมทั้งสิ้น	๕๘

^{๑๘} อ้างแล้วตามเชิงอรรถที่ ๑๗

(๑) **ผู้พิพากษาในศาลฎีกา** ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ **จำนวน ๓ คน**

(๒) **ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด** ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับ **จำนวน ๒ คน**

(๓) **ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์** ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริง **จำนวน ๒ คน**

(๔) **ผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือ สังคมศาสตร์อื่น** ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง **จำนวน ๒ คน**

โดยผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์และสภารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่นตาม (๓) และ (๔) นั้น จะต้องผ่านการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วย (มาตรา ๒๐๖)

๑) ประธานศาลฎีกา

๒) ประธานศาลปกครองสูงสุด

๓) ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๔) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๕) ประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้

เหลือหนึ่งคน ซึ่งประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น และให้เสนอรายชื่อบุคคลที่ได้รับเลือกตามจำนวนที่จะต้องดำเนินการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรณีนี้ มีความแตกต่างจากกระบวนการสรรหาและการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้ เนื่องจาก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๗ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองเท่าของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่จะต้องดำเนินการแต่งตั้งเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อตามจำนวนที่จะต้องดำเนินการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไป

สำหรับในขั้นตอนของการพิจารณาของวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ลดบทบาทของวุฒิสภาในการพิจารณาเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญลง โดยให้วุฒิสภามีเพียงอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น วุฒิสภาไม่มีอำนาจในการพิจารณาเลือกบุคคลแต่ประการใด ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว (มาตรา ๒๐๖ (๒))

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังได้บัญญัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหakerณีที่ไม่อาจสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิสถาษานิติศาสตร์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิสถาษารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่นได้ภายในเวลาที่กำหนดไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน ๓ คน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวน ๒ คน เป็นกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการสรรหาบุคคลดังกล่าวแทน (มาตรา ๒๐๖ วรรคสอง)

๓. อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยส่วนใหญ่ยังคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่มีอำนาจหน้าที่บางกรณีที่ได้แก้ไขให้เพิ่มขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดบางประการ ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยคดี

๑) พิจารณาวินิจฉัยว่า มติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของ พรรคการเมืองจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา ๖๕ วรรคสาม)

๒) พิจารณาวินิจฉัยว่า บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการโดยใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทาง ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ ให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่ง ยุบพรรคการเมืองนั้นได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของ พรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะที่กระทำความผิดเป็นระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง (มาตรา ๖๘)

๓) พิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (มาตรา ๙๑)

๔) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเหตุว่าพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของ พรรคการเมือง โดยคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม (มาตรา ๑๐๖ (๗))

๕) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง (มาตรา ๑๔๑)

๖) พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ (มาตรา ๑๔๙ วรรคสอง) หรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งประธานศาลและประธานองค์กร นั้นเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเสนอ (มาตรา ๑๔๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๔๙ วรรคสอง) มีหลักการอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้

๗) พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภา ให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๑๕๐ หรือ ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันตามมาตรา ๑๕๑ ก่อนที่ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย อีกครั้งหนึ่ง มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๕๔)

๘) พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๕๕)

๙) พิจารณาวินิจฉัยว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ บประมาณรายจ่ายของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการ มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือ

โดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว (มาตรา ๑๖๘ วรรคเจ็ด)

๑๐) พิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีเฉพาะตัวตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (มาตรา ๑๘๒ ประกอบมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒)

๑๑) พิจารณาวินิจฉัยว่า การตราพระราชกำหนดของคณะรัฐมนตรี ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔ วรรคสอง กล่าวคือ เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ (มาตรา ๑๘๕)

๑๒) วินิจฉัยชี้ขาดว่า หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐ วรรคหก)

๑๓) พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๑)

๑๔) พิจารณาวินิจฉัยคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๒)

๑๕) พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป (มาตรา ๒๑๔)

LIRT

๑๖) พิจารณาวินิจฉัยว่า กรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (มาตรา ๒๓๓)

๑๗) พิจารณาสั่งยุบพรรคการเมืองที่ถือว่าการเพื่อ ให้ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ เนื่องจากปรากฏหลักฐานอันควร เชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่กระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่ง มีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว มิได้ยับยั้งหรือ แก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ดังกล่าวมีกำหนดเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง (มาตรา ๒๓๗)

๑๘) พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามคำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดิน(มาตรา ๒๔๕ (๑))

๑๙) พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบ ต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามคำร้อง ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๗ (๒))

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๑๓ มาตรา ๒๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๘) และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๑๐๓) ด้วย

๒. อำนาจหน้าที่อื่น ๆ

๑. อำนาจหน้าที่ของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๑ เป็นกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๓)

๑.๒ เป็นกรรมการในคณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

๑) เป็นกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๓๑)

๒) เป็นกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา ๒๔๓)

๓) เป็นกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๔๖)

๔) เป็นกรรมการสรรหากรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๒๕๒)

๕) เป็นกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๖)

๒. อำนาจหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้รักษาการ (มาตรา ๑๓๙ (๓) และมาตรา ๑๔๒ (๓))

๓. อำนาจหน้าที่ในการเสนอคำแปรญัติต่อคณะกรรมการในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๘ วรรคเก้า)

๓. ข้อพิจารณาเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยคดีระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยส่วนใหญ่จะยังคงไว้ดังเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งนี้ อาจมีบางกรณีที่มีการแก้ไขปรับปรุงในรายละเอียดเล็กน้อย เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

จากการใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อาทิ กรณีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๖^๒ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนตามมาตรา ๒๑๔ ว่า **จะต้องเป็นปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ** ซึ่งได้แก่ **องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ** ประกอบด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน **และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ** ประกอบด้วย องค์กรอัยการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหากเกิดกรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญกับศาล ไม่ว่าจะเป็ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารก็ตาม **ให้เป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย**^๓ และนอกจากนี้ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็น**ปัญหาความขัดแย้งขององค์กรต่าง ๆ ตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป**ด้วย ดังนั้น กรณีที่มีปัญหาว่าองค์กรใดองค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะไม่สามารถเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้^๔

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ยังได้แก้ไขปัญหานั้นเกิดจากการใช้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีการพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีใด โดยบัญญัติว่า

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญให้องค์กรนั้นหรือประธานวุฒิสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

^๓ โปรดดู คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๒/๒๕๕๖ เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓)

^๔ โปรดดู คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๔/๒๕๕๒ เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีปัญหาการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ในระหว่างที่ศาลได้ส่งความเห็นตามทางการต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ช่องทางการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นการประวิงคดีนั่นเอง

๑) อำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เพิ่มขึ้น มีดังนี้

๑. พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ได้รับเรื่อง (มาตรา ๑๔๑)

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีต้นแบบมาจากระบบคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnel) ของฝรั่งเศส^{*} ที่บังคับให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ก่อนการประกาศใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๔๑ นี้ จะมีข้อแตกต่างจากการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติทั่วไปบางประการ กล่าวคือ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดมีข้อขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่วินิจฉัยว่า ข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไปทั้งฉบับ และในกรณีที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผล

^{*} โปรดดู รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๕๘ มาตรา ๖๑

ทำให้เฉพาะข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไปนั้น ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นกลับคืนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อพิจารณาตามลำดับ ในกรณีเช่นว่านี้ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ โดยมติในการแก้ไขเพิ่มเติมให้ใช้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา แล้วให้นำนายกรัฐมนตรีดำเนินการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป^๖

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๘ ได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙ ฉบับ ดังต่อไปนี้

- (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
- (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
- (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

^๖ โปรดดู คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๕๑, ที่ ๓/๒๕๕๑, ที่ ๔/๒๕๕๑ เรื่อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
 อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณา
 วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ตามมาตรา ๑๔๑ นั้น มีข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐๕ (๓) ประกอบมาตรา ๒๙๕
**กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็นเพื่อ
 ประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่**

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
- ๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.
- ๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

**๒. พิจารณาวินิจฉัยว่า การตราพระราชกำหนดของคณะรัฐมนตรี
 ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔ วรรคสอง กล่าวคือ เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความ
 จำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ (มาตรา ๑๘๕)**

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนด
 ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ
 พระราชกำหนดเฉพาะกรณี**วัตถุประสงค์ในการตราพระราชกำหนด**เท่านั้น
 กล่าวคือ เป็นการตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ
 ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัด
 ภัยพิบัติสาธารณะ หรือไม่ ส่วนใน**กรณีเงื่อนไขในการตราพระราชกำหนด**
 ที่ให้ตราขึ้นได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน
 อันมิอาจหลีกเลี่ยงได้นั้น ถือเป็นกรณกระทำของรัฐบาล (Acts of Government
 หรือ Acte de Gouvernement) ที่ฝ่ายตุลาการไม่สามารถก้าวล่วงเข้าไปพิจารณา
 วินิจฉัยได้ แต่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
 มาตรา ๑๘๕ ได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาเงื่อนไขในการ
 ตราพระราชกำหนดของคณะรัฐมนตรีว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน

L I R T

อันมีอาจจะหลีกเลี่ยงได้หรือไม่ได้ด้วย^๗

๓. วินิจฉัยชี้ขาดว่าหนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐ วรรคหก)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ได้กำหนดให้การดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาของประเทศไทยกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศที่มีความสำคัญและกระทบต่อผลประโยชน์โดยรวมหรือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อน ได้แก่

๑. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย คือ หนังสือสัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรือพื้นที่ทางกายภาพของประเทศไทยทั้งทางบกและทางทะเล

๒. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ คือ หนังสือสัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ในบริบทของกฎหมายทะเล ได้แก่ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) และเขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) ที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) ในการหวงกั้นทรัพยากรธรรมชาติบางประการ ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยจะมีได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญา

^๗ โปรดดู คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๕ เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๔/๒๕๕๖ เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ กรณีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

องค์การสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (United Nations Convention on the Law of the Sea : UNCLOS) แต่หลักการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเขตไหล่ทวีปนั้น ถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law) ซึ่งมีผลบังคับให้ทุกรัฐต้องปฏิบัติตามในฐานะเช่นกฎหมายแล้ว

๓. หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่ได้รับกฎหมายระหว่างประเทศมาเป็นกฎหมายภายในประเทศโดยตรง หรือที่เรียกว่า ระบบเอกนิยม (Monism) หากแต่จะต้องดำเนินการตรากฎหมายภายในขึ้นเพื่อรองรับก่อน หรือที่เรียกว่า ระบบทวินิยม (Dualism) ดังนั้นการที่ฝ่ายบริหารจะดำเนินการจัดทำความตกลงใด ๆ กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศและจะต้องมีการตรากฎหมายภายในเพื่อรองรับ ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อน

๔. หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น กรณีที่ประเทศไทยได้จัดทำความตกลงกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และในความตกลงดังกล่าว ได้กำหนดให้ประเทศไทยจะต้องดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือจะต้องตรากฎหมายบางอย่างเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ หรือจะต้องดำเนินการให้ระบบการศึกษาของประเทศมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง กรณีนี้ ถือเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง จึงต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อนดำเนินการ

๕. หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่สนธิสัญญาด้านการค้า การลงทุน ทั้งในระดับพหุภาคีและในระดับทวิภาคี โดยเฉพาะหนังสือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA) ทั้งนี้ โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ของจำนวนสมาชิก

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หากเห็นว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อนการดำเนินการจัดทำกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภาแล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า หนังสือสัญญาดังกล่าว ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นการวินิจฉัยชี้ขาดหนังสือสัญญาของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐๕ (๕)

๔. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๒)

หลักการให้ประชาชนสามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงในกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน และเห็นว่าเป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ได้รับการบัญญัติไว้เป็นครั้งแรก ซึ่งการกำหนดให้สิทธิแก่ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพเป็นผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เองในกรณี เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ถือเป็นช่องทางที่สำคัญประการหนึ่งในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่การเสนอเรื่องสู่ศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีข้อจำกัด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมากเกินไป มาตรา ๒๑๒ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงกำหนดให้การเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้เฉพาะกรณีที่ **ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดได้แล้ว กล่าวคือ กรณีที่บุคคลเป็นคู่ความในศาล** เมื่อบุคคลนั้นส่งคำโต้แย้งต่อศาลที่จะใช้บทบัญญัติ

แห่งกฎหมายเพื่อบังคับแก่คดีใด เพื่อให้ศาลส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ แต่ศาลไม่ส่ง หรือเสนอเรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ไม่เสนอเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญ หรือเสนอเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ไม่เสนอเรื่องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญ กรณีเช่นนี้ ประชาชนจึงสามารถเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้^๕

๕. พิจารณาสั่งยุบพรรคการเมืองที่ถือว่าการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

กล่าวคือ เนื่องจากปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง (มาตรา ๒๓๗)

๖. พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามคำร้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๗ (๒))

^๕ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” วรรคสองบัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ” และข้อ ๒๒ บัญญัติว่า “การยื่นคำร้องของบุคคลตามข้อ ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตามข้อ ๑๘ แล้วให้ระบุเหตุที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้วด้วย”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องต่างๆ ไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่เป็นกลไกในการทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้นเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐให้เกิดความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๒๐๐ (๑) ได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ และในกรณีที่ยืนยันว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ตาม โดยเหตุที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในลักษณะขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนเท่านั้น มิได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่เป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยตรง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่สามารถเสนอปัญหาอันเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อศาลได้ อีกทั้งปัญหาการทำหน้าที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงและซ้ำซ้อนกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ โดยเฉพาะกรณีผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้เพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง หรือศาลยุติธรรมได้โดยตรง ในกรณีที่มีผู้ร้องว่ามีกฎหมายที่ขัดต่อสิทธิมนุษยชนและขัดต่อรัฐธรรมนูญ รวมทั้งมีการกระทำที่ขัดต่อสิทธิมนุษยชนและเป็นการขัดกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นช่องทางในการให้ความคุ้มครองประชาชนเพิ่มขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

๓) อำนาจหน้าที่ที่แก้ไขให้เป็นขององค์กรอื่น

ได้แก่ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป กล่าวคือ ถ้าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย (มาตรา ๒๖๓)

เหตุผลที่ผู้จัดทำรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาจากการที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นอกจากการลงโทษทางการเมืองแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้นั้นด้วยการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวยังต้องรับโทษทางอาญาไปพร้อมกันด้วย ดังนั้น จึงควรมอบหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ให้แก่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยจะมีความเหมาะสมยิ่งกว่า ๑

LIRIT

การเลือกตั้งได้วินิจฉัยสั่งการเป็นอย่างไรแล้ว ให้เสนอต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา
วินิจฉัยโดยพลัน เพื่อให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการสรรหาให้เป็นไปโดย
ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเข้ารับ
การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยส่วนใหญ่แล้วยังคงหลักการเดิมตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อาทิเช่น ต้องไม่เป็น
พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ
เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ^๑ โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้
บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่

^๑ คำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย
๒. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ
๓. อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ
๔. มีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนตามกฎหมาย

ดังนั้น ตำแหน่ง “ผู้พิพากษาสมทบ” จึงเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ แต่บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวม ๒๗ ตำแหน่ง
ดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ได้แก่

๑. กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
๒. กรรมการอิสลามประจำจังหวัด
๓. กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)
๔. ประธานหรือกรรมการบริหารขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
๕. ประธานหรือกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)
๖. กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
๗. กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏ
๘. กรรมการสภาสถาบันราชภัฏ
๙. อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด (อ.ก.ตร.จังหวัด)
๑๐. อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญ (อ.ก.ค.จังหวัด)
๑๑. อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง (อ.ก.พ.กระทรวง)
๑๒. อนุกรรมการสามัญประจำกรม (อ.ก.พ.กรม)
๑๓. อนุกรรมการสามัญประจำจังหวัด (อ.ก.พ.จังหวัด)
๑๔. อนุกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๑๕. อนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
๑๖. อนุกรรมการสภามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
๑๗. กรรมการของสถาบันพระปกเกล้า
๑๘. กรรมการของนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๙. กรรมการองค์การคลังสินค้า
๒๐. อนุกรรมการในคณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนระดับจังหวัด

๑. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย
๒. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขต
ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตาม
กฎหมายระหว่างประเทศ
๓. หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็น
ไปตามหนังสือสัญญา
๔. หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
หรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง
๕. หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรือ
งบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

โดยก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ
หรือองค์การระหว่างประเทศดังกล่าว คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มี
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือ
สัญญานั้น ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อ
ขอความเห็นชอบด้วย และเมื่อลงนามในหนังสือสัญญาดังกล่าวแล้ว ก่อนที่
จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึง
รายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา
ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและ
ขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้น
อย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม (มาตรา ๑๙๐)

**๔) การให้ความเห็นชอบและการพิจารณาเลือกบุคคลให้
ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ**

๔.๑) อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบบุคคล

๑. ให้ความเห็นชอบ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการ
การเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ ซึ่งได้รับการสรรหาและคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหาชุดเดียวกัน
คือ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๑ คน โดยในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหา พร้อมด้วยเหตุผล เพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสรรหาไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่

๒. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง)

๓. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหรือให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม)

๔.๒ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือกบุคคล

๑. พิจารณาเลือกกรรมการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน (มาตรา ๒๒๑ (๓))

๒. พิจารณาเลือกกรรมการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน (มาตรา ๒๒๖ (๓))

โดยในการที่วุฒิสภาจะพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป (มาตรา ๑๒๑)

๕) อำนาจหน้าที่ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ส่วนใหญ่ยังคงหลักการเดิมที่ให้วุฒิสภามีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ถือว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือถือว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย โดยได้บัญญัติเพิ่มกรณี มีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อีกกรณีหนึ่ง (มาตรา ๒๗๐) ซึ่งผลจากการถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งดังกล่าวนี้ทำให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการ นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนและให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลา ๕ ปี

สรุป

จากหลักการที่ได้บัญญัติขึ้นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ “วุฒิสภา” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นี้ นับว่าเป็นหลักการที่ดีในหลาย ๆ เรื่อง โดยเฉพาะการเน้นในด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ด้วยมีเจตนารมณ์หลักเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาดำรงความเป็นกลาง และมีความอิสระในการทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ถ่วงดุล และคานอำนาจกับฝ่ายบริหารที่เข้ามาใช้อำนาจรัฐ โดยไม่ถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากอำนาจใด ๆ วุฒิสภาซึ่งมีที่มาตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงเป็นองค์กรที่ถูกคาดหวังจากภาคสังคมว่าจะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในทุกด้าน และเป็นองค์กรที่เป็นที่พึ่งของประชาชนในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะในยามที่สถานการณ์บ้านเมืองมีปัญหาความขัดแย้งดังเช่นในปัจจุบันนี้ อย่างไรก็ตาม วุฒิสภาชุดนี้เพิ่งเข้ามาทำหน้าที่ได้ไม่นาน ยังไม่อาจสรุปได้ว่าผลการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่ต้องติดตามกันต่อไป

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒๓/๒๕๕๑,
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๓/๒๕๕๑,
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๑
วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพุทธตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจ
เงินแผ่นดิน พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๑
ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. และเอกสารประกอบ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีข้อเท็จจริง สรุปได้ดังนี้

๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
พ.ศ.

ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
พ.ศ. ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามมาตรา ๑๓๙ ประกอบกับ
มาตรา ๓๐๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาประเด็นปัญหาเบื้องต้นก่อนที่จะบรรจุร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ทั้ง ๒ ฉบับ เข้าระเบียบวาระการประชุมในประเด็นปัญหาว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ และจะต้องนำบทบัญญัติในหมวด ๖ ส่วนที่ ๗ การตราพระราชบัญญัติ มาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยหรือไม่

คณะกรรมการประสานงานและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาข้อกฎหมายแล้วมีความเห็นว่า ไม่ต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพราะ

(๑) รัฐธรรมนูญบัญญัติเกี่ยวกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้ในมาตรา ๑๓๙ (๓) ส่วนการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ จึงเห็นได้ว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้มีการบัญญัติแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นร่างกฎหมายที่อนุวัตตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ร่างพระราชบัญญัติเป็นร่างกฎหมายที่เป็นเครื่องมือที่ฝ่ายบริหารจะต้องนำไปปฏิบัติ

(๓) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเป็นการเสนอตามมาตรา ๑๓๙ (๓) ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะที่ให้อำนาจในการเสนอ ส่วนมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง เป็นการกำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๖ ส่วนที่ ๗ การตราพระราชบัญญัติมาใช้เฉพาะกับการพิจารณาเท่านั้น

ดังนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงไม่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินที่จะต้องส่งให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรอง ส่วนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้พิจารณาอนุญาตบรรจุร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอเข้าระเบียบวาระการประชุมก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะได้ลงนามให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๖๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. (ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่งด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วยจำนวน ๘๖ เสียง จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เข้าประชุมจำนวน ๘๖ คน ต่อมาประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาอนุญาตบรรจุร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ และนายกรัฐมนตรีให้คำรับรองแล้ว เข้าระเบียบวาระการประชุมในคราวประชุมครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ วันศุกร์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๑๕ คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง โดยคณะกรรมการวิสามัญ ได้พิจารณาและมีมติว่าควรนำบทบัญญัติเกี่ยวกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไปบัญญัติเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งแยกออกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ตามร่างพระราชบัญญัติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๗๔/๒๕๕๐ วันศุกร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ในวาระที่สองและลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบให้ออกใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวประชุม ครั้งที่ ๕๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่นางจรี วิจิตรวาทการกับคณะ เป็นผู้เสนอ และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้เสนอไว้พิจารณา ซึ่งผลการลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง ร่างที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม ๙๖ คน เห็นด้วย ๙๕ เสียง ไม่ลงคะแนน ๑ เสียง ร่างที่นางจรี วิจิตรวาทการกับคณะ เป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม ๑๐๑ คน เห็นด้วย ๙๙ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และร่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม ๑๐๑ คน เห็นด้วย ๑๐๐ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองจนแล้วเสร็จ และเสนอรายงานการพิจารณาต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่สอง และลงมติในวาระที่สาม โดยมีผู้เข้าประชุมจำนวน ๑๒๙ คน เห็นด้วย ๑๒๔ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง งดออกเสียง ๔ เสียง

๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในฐานะผู้ใช้อำนาจหน้าที่แทนประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคสอง และมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม แล้วเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ซึ่งจัดทำขึ้นใหม่ทั้งฉบับโดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้

สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๙ ประกอบมาตรา ๒๙๓ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยคณะกรรมการประสานงานและเสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณา ข้อกฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว มีความเห็นว่าไม่ต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอมาเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณานั้นเป็น ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องส่งให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรองตาม มาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวประชุม ครั้งที่ ๖๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง ด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วย จำนวน ๖๔ เสียง จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เข้าประชุมจำนวน ๖๔ คน

๒. ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องทั้ง ๓ คำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตาม รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๑ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. และให้ ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวในคราวประชุม ครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ และในคราวประชุมครั้งที่ ๗๔/๒๕๕๐ วันศุกร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ รัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙๓ เมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย กรณีจึงเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญรวม ๒ ประเด็นคือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ มีข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๓/๖๖๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ลงนามโดยนายสมศักดิ์ มนูญปิฎ รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

๑) ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. มีจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๑๒ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๒ คน แต่ตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่า ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๑.๔๐ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๘๖ คน เห็นด้วย ๘๖ คน ไม่มีผู้ไม่เห็นด้วย ไม่มีผู้งดออกเสียง และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน

๒) ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีจำนวน
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๑๗ คน จากจำนวนสมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๙ คน แต่ตามเอกสารบันทึกการ
ออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่าในวันที่ ๑๙ กันยายน
๒๕๕๐ เวลา ๑๔.๐๗ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยุติการออกเสียงลงคะแนน
ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผลการ
ลงมติร่างที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม ๙๖ คน เห็นด้วย ๙๕ เสียง
ไม่ลงคะแนน ๑ เสียง ร่างที่นางจรี วิจิตรวาทการกับคณะ เป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม
๑๐๑ คน เห็นด้วย ๙๙ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และร่างที่
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ มีผู้เข้าประชุม ๑๐๑
คน เห็นด้วย ๑๐๐ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง

๓) ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. มีจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๑๒ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่
มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๒ คน แต่ตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติปรากฏว่า ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๑.๑๔ นาฬิกา
อันเป็นเวลาที่ยุติการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ
แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๖๔ คน
เห็นด้วย ๖๔ คน ไม่มีผู้ไม่เห็นด้วย ไม่มีผู้งดออกเสียง และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน

**จึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยก่อนว่า ขณะที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติออก
เสียงลงคะแนน ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับนี้ องค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นไปตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่**

พิจารณาแล้วเห็นว่าสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง
คือกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาที่มีจำนวนมากเพียงพอที่จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น
และแสดงเจตนาในรูปของมติที่ประชุมในการพิจารณาร่างกฎหมายและกำหนดจำนวน

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ประกอบกันเป็นองค์ประชุมไว้ด้วย ก็เพื่อให้การประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของทั้งสองสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบ มีมุมมองที่หลากหลาย และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวกับการตรา กฎหมายนั้น กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลง พระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วย่อมมีผลใช้บังคับกับประชาชน ทุกคนในประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบในการ พิเคราะห์ทุกวาระ และเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา ย่อมมีความหมายว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วม ประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจอินิติบัญญัติโดยองค์กร สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ และหากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการ ออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่ชอบด้วย บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙๓ วรรค หนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับ ชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเป็นองค์กร ที่ใช้อำนาจอินิติบัญญัติแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๙๓ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การออกเสียงลงคะแนนในที่ ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงต้องเป็นการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมที่ ครบองค์ประชุม จึงจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเช่นกัน

คำชี้แจงของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งส่งมาเพิ่มเติมตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๖๗๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ก็ยอมรับว่า องค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การประชุมของสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เพียงแต่ชี้แจงว่า ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๘ วรรคสอง กำหนดว่า "เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม..." ดังนั้น ในการดำเนินการประชุมของสภาแต่ละครั้งเมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาก็ถือว่าเป็นองค์ประชุม และสามารถเริ่มการประชุมได้และถือจำนวนสมาชิกที่ลงชื่อมาประชุม เป็นองค์ประชุมของสภาจนเสร็จสิ้นการประชุมในแต่ละครั้ง นอกจากนี้ยังชี้แจงว่าการลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาใดเป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกที่จะออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๓๐ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าผู้ที่มาประชุมไม่ประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนก็จะไม่ปรากฏชื่อผู้นั้นในการลงคะแนน ซึ่งก็เป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกแต่ละท่าน

ในเรื่องนี้เห็นว่า การกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของสภานั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจนในรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่นใดและข้อบังคับการประชุมสภาจะขัดหรือแย้งไม่ได้ ดังนั้น การจะอ้างข้อบังคับการประชุมสภาหรือธรรมเนียมปฏิบัติใดเพื่อมิให้ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ย่อมไม่อาจกระทำได้ ส่วนข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๘ วรรคสอง ที่กำหนดว่า "เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม" นั้น เป็นเพียงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดประชุมว่า สามารถดำเนินการได้เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ภายหลังเปิดการประชุมแล้ว ในขั้นตอนของการลงมติ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมปรึกษาหารือและแสดงเจตนาออกมาในรูปของมติที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ องค์ประชุมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ จะต้อง มีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพราะองค์ประชุมมิได้มีความหมายแต่เพียงว่า เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป หากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผลก็จะเป็นว่า หลังจากเปิดประชุม แม้จะมีสมาชิกอยู่ประชุมเพียงไม่กี่คนก็อาจลงมติและมีเสียงข้างมากได้ ซึ่งมีขัดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และหากถือจำนวน

สมาชิกที่ลงชื่อมาประชุมเป็นองค์ประชุมของสภาจนเสร็จสิ้นการประชุมในแต่ละครั้ง คงจะไม่ปรากฏเหตุการณ์ดังเช่นที่เกิดขึ้นในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในอดีต รวมทั้งในสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ด้วย คือ การขอให้พ้นองค์ประชุมในระหว่างการประชุม โดยสมาชิกที่มีข้อสงสัยว่า องค์ประชุมไม่ครบ และเมื่อปรากฏว่าองค์ประชุมไม่ครบ ประธานของที่ประชุมก็จะสั่งพักการประชุมหรือให้เลื่อนการประชุมออกไป

ส่วนการอ้างเอกสิทธิ์ของสมาชิกสภาที่จะไม่ออกเสียงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ นั้น เป็นคนละเรื่องกับองค์ประชุมที่ต้องประกอบด้วยจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสภา และแม้สมาชิกมีเอกสิทธิ์ที่จะออกเสียงเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยงดออกเสียง หรือไม่ลงคะแนน แต่สมาชิกที่ไม่ประสงค์ออกเสียงต้องอยู่ในที่ประชุมเพื่อแสดงเจตนา ให้ปรากฏความเห็นของตนในที่ประชุม ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเองก็ยอมรับหลักการที่ว่า สมาชิกที่ออกเสียงลงมติต้องอยู่ในที่ประชุม และเมื่อนับคะแนนแล้ว ประธานสภาต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคสี่ ทั้งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๗๒ ได้กำหนดไว้ว่า ให้เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้จัดทำบันทึกการลงมติ การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกการลงมติดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับอีกด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งมาประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่า ในการประชุมเพื่อลงมติในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๖๔ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๘๖ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๘๖ คน เห็นด้วย ๘๕ เสียง ไม่ลงคะแนน ๑ เสียง

ร่างที่นางจรี วิจิตรวาทการ กับคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๑๐๑ คน เห็นด้วย ๙๙ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และร่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๑๐๑ คน เห็นด้วย ๑๐๐ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือไม่ถึง ๑๒๕ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม และไม่อาจถือเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ และเมื่อการประชุมเพื่อลงมติในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ เป็นการประชุมโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง แล้ว การลงมติในวาระที่หนึ่งจึงเป็นการลงมติโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมีผลให้กระบวนการในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และไม่สามารถนำไปสู่การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สองและวาระที่สามต่อไปได้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สาม

ดังนั้น การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. จึงไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับนี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง และกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับนี้ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

๔. พลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

โดยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๑ วรรคสอง **๖**

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจี้ ๑๓๓/๒๕๕๑

เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑. ข้อเท็จจริงโดยสรุป

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๑๖๒ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นที่ว่า หากคณะรัฐมนตรีจะมีมติแต่งตั้งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งต่าง ๆ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง โดยการแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีผลทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองต้องสิ้นสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ (๖) ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๒. ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่รัฐมนตรีจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเมื่อบทบัญญัตินี้

ไม่ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองแล้ว นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดย่อมแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อมาตรา ๒๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีได้บัญญัติยกเว้นให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากรัฐมนตรีได้ ดังเช่นที่ได้เคยบัญญัติยกเว้นไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำนองเดียวกันว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี" กรณีนี้จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ประกอบกับการที่ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมืองฯ ต่างเป็นตำแหน่งหรือการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยราชการ ฯลฯ ทั้งสิ้น เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นตำแหน่งที่สังกัดอยู่ในกระทรวงที่รัฐมนตรีนั้นว่าการ

ดังนั้น การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ (๑) อันเป็นผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงตามมาตรา ๑๐๖ (๖) ของรัฐธรรมนูญ

LI RT

"...ผู้หนักแน่นในสัจจะ พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น
จึงจะได้รับความสำเร็จ พร้อมทั้งความศรัทธาเชื่อถือ
และความยกย่องสรรเสริญจากคนทุกฝ่าย.
การพูดแล้วทำ คือ พูดจริงทำจริง จึงเป็นปัจจัยสำคัญ
ในการส่งเสริมเกียรติคุณของบุคคลให้เด่นชัดและสร้างเสริมความดี
ความเจริญ ให้เกิดขึ้นทั้งแก่บุคคลและส่วนรวม..."

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐)

นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน

นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ การติดตามทวงถามหนี้ อย่างเป็นธรรม พ.ศ.

ก. ประวัติ ความเป็นมา และสถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน*

ร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นธรรม พ.ศ. เสนอโดยนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สำหรับร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นธรรม พ.ศ. ฉบับนี้ ปัจจุบันคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว รอบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๙๓ ได้กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทำหน้าที่รัฐสภา สมาชิกแทนราษฎร และวุฒิสภา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ และกำหนดให้ทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไปจนกว่าจะมีวุฒิสภานั้น

* วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑.

LIRT

บัดนี้ ได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ และมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ รวมทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาถึงองค์ประกอบของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๑ อันประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๕๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ๆ ละ ๑ คน จำนวน ๗๖ คน และมาจากการสรรหา จำนวน ๗๔ คน แล้ว จึงถือได้ว่าได้มีวุฒิสภาตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป จึงเป็นผลทำให้สมาชิกภาพของสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นผลทำให้ร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นทางการ พ.ศ. ฉบับนี้ยังมิได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามนัยบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๙๓ วรรคสุดท้าย ประกอบกับมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญ

๖. หลักการของร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นทางการ พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นทางการ

เหตุผล

ในการกู้ยืมเงินมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะติดตามทวงถามหนี้จากลูกหนี้เพื่อให้ได้รับการชำระหนี้ ทั้งนี้ โดยวิธีการที่เหมาะสมและตามสมควร ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นภาระละเมิด คุกคาม และทำให้ลูกหนี้เสื่อมเสียชื่อเสียง

ปัจจุบันการติดตามทวงถามหนี้สิ้นเชิงบุคคลและสิ้นเชิงบัตรเครดิตเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่มีผลกระทบต่อสังคม หากการติดตามหนี้ดังกล่าวมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้การติดตามทวงถามหนี้ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมของผู้ติดตามหนี้

รวมทั้งยังไม่มีการคุ้มครองประชาชนผู้เป็นหนี้ไว้เป็นการเฉพาะเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการติดตามทวงถามหนี้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ก. สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๑. บทนิยาม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
สินเชื่อ

"หนี้" หมายความว่า หนี้ที่เกิดจากสินเชื่อ

"สินเชื่อ" หมายความว่า การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อตัวเงิน การรับซื้อตราสารเปลี่ยนมือ การให้บริการบัตรเครดิต การให้เช่าแบบลิสซิ่ง ให้แก่บุคคลธรรมดา และธุรกรรมอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"บัตรเครดิต" หมายความว่า บัตรหรือสิ่งอื่นใดที่ผู้ให้สินเชื่อออกให้แก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อการเบิกถอนเงินสด โดยผู้บริโภคต้องชำระค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ดอกเบี้ย หรือค่าอื่นใด แต่ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้าแล้ว

"ผู้บริโภค" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีภาระผูกพันที่จะต้องชำระหนี้สินเชื่อ

"ผู้ให้สินเชื่อ" หมายความว่า

- (๑) นิติบุคคลที่ให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ
- (๒) นิติบุคคลที่รับซื้อหรือโอนสินเชื่อจาก ๑
- (๓) นิติบุคคลที่รับซื้อหรือโอนสินเชื่อจาก ๒
- (๔) บุคคลอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"ผู้ติดตามหนี้" หมายความว่า ผู้ให้สินเชื่อ ผู้รับมอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจช่วงในการติดตามทวงถามหนี้จากผู้ให้สินเชื่อ ทั้งนี้ไม่ให้นำหมายรวมถึง

- (๑) บุคคลที่ทำหน้าที่บังคับคดีเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๒) บุคคลอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"ธุรกิจติดตามทวงถามหนี้" หมายความว่า ธุรกิจที่รับจ้างโดยตรงจากผู้ให้สินเชื่อในการติดตามทวงถามหนี้

"สถานที่ติดต่อผู้บริโภค" หมายความว่า ที่อยู่อาศัยของผู้บริโภคหรือสถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นใด และให้รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อผู้บริโภคได้

"นายทะเบียน" หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามการเสนอแนะของคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้นให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๕ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจติดตามทวงถามหนี้ เว้นแต่จะได้จดทะเบียนการประกอบธุรกิจติดตามทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒. สารสำคัญ

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ติดตามหนี้ติดต่อผู้ใดที่มีผู้ใช้ผู้บริโภคเพื่อการติดตามทวงถามหนี้ เว้นแต่เป็นการติดต่อเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) เพื่อการติดต่อสอบถามสถานที่ติดต่อผู้บริโภคตามมาตรา ๗

(๒) เพื่อการอื่นตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบราชการกำหนดไว้

(๓) เพื่อวัตถุประสงค์อื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๗ ผู้ติดตามหนี้อาจติดต่อบุคคลอื่นใดนอกเหนือจากผู้บริโภคในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลสถานที่ติดต่อผู้บริโภค โดยต้อง

(๑) แจ้งให้ทราบชื่อ นามสกุล หน่วยงานและแสดงเจตนาว่าต้องการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลสถานที่ติดต่อผู้บริโภคเท่านั้น

(๒) ติดต่อในเวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๒๐.๐๐ น. ยกเว้นวันหยุดราชการ ให้ติดต่อได้ในเวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น.

(๓) ติดต่อโดยมีเหตุอันควรและไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ

(๔) ห้ามมิให้แจ้งถึงความเป็นหนี้ของผู้บริโภค

(๕) ห้ามมิให้ติดต่อโดยทางไปรษณียบัตร

(๖) ห้ามมิให้ใช้ภาษา สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ติดตามหนี้ บนซองจดหมายหรือในหนังสือ หรือในสื่ออื่นที่จะใช้ในการติดต่อสอบถามผู้อื่น ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อมาเพื่อการติดตามทวงถามหนี้ของผู้บริโภค

(๗) การกระทำอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๘ การติดต่อกับผู้บริโภคให้ผู้ติดตามหนี้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) แจ้งให้ทราบชื่อ นามสกุล ชื่อหน่วยงาน และแสดงเจตนาว่า ต้องการติดตามหนี้

(๒) ให้ถือเอาสถานที่ที่ผู้บริโภคแจ้งเป็นสถานที่ติดต่อกับผู้บริโภค ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้า หรือสถานที่แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้โดย ผู้ติดตามหนี้ได้พยายามติดต่อตามสมควรแล้ว ให้ถือเอาสถานที่ติดต่อกับผู้บริโภค อื่นเป็นสถานที่เหมาะสมในการติดต่อกับผู้บริโภค

(๓) ให้ติดต่อได้ในเวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๒๐.๐๐ น. ยกเว้นวันหยุดราชการให้ติดต่อได้ในเวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. เว้นแต่ผู้บริโภคและผู้ติดตามหนี้ได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่นในระหว่างการผิदनัดชำระหนี้

(๔) วิธีการและเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ภายใต้มาตรา ๖ ผู้ติดตามหนี้อาจติดต่อกับบุคคลอื่นใด ดังต่อไปนี้ได้

(๑) บุคคลที่ผู้บริโภคดีให้ความยินยอม
(๒) บุคคลอื่นใดตามกระบวนการทางกฎหมาย หรือคำสั่งศาล
(๓) บริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ
ข้อมูลเครดิต

(๔) บุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ติดตามหนี้กระทำการในลักษณะที่เป็น
การละเมิด และคุกคามในการติดตามทวงถามหนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) การข่มขู่ การใช้ความรุนแรง การกระทำผิดทางอาญาโดยให้
เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง และทรัพย์สินของผู้บริโภค หรือผู้อื่น

(๒) การใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่น ถากถาง เสียดสี ทำให้
เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค หรือผู้อื่น

(๓) การแจ้ง การเปิดเผยชื่อผู้บริโภคให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับ
การติดตามหนี้ เว้นแต่เป็นการแจ้งให้แก่บุคคลอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

(๔) การติดต่อผู้บริโภคเพื่อติดตามทวงถามหนี้ทางโทรศัพท์วันละ
หลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควรเพื่อก่อให้เกิดความรำคาญ

(๕) การกระทำอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้ผู้ติดตามหนี้กระทำการในลักษณะที่เป็นเท็จ
หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการติดตามทวงถามหนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) การแสดง หรือการใช้เครื่องหมายหรือรูปแบบ สัญลักษณ์
หรือข้อความใด ๆ ที่อาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าเป็นการกระทำของรัฐ หรือ
หน่วยงานของรัฐ โดยไม่เป็นความจริง

(๒) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าการติดต่อทวงถามหนี้
นี้เป็นการกระทำโดยทนายความหรือสำนักงานกฎหมาย ทั้งที่ไม่ใช่

(๓) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าหากไม่ชำระหนี้จะ
ถูกดำเนินคดี ถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือเงินเดือน เว้นเสียแต่เป็นการกระทำได้
ตามกฎหมาย

(๔) การข่มขู่ว่าจะดำเนินการใด ทั้งที่ไม่มีอำนาจจะกระทำได้ตาม
กฎหมาย

(๕) การติดต่อ หรือการแสดงตนที่ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวกับผู้บริโภคระหว่างการติดตามหนี้

(๖) การใช้ชื่อของบุคคลอื่น แทนชื่อของผู้ติดตามหนี้ในการดำเนินการติดตามทวงถามหนี้

(๗) การติดต่อหรือการแสดงตนให้ผู้บริโภคเชื่อว่าผู้ติดตามหนี้ดำเนินการให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือรับจ้างบริษัทข้อมูลเครดิต

(๘) การกระทำอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ติดตามหนี้กระทำการในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมในการติดตามทวงถามหนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ เว้นเสียแต่ได้มีการตกลงไว้ล่วงหน้าหรือที่มีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้

(๒) การติดต่อผู้บริโภคเกี่ยวกับหนี้โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึกหรือโทรสารที่สื่อให้ทราบว่าเป็นการติดตามทวงถามหนี้อย่างชัดเจน

(๓) การใช้ภาษา หรือสัญลักษณ์ ชื่อทางธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจติดตามหนี้บนซองจดหมายในการติดต่อผู้บริโภคที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อมาเพื่อการติดตามทวงถามหนี้ เว้นเสียแต่ชื่อทางธุรกิจของผู้ติดตามหนี้ไม่ได้สื่อให้ทราบได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจติดตามทวงถามหนี้

(๔) การกระทำอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓ มิให้นำเอามาตรา ๑๒ (๓) มาใช้บังคับกับการทวงถามหนี้เป็นหนังสือเพื่อจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล

มาตรา ๑๔ ผู้ติดตามหนี้ ต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงชื่อของผู้ให้สินเชื่อและจำนวนหนี้ที่ผู้บริโภครับหนี้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ผู้บริโภครับหนี้หลายบัญชีและได้ชำระหนี้บางส่วนผ่านผู้ติดตามหนี้ ให้ผู้ติดตามหนี้นำเงินดังกล่าวไปชำระในแต่ละบัญชีที่ตนติดตามทวงถามหนี้ตามสัดส่วน เว้นเสียแต่ผู้บริโภคร่างได้กำหนดวิธีการชำระหนี้ไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้บริโภครับหนี้หรือบุคคลอื่นใดได้รับการปฏิบัติจากผู้ติดตามหนี้อันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ผู้บริโภคร่างหรือบุคคลอื่นใดอาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย

การร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ติดตาม
หนี้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการ
คุ้มครองผู้บริโภคสินเชื่อ" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวง
พาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ นายกสภานายความหรือผู้แทน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
ห้าคนเป็นกรรมการ

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอย่างน้อยต้อง
เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงินและการธนาคารหนึ่งคน และด้าน
การคุ้มครองผู้บริโภคหนึ่งคน โดยมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจ
แต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง
การคลังตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นเลขานุการ
คณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ในการกำกับดูแล
การติดตามทวงถามหนี้ของผู้ติดตามหนี้ อำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

(๑) ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้

(๒) ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับ
การปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้

(๓) สั่งให้ผู้ติดตามหนี้ยื่นรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการเป็นการ
ทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะ โดยมีรายการและตามระยะเวลาที่กำหนด

(๔) รับเรื่องร้องเรียน และพิจารณาวินิจฉัยข้อร้องเรียนตามพระราช
บัญญัตินี้

- (๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
- (๖) แต่งตั้งเลขานุการคณะกรรมการ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่มิถุนายนหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเสนอความเห็นมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วยก็ได้

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๗ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือมีหน้าที่หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการกิจการติดตามทวงถามหนี้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๐ ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๑ คณะอนุกรรมการต้องประกอบด้วยกรรมการผู้ทรง
คุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นมีจำนวนไม่น้อยกว่า
สามคนแต่ไม่เกินห้าคน

คณะอนุกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัตินี้ และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด
ส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนหรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับ
การคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับสินเชื่อบุคคลมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคล
ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๒๓ ให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ
หรือคณะอนุกรรมการต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำการ
อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น
ตามสมควร เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน

การกำหนดหรือออกคำสั่งในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้
ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการคำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทั้ง
ผู้บริโภค ผู้ให้สินเชื่อ ผู้ติดตามหนี้หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง และในกรณีที่เห็น
สมควร คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขเป็นการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามการกำหนดหรือออกคำสั่งนั้น
ก็ได้

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานปลัด
กระทรวงการคลังมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือ
เสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ติดตามหนี้เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ
หรือคณะอนุกรรมการตามแต่กรณี

(๒) กำกับการทำงานของผู้ติดตามหนี้ อันมีลักษณะเป็นการละเมิด
สิทธิของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการติดตามทวงถามหนี้พร้อมกับรายงานต่อ
คณะกรรมการ

(๓) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบผู้ให้สินเชื่อ ผู้ติดตามหนี้หรือบุคคลอื่นใด

(๔) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควรตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปรับโครงสร้างหนี้แก่ผู้บริโภค

(๖) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ

(๗) รับคำขอจดทะเบียนจัดการประกอบธุรกิจติดตามทวงถามหนี้

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ

มอบหมาย

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ติดตามหนี้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำอันเป็นความผิด หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจสอบได้ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๒) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ

มอบหมาย

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

มาตรา ๒๗ บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

LIRT

มาตรา ๒๘ บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวด ๑ ตามพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นมาตรา ๑๐ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการในหมวด ๒ ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่น่าจะปรากฏว่ามีการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในคดีอาญานั้นให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สิน หรือราคา หรือค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายแทนผู้บริโภครหรือผู้เสียหายที่แท้จริง ในการนี้ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้บริโภคหรือผู้เสียหายที่แท้จริงในการใช้สิทธิฟ้องร้องหรือดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิดนั้น

มาตรา ๓๒ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนสามคนและคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกันและให้คณะกรรมการเปรียบเทียบแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตาม

พระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นยินยอมหรือตนได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดนั้นแล้ว

มาตรา ๓๔ บุคคลใดประกอบธุรกิจติดตามทวงหนี้หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างการยื่นคำขอให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจต่อไปได้จนกว่าคณะกรรมการจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

อนึ่ง ในการพิจารณาร่างกฎหมายที่ค้างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๓ ได้บัญญัติไว้ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร บรรดาร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยหรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาให้เป็นอันตกไป และร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบจะพิจารณาต่อไปได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการเลือกตั้งทั่วไปและรัฐสภามีมติเห็นชอบ ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในหกสิบวันร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณาก็เป็นอันตกไป ๖

ท่านผู้อ่านวารสาร "จลนิติ" ผู้ใดมีความประสงค์ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สามารถเสนอความเห็นได้ โดยผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร www.parliament.go.th

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา www.senate.go.th

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th

LIR

"...การทำให้บ้านเมืองคงอยู่นี้เป็นงานที่ยากที่ลำบาก
เพราะว่าคนที่อยู่ในประเทศย่อมต้องมีการขัดแย้งกันบ้าง
เหมือนในครอบครัวอยู่ใกล้ชิดกันก็อาจขัดแย้งกันได้
แต่ว่าเมื่ออยู่ในครอบครัวเดียวกัน คือประเทศชาติ
ก็เป็นครอบครัวใหญ่ ต้องรู้จักอภัยกันรู้จักปรองดองกันให้ดี..."

(พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ผู้นำเยาวชนจากจังหวัดต่าง ๆ ๓๖ จังหวัด
ที่ปรึกษาผู้นำเยาวชน และเจ้าหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม
วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๔)

LIRT

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

- ให้อำนาจ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑
- ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑
เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๒ ก หน้า ๑

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมานาน บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านการบริหารราชการที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสมและเพื่อให้การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการ สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว โดยปรับบทบาทของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จากเดิมที่เป็นทั้งผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร ผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการ ให้เป็นเพียงผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร โดยมีให้เข้าช้อยกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ส่วนบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้เป็นของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ปรับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จากเดิมที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมและมีให้เข้าซ้อนกับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปรับปรุงระบบตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญให้จำแนกตามกลุ่มลักษณะงาน ตลอดจนกระจายอำนาจการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดดำเนินการมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญโดยสรุป

๑) บทยกเลิกกฎหมาย

๑.๑) ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

(๔) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔

ทั้งนี้ กฎหมายมิให้นำคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ที่ ๓๘/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือน

๒) บทนิยาม

"ข้าราชการพลเรือน" หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน

"ข้าราชการฝ่ายพลเรือน" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการอื่นในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น

"กระทรวง" หมายความว่ารวมถึงสำนักนายกรัฐมนตรีและทบวง

"รัฐมนตรีเจ้าสังกัด" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง และหมายความว่ารวมถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวง

"ปลัดกระทรวง" หมายความว่ารวมถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดทบวง

"กรม" หมายความว่ารวมถึงส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม

"อธิบดี" หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่ากรม

"ส่วนราชการ" หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและมีฐานะไม่ต่ำกว่ากรม

๓) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

๓.๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

กำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "ก.พ." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คนแต่ไม่เกิน ๗ คน และให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นกรรมการอีกก็ได้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย

และยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐในด้านมาตรฐาน ค่าตอบแทน การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลรวมทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๒) รายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือนเงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพ สวัสดิการ หรือประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้เหมาะสม

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

(๔) ให้ความเห็นชอบกรอบอัตรากำลังของส่วนราชการ

(๕) ออกกฎ ก.พ. และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล

(๖) ติดตามและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหา

(๗) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนในกระทรวงและกรม

(๘) กำหนดนโยบายและออกระเบียบเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวง และทุนของรัฐบาล ตลอดจนจัดสรรผู้รับทุนที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้ารับราชการในกระทรวงและกรมหรือหน่วยงานของรัฐ

(๙) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาและควบคุมดูแลและการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ นักเรียนทุนต่าง ๆ ที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ.

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(๑๑) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปีเกิดและการควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

(๑๓) มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.พ. วิสามัญ" เพื่อทำการใด ๆ แทนได้

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้และกฎหมายอื่น

๓.๒) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้มีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ก.พ." มีเลขาธิการ ก.พ. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบริหารราชการของสำนักงาน ก.พ. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.

(๑) เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในหน้าที่ของ ก.พ. และ ก.พ.ค. และดำเนินการตามที่ ก.พ. หรือ ก.พ.ค. มอบหมาย

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่กระทรวง กรม เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการ และแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ

(๓) พัฒนา ส่งเสริม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบ หลักเกณฑ์วิธีการและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน

(๔) ติดตามและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับแผนกำลังคนของข้าราชการพลเรือน

(๖) เป็นศูนย์กลางข้อมูลทรัพยากรบุคคลภาครัฐ

(๗) จัดทำยุทธศาสตร์ ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน

(๘) ส่งเสริม ประสานงาน เผยแพร่ ให้คำปรึกษาแนะนำ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสำหรับทรัพยากรบุคคลภาครัฐ

(๙) ดำเนินการเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลตามนโยบายและระเบียบของ ก.พ.

(๑๐) ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลบุคลากรภาครัฐและนักเรียนทุนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ตามข้อบังคับหรือระเบียบของ ก.พ.

(๑๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือน หรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(๑๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

(๑๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนเสนอต่อ ก.พ. และคณะรัฐมนตรี

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ กฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือ ก.พ. มอบหมาย

๓.๓) คณะอนุกรรมการสามัญ กฎหมายกำหนดให้มีคณะอนุกรรมการสามัญ เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.พ.สามัญ" เพื่อเป็นองค์กรบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนราชการต่าง ๆ ดังนี้

๓.๓.๑) คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.พ.กระทรวง" โดยออกนามกระทรวง ประกอบด้วยรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นประธาน ปลัดกระทรวงเป็นรองประธาน และผู้แทน ก.พ. ซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน ก.พ. จำนวน ๑ คน เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๔ คน

อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวง

(๑) พิจารณากำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคล ในกระทรวง ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๘ (๓)

(๒) พิจารณาการเกื้อยอัตรากำลังระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ภายในกระทรวง

(๓) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้

นอกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายนี้และช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

๓.๓.๒) คณะอนุกรรมการสามัญประจำกรม เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.พ. กรม" โดยออกนามกรม ประกอบด้วยอธิบดี เป็นประธาน รองอธิบดีที่อธิบดีมอบหมายจำนวน ๑ คน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๙ คน

อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กรม

(๑) พิจารณากำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลในกรมซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๘ (๓) และนโยบายและระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนดตามมาตรา ๑๖ (๑)

(๒) พิจารณาการเกลี้ยอัตรากำลังระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ภายในกระทรวง

(๓) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายนี้และช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

๓.๓.๓) คณะอนุกรรมการสามัญประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.พ. จังหวัด" โดยออกนามจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายจำนวน ๑ คน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการ ซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๙ คน

อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. จังหวัด

(๑) พิจารณากำหนดแนวทางและวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๘ (๓)

(๒) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้

- (๓) ปฏิบัติตามที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม มอบหมาย
- (๔) ปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายนี้และช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้
เป็นไปตามกฎหมายนี้ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

๓.๓.๔ คณะอนุกรรมการสามัญประจำส่วนราชการอื่น
นอกจากส่วนราชการตามข้อ ๓.๓.๑), ข้อ ๓.๓.๒) และข้อ ๓.๓.๓) ซึ่ง
การเรียกชื่อ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. นี้ ให้เป็นไปตาม
ที่กำหนดในกฎ ก.พ.

๔) คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

ให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อ
ว่า "ก.พ.ค." ประกอบด้วยกรรมการจำนวน ๗ คน ซึ่งทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยกรรมการดังกล่าว **คัดเลือกโดยคณะกรรมการ
คัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค.** อันประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด
เป็นประธาน รองประธานศาลฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกา
จำนวน ๑ คน กรรมการ ก.พ. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑ คน ซึ่งได้รับเลือก
โดย ก.พ. และให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการ ก.พ.ค. มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปีนับแต่วันที่ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว
อำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ค.

(๑) เสนอแนะต่อ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่นเพื่อ
ให้ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น ดำเนินการจัดให้มีหรือ
ปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์
ระบบคุณธรรม

(๒) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

(๓) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

(๔) พิจารณาเรื่องการคุ้มครองระบบคุณธรรม

(๕) ออกกฎ ก.พ.ค. ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อปฏิบัติการ
ตามกฎหมายนี้

(๖) แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ตามที่ ก.พ.ค. กำหนด เพื่อเป็นกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์หรือเป็นกรรมการ
วินิจฉัยร้องทุกข์

๕) บททั่วไป

๕.๑) ประเภทของข้าราชการพลเรือน กฎหมายได้กำหนด
ประเภทของข้าราชการพลเรือนออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) **ข้าราชการพลเรือนสามัญ** ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนซึ่ง
รับราชการโดยได้รับบรรจุแต่งตั้งตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๔ ข้าราชการ
พลเรือนสามัญ

(๒) **ข้าราชการพลเรือนในพระองค์** ได้แก่ ข้าราชการ
พลเรือนซึ่งรับราชการโดยได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในพระองค์

๕.๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของข้าราชการพลเรือน
กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมี
คุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี

(๓) เป็นผู้เลือกมใส่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต
หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

(๓) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ
ไว้ก่อนตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

(๔) เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม

(๕) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหาร
พรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๖) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจาก รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๙) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะกระทำผิด วินัยตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

(๑๐) เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น

(๑๑) เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ หรือ เข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

ทั้งนี้ ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งมีลักษณะ ต้องห้ามตาม ข. (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) ก.พ. อาจพิจารณา ยกเว้นให้เข้ารับราชการได้ แต่ถ้าเป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตาม (๘) หรือ (๙) ผู้นั้นต้องออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกิน ๒ ปีแล้ว และ ในกรณีมีลักษณะต้องห้ามตาม (๑๐) ผู้นั้นต้องออกจากงานหรือออก จากราชการไปเกิน ๓ ปีแล้ว และต้องมีใช้เป็นกรณีออกจากงาน หรือออก จากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่ มติของ ก.พ. ในการยกเว้นดังกล่าว ต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๔ ใน ๕ ของจำนวนกรรมการที่มาประชุม การลงมติให้กระทำโดยลับ

โดยการจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้ข้าราชการพลเรือน ให้เป็นไปตามระเบียบ ก.พ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๖) การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ

ในการจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ กฎหมายให้ค้ำนึ่งถึง ระบบคุณธรรม เสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและ ความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ ทางการเมือง

๓) การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

กฎหมายได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญออกเป็น ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) **ตำแหน่งประเภทบริหาร** ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการและรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง กรม และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหาร โดยมีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับต้น

(ข) ระดับสูง

(๒) **ตำแหน่งประเภทอำนวยการ** ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรมและตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการ โดยมีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับต้น

(ข) ระดับสูง

(๓) **ตำแหน่งประเภทวิชาการ** ได้แก่ ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตามที่ ก.พ. กำหนดเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น โดยมีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับปฏิบัติการ

(ข) ระดับชำนาญการ

(ค) ระดับชำนาญการพิเศษ

(ง) ระดับเชี่ยวชาญ

(จ) ระดับทรงคุณวุฒิ

(๔) **ตำแหน่งประเภททั่วไป** ได้แก่ ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ และตำแหน่งประเภทวิชาการตามที่ ก.พ. กำหนด โดยมีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับปฏิบัติงาน

(ข) ระดับชำนาญงาน

(ค) ระดับอาวุโส

(ง) ระดับทักษะพิเศษ

โดยให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง และอาจได้รับเงินประจำตำแหน่งตามบัญชีเงินเดือนและบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเงินประจำตำแหน่งดังกล่าว ไม่ถือเป็นเงินเดือนเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามความจำเป็นก็ได้ โดยหากเป็นการปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูง หรือเงินประจำตำแหน่งเพิ่มไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินเดือน หรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่

(๘) กรรสรรหห การสรรรห และการแต่งตั้ง

๘.๑) การสรรรห การสรรรหเพื่อให้ได้บุคคลมาบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมการจรรยาบรรณของบุคคลดังกล่าว ตลอดจนประโยชน์ของทางราชการ

๘.๒) การบรรจุ และการแต่งตั้ง การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้น โดยบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้

การสอบแข่งขัน การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้และรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบแข่งขันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด

๘.๓) อำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้ง การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ กฎหมายกำหนดให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้สั่งบรรจุแต่งตั้ง

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ

ระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ
รับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี
แล้วแต่กรณี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรี
นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) ตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ตำแหน่งรองหัวหน้า
ส่วนราชการระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม รองหัวหน้า
ส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ
ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี หรือตำแหน่งอื่นที่ ก.พ.
กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา
หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมดังกล่าวเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้
นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง

(๓) ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ให้ปลัดกระทรวง ผู้บังคับบัญชา
หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการ
ปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้
มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๔) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ
ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ และเชี่ยวชาญ และประเภททั่วไปใน
สำนักงานรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและ
แต่งตั้ง

(๕) ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง ให้ปลัดกระทรวง
ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ
รับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี
แล้วแต่กรณี เป็นผู้ มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๖) ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา
เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ส่วนตำแหน่งประเภทอำนวยการ
ระดับต้น ในส่วนราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชา
หรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี
แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้ มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๗) ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรี
เจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๘) ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ให้ปลัดกระทรวง
หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการ
ปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี
เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๙) ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และ
ตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้
มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ส่วนตำแหน่งประเภทวิชาการระดับ
ชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษในส่วน
ราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบ
การปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี
ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๐) ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ
ตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ชำนาญงาน และอาวุโส ให้อธิบดี
ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้
มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๑) การบรรจุและแต่งตั้ง ตามมาตรา ๕๓ และการย้าย
ตามมาตรา ๖๓ ให้ดำรงตำแหน่งตาม (๙) ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งประเภท
ทั่วไประดับทักษะพิเศษ และตำแหน่งตาม (๑๐) ในราชการบริหาร
ส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
และแต่งตั้ง

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ให้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขัน
ได้ แต่จะมีสิทธิได้รับบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่สอบแข่งขันได้
ต่อเมื่อพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร
ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เดียวติดต่อกันเป็นเวลารวม ๕ ปี ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่ง
มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว ดำเนินการให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ ย้าย หรือ

โอนไปปฏิบัติหน้าที่อื่น เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการจะขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่เดิมต่อไปเป็นเวลาไม่เกิน ๒ ปีก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด แต่ไม่ให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่มีลักษณะงานเฉพาะอย่าง

ทั้งนี้ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่ไม่มีกำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง จะกระทำมิได้

๘.๔) การย้าย การโอนของข้าราชการพลเรือนสามัญ การย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในหรือต่างกระทรวงหรือกรม แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

การโอนข้าราชการพลเรือนสามัญจากกระทรวงหรือกรมหนึ่งไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในต่างประเทศสังกัดอีกกระทรวงหรือกรมหนึ่ง เป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาที่กำหนด ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด โดยการย้ายหรือการโอนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าเดิมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น

การโอนพนักงานส่วนท้องถิ่น การโอนข้าราชการที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายนี้และไม่ใช่ข้าราชการการเมือง และการโอนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ ก.พ. กำหนด มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตลอดจนจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

๙) การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ
กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรมและเที่ยงธรรมและเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี

(๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประพฤติตนอยู่ในจรรยาและระเบียบวินัยและปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนเงินเดือน และจะให้นำเนื้องานความชอบอย่างอื่นก็ได้

(๓) การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญไปศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรมดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศ

(๔) ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง

(๕) ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดถึงแก่ความตายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นเป็นกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือให้ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๑๐) การรักษาธรรมาภิบาล

ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจรรยาข้าราชการตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้ โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- (๒) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
- (๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- (๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- (๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ทั้งนี้ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการอันมิใช่เป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการพัฒนา

๑๑) วินัยและการรักษาวินัย

ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเคร่งครัด หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม กล่าวคือไม่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่กระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติหรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กฎหมายกำหนดว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย โดยโทษทางวินัยดังกล่าวมี ๕ สถาน ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก

ถ้าภายหลังปรากฏผลสอบสวนหรือพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันหรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ. กำหนด ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

๑๒) การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ

การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ กฎหมายได้กำหนดวิธีการลงโทษไว้ดังนี้

(๑) กรณีเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กฎหมายกำหนดว่าจะลงโทษผู้นั้นตามกฎหมายนี้ หรือลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามควรแก่กรณีและพฤติการณ์ก็ได้

(๒) กรณีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะได้ลงทัณฑ์หรือลงโทษผู้นั้นตามกฎหมายดังกล่าวแล้วหรือไม่ ให้ผู้บังคับบัญชา

พิจารณาดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามกฎหมายนี้หรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง หรืองดโทษแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ให้รายงาน ก.พ. ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. มีมติในกรณีดังกล่าว และในการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมได้

การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญ กฎหมายกำหนดให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษนั้นให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและตามมาตราใดด้วย

๑๓) การดำเนินการทางวินัย

๑๓.๑) การดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้น เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชารายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ โดยความเห็นของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๘.๓) แบ่งออกได้ดังนี้

- (๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่มีมูลก็ให้สั่งยุติเรื่องนั้นได้
- (๒) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาดังกล่าวมีมูลโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้น ปรากฏว่า

- ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยแต่มิใช่เป็นความผิดวินัย

อย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

- ผู้ถูกกล่าวหา**ไม่ได้**กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่องดังกล่าว

(๓) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาดังกล่าว**มีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง** ให้ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๘.๓) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนและรายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาดังกล่าว ถ้า**ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้**กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้า**เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้**กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด**กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง** ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

- ในกรณี**กระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ** จะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

- ภายใต้บังคับวรรคสอง ของมาตรา ๘๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด**กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง** ให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๘๔ เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด**กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง** ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) สั่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี พิจารณาเมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประจักษ์ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม ข้อ ๘.๓) สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. (มาตรา ๘๗ วรรคสอง)

๑๓.๒) ขั้นตอนและวิธีการสอบสวนข้าราชการซึ่งถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยร้ายแรง

(๑) ในกรณีที่มีการกล่าวหาเป็นหนังสือว่าข้าราชการพลเรือน
สามัญผู้ใดกระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๒) ได้กล่าวหาต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังต่อไปนี้

- ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น

- ผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมาย

หรือระเบียบของทางราชการ

- กล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น

- มีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิด
อาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ
หรือความผิดลหุโทษ

แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว โดยมีสาเหตุตาย
ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา
และดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออก
จากราชการ แต่ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) ต้อง
ดำเนินการสอบสวนตาม (๓) ของข้อ ๑๓.๑) ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่
ผู้นั้นพ้นจากราชการ โดยเมื่อผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้น
กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ให้งดโทษผู้นั้น

๑๔) การออกจากราชการ

๑๔.๑) การออกราชการโดยผลของกฎหมาย กฎหมาย
กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการ

(๓) ลาออกจากราชการและได้รับอนุญาตให้ลาออกหรือการ
ลาออกมีผลตามมาตรา ๑๐๙

(๔) ถูกสั่งให้ออกเนื่องจากผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่

ราชการต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดตามมาตรา ๕๙ หรือขาดคุณสมบัติ
ทั่วไปหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๗ หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้าย
แรงตามมาตรา ๑๐๑ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง
ตามมาตรา ๑๑๐ หรือไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับ
ราชการทหาร ตามมาตรา ๑๑๑ หรือ

(๕) ถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก

วันออกจากราชการตาม (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่
ก.พ. กำหนด

ทั้งนี้ เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์
ในสิ้นปีงบประมาณและทางราชการมีความจำเป็นที่จะให้รับราชการ
ต่อไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถ
เฉพาะตัวในตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือระดับ
ทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสหรือระดับทักษะ
พิเศษ จะให้รับราชการต่อไปอีกไม่เกิน ๑๐ ปี ก็ได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

**๑๔.๒) การแสดงความจำนงขอลาออกจากราชการของ
ข้าราชการพลเรือนสามัญ** กฎหมายกำหนดให้ข้าราชการพลเรือน
สามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อ
ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งโดยยื่นล่วงหน้าก่อนวันขอลาออก
ไม่น้อยกว่า ๓๐ วันเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓)
เป็นผู้พิจารณาก่อนวันขอลาออก โดยให้การลาออกดังกล่าวมีผลตั้งแต
วันที่ผู้นั้นขอลาออก

๑๔.๓) การสั่งให้ออกจากราชการโดยผู้บังคับบัญชา กฎหมาย
กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) มีอำนาจสั่งให้
ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุ
ทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ในกรณี
ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติ
หน้าที่ราชการของตนได้โดยสม่ำเสมอ

(๒) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดสมัครไปปฏิบัติงานใด ๆ

ตามความประสงค์ของทางราชการ

(๓) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดขาดคุณสมบัติทั่วไปตามข้อ ๕.๒) ก. (๑) หรือ (๓) หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕.๒) ข. (๑) (๓) (๖) หรือ (๗)

(๔) เมื่อทางราชการเลิกหรือยุบหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ข้าราชการพลเรือนสามัญปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงอยู่

(๕) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ

(๖) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ

(๗) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผลการสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะฟังลงโทษได้ แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ

(๘) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก

๑๔.๔) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม ข้อ ๘.๓) สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ

๑๕) การอุทธรณ์

ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามกฎหมายนี้หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามข้อ ๑๔.๓) (๑) (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ซึ่ง ก.พ.ค.

จะพิจารณาวินิจฉัยเองหรือจะตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ก็ได้ ซึ่งต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้อง ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน ๖๐ วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

เมื่อ ก.พ.ค. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๘.๓) ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย โดยในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

๑๖) การร้องทุกข์

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามหมวด ๙ การอุทธรณ์ได้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ต่อบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากผู้บังคับบัญชา ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ตามลำดับ

(๒) การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์แล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลม ให้ยังคงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป การให้นำกฎหมายนี้ไปใช้บังคับกับข้าราชการประเภทดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยมติขององค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือองค์กรที่ทำหน้าที่ขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่าง ๆ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

**บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทบริหาร**

	บาท	บาท
ขั้นสูง	๖๔,๓๔๐	๖๖,๔๘๐
ขั้นต่ำ	๔๘,๗๐๐	๕๓,๖๕๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๒๓,๒๓๐	๒๘,๕๕๐
ระดับ	ต้น	สูง

**บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทอำนวยการ**

	บาท	บาท
ขั้นสูง	๕๐,๕๕๐	๕๕,๗๗๐
ขั้นต่ำ	๒๕,๓๕๐	๓๑,๒๘๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๑๘,๕๑๐	๒๓,๒๓๐
ระดับ	ต้น	สูง

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ

	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	๒๒,๒๒๐	๓๖,๐๒๐	๕๐,๕๕๐	๕๕,๗๓๐	๖๖,๔๘๐
ขั้นต่ำ	๗,๕๔๐	๑๔,๓๓๐	๒๑,๐๘๐	๒๕,๕๐๐	๔๑,๗๒๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๖,๘๐๐	๑๒,๕๓๐	๑๘,๕๑๐	๒๓,๒๓๐	๒๘,๕๕๐
ระดับ	ปฏิบัติการ	ชำนาญการ	ชำนาญการพิเศษ	เชี่ยวชาญ	ทรงคุณวุฒิ

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภททั่วไป

	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	๑๘,๑๕๐	๓๓,๕๔๐	๔๗,๔๕๐	๕๕,๗๓๐
ขั้นต่ำ	๔,๖๓๐	๑๐,๑๕๐	๑๕,๔๑๐	๔๘,๒๒๐
ระดับ	ปฏิบัติงาน	ชำนาญงาน	อาวุโส	ทักษะพิเศษ

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ

๑. ประเภทบริหาร

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ระดับสูง	๒๑,๐๐๐
	๑๔,๕๐๐
ระดับต้น	๑๐,๐๐๐

๒. ประเภทอำนวยการ

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ระดับสูง	๑๐,๐๐๐
ระดับต้น	๕,๖๐๐

หมายเหตุ

- ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป
- พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ๑

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๑

- ให้อำนาจ ก.ร. ในวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑
- ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
- เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๙ ก หน้า ๘๓

หลักการและเหตุผล

โดยที่ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นให้แก่ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาการกำหนดเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว หรือเงินค่าตอบแทนพิเศษอื่น รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้บำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญที่ปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อทางราชการสมควรกำหนดให้ ก.ร. มีอำนาจกำหนดสิทธิประโยชน์ดังกล่าวเพื่อให้ข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีสิทธิเช่นเดียวกับข้าราชการประเภทอื่น นอกจากนี้สมควรแก้ไขให้ ก.ร. อาจกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๔๒ (๑๑) (ค) แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาได้ส่วนราชการละหนึ่งตำแหน่ง และให้การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาสามัญเพื่อดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๙ ลงมาเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อความคล่องตัวในการบริหารราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญในส่วนที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาไม่มีบทบัญญัติที่ให้ ก.ร. มีอำนาจกำหนดสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการ

จัดสวัสดิการ การสงเคราะห์อื่น ๆ ให้แก่ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ตลอดจนการให้บำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ กฎหมายจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีสิทธิเช่นเดียวกับข้าราชการประเภทอื่น ดังต่อไปนี้

๑) **เพิ่มเติมความใน (๗) ของมาตรา ๑๓** กำหนดให้ ก.ร. มีอำนาจในเรื่องการจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์อื่น เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว และเงินค่าตอบแทนพิเศษอื่นแก่ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

๒) **เพิ่มเติมความเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๐** ในกรณีของการกำหนดตำแหน่งระดับ ๑๑ ในตำแหน่งสำหรับลักษณะงานวิชาชีพเฉพาะหรือลักษณะงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามมาตรา ๔๒ (๑๑) (ค) แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน อันได้แก่ **ตำแหน่งที่ปรึกษา** โดย ก.ร. อาจกำหนดให้มีตำแหน่งดังกล่าวในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาได้ส่วนราชการละ ๑ ตำแหน่ง ทั้งนี้ บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ระดับ ๑๑ อยู่ในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ) ให้คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว และเมื่อพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ให้ตำแหน่งนั้นเป็นอับยุดเล็กจนกว่าจะเหลือจำนวนไม่เกิน ๑ ตำแหน่ง

๓) **แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๔ เรื่องอำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้ง** โดยกำหนดให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ และระดับ ๑๐ ให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี ด้วยความเห็นชอบของ ก.ร. เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ลงมาให้เลขาธิการวุฒิสภา หรือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง จากเดิมกำหนดให้อำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ นั้นเป็นอำนาจของ

ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี

๔) **เพิ่มความมาตรา ๓๖/๑** ในกรณีของการ**ให้บำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ** โดยกำหนดให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญที่ปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อทางราชการในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ ให้ถือว่าผู้นั้นมีความชอบสมควรได้รับบำเหน็จความชอบซึ่งอาจเป็นค่าชมเชย เครื่องเชิดชูเกียรติ รางวัล หรือการได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ร. กำหนด

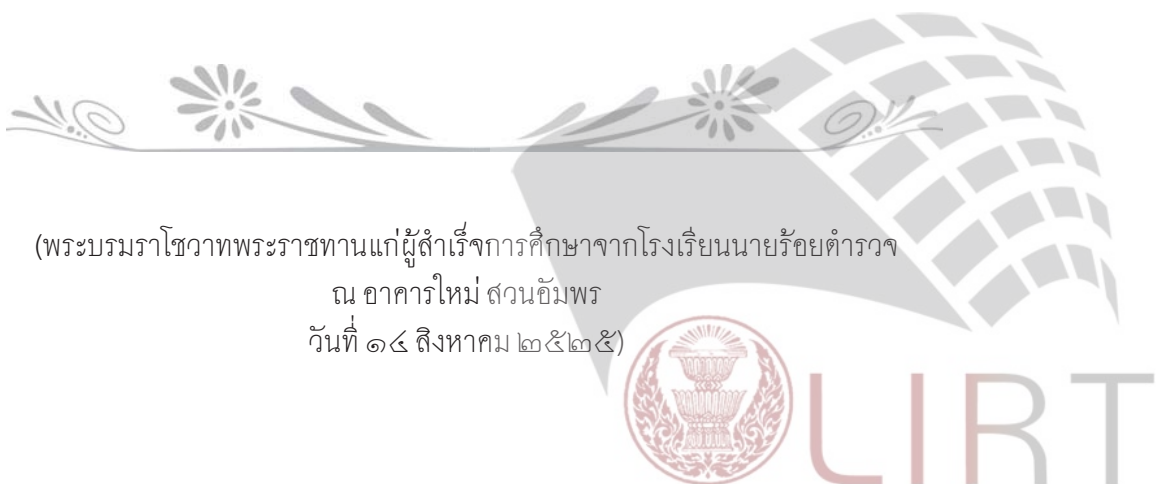
หมายเหตุ

- ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป **๑**

"...ความดีนั้นยากและเห็นผลช้า
แต่ก็จำเป็นต้องทำ
เพราะหาไม่ความชั่วซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่
และจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันรู้สึกตัว
แต่ละคนจึงต้องตั้งใจ
และเพียรพยายามให้สุดกำลัง
ในการสร้างเสริมและสะสมความดี..."

(พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๕)

LIRT

การฟ้อง หย่า

ท ุจจุบันปัญหาครอบครัวนับเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งของสังคมในทุก ๆ ประเทศ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการหย่าร้างระหว่างสามีภริยาที่ไม่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข จึงนำไปสู่เหตุแห่งการฟ้องหย่าหรือบางครอบครัวอาจจะมีปัญหาเรื่องการมีบุตรยากทำให้ต้องมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม แต่ไม่ว่าสาเหตุจะเกิดจากปัญหาในเรื่องใดก็ตาม ก็จะต้องมีกฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของคนในครอบครัว ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติบุคคลผู้ที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย

สารพันปัญหากฎหมายฉบับนี้จึงใคร่ขอแนะนำเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้าง หากว่าท่านประสบกับปัญหา

เหล่านี้ขึ้นมาจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาได้บ้าง ซึ่งฉบับนี้จะขอแนะนำเสนอในเรื่องเหตุแห่งการฟ้องหย่า การสมรสซ้อน การจดทะเบียนรับรองบุตร การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม และปัญหาเรื่องการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร ดังนี้

๑. เหตุแห่งการฟ้องหย่า

จุดเริ่มต้นของการสมรสมาจากความรักความเข้าใจที่ชายและหญิงมีให้ซึ่งกันและกันอันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างครอบครัวใหม่โดยการสมรสและการสมรสที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิให้นั้นก็ต้องมีการจดทะเบียนสมรสกับพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปความรู้สึกดี ๆ ที่มีต่อกันอาจเปลี่ยนแปลงไปเกิดปัญหาครอบครัวขึ้นมาจนกระทั่งมีอาจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ทำให้ต้องมีการหย่าร้างกันเกิดขึ้นเป็นสาเหตุที่ทำให้การสมรสต้อง

สิ้นสุดลง ซึ่งกฎหมายได้กำหนดวิธีการสิ้นสุดแห่งการสมรสไว้ ๒ กรณีด้วยกัน คือ การหย่าโดยความยินยอมของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย และการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล^๑

การหย่าด้วยความสมัครใจยินยอมของทั้งสองฝ่ายเกิดขึ้นจากการเจรจาตกลงของคู่สมรสนั่นเอง ซึ่งเมื่อได้ข้อตกลงในการหย่าแล้วก็จะรวมไปถึงการจัดการทรัพย์สินที่เกี่ยวกับสินสมรสนั้นด้วย รวมไปถึงเรื่องการดูแลบุตรด้วยว่าจะเป็นที่ของใครที่ต้องดูแล ซึ่งการหย่าโดยความยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือและมีพยานลงลายมือชื่ออย่างน้อยสองคน เมื่อตกลงกันได้แล้วก็ต้องไปจดทะเบียนการหย่ากับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกการหย่าไว้เป็นหลักฐานทางกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนหย่า ณ สถานที่เดียวกันกับที่จดทะเบียนสมรสก็ได้ เมื่อจดทะเบียนหย่าแล้วการสมรสย่อมสิ้นสุดลง สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างสามีภริยา

ย่อมสิ้นสุดลงไปด้วย

การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล

เกิดจากการที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมด้วยในการหย่าานั้น คือไม่ต้องการที่จะให้การสมรสสิ้นสุดลง กฎหมายจึงเปิดช่องให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้สิทธิในการฟ้องหย่าต่อศาลได้เมื่อเข้าเหตุหย่าประการใดประการหนึ่ง ๑๐ ประการ ดังต่อไปนี้^๒ แต่ทั้งนี้ผู้ฟ้องคดีต้องมีผู้ก่อให้เกิดเหตุแห่งการฟ้องหย่านั้น

๑) สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันทริยาหรือภริยามิคู่

๒) สามีหรือภริยาประพฤติชั่วไม่ว่าความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

(ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่ยังคงเป็นสามีหรือภริยาของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป

(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควรเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนึงประกอบ

๓) สามีหรือภริยาทำร้ายหรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจหรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่งทั้งนี้ถ้าเป็นการร้ายแรง

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๔.

^๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๖.

๔) สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้าง อีกฝ่ายหนึ่งไปเกิน ๑ ปี

๔.๑) สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุกและได้ถูกจำคุกเกิน ๑ ปี ในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิด การกระทำความผิดหรือยินยอมหรือรู้เห็น เป็นใจในการกระทำความผิดนั้นด้วย และการเป็นสามีหรือภริยากันต่อไปจะเป็นเหตุให้ อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อน เกินควร

๔.๒) สามีและภริยาสมัครใจแยก กันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีหรือภริยา ได้โดยปกติสุขตลอดมาเกิน ๓ ปี หรือแยกกันอยู่ ตามคำสั่งของศาลเป็นเวลาเกิน ๓ ปี

๕) สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็น คนสาบสูญหรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่ อยู่เป็นเวลาเกิน ๓ ปี โดยไม่มีใครทราบแน่ว่า เป็นตายร้ายดีอย่างไร

๖) สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลือ อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควรหรือ ทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีหรือภริยา กันอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้าการกระทำนั้นถึง ขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อ เอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามี ภริยามาคำหนึ่งประกอบ

๗) สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมา เกิน ๓ ปี และความวิกลจริตนั้นมีลักษณะ ยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริตถึงขนาดที่ จะทนอยู่ร่วมกันฉันสามีหรือภริยาต่อไปไม่ได้

๘) สามีหรือภริยาผิดทัศนคติบนที่ทำให้ ไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติ

๙) สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่อ ร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งและโรค มีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้

๑๐) สามีหรือภริยามีสภาพแห่งกาย ทำให้สามีหรือภริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ ตลอดกาล

แต่อย่างไรก็ตาม เหตุหย่าทั้ง ๑๐ ประการนั้นเป็นเพียงการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อ ศาลเท่านั้น ส่วนจะหย่าได้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลว่าจะให้หย่าหรือไม่โดยศาล จะคำนึงถึงความผาสุกของคู่สมรสและบุตร เป็นหลักในการพิจารณาพิพากษา การ ดำเนินคดีในการฟ้องหย่าต่อศาลนั้นอาจ สร้างความเจ็บปวดหรือความอับอายแก่คู่ สมรสเนื่องมาจากการสืบพยานที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตส่วนตัวของคนทั้งสองนั้นได้ทำให้มี บาดแผลในจิตใจของคนทั้งสองฝ่ายไปตลอด ดังนั้น ก่อนที่จะเลือกใช้วิธีฟ้องหย่าต่อศาล คู่สมรสควรคิดทบทวนถึงต้นกำเนิดทั้งความรัก ความเข้าใจ ความอดทน ความหวังดีที่พึงมี ให้กันและกันตลอดเวลาที่ อยู่ด้วยกันมา แล้วพูดคุยกัน อย่างมีสติ อดทิวฐิ อคติ ของ ทั้งสองฝ่ายลง ถ้ามีโอกาส ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันต่อไปได้ ก็ควรจากกันด้วยดีโดยใช้วิธี หย่ากันด้วยความสมัครใจ

อย่างน้อยยังมีสิ่งสุดท้ายที่เหลือไว้ให้ระลึกถึงกันก็คือมิตรภาพ มิใช่ความเป็นศัตรู ส่วนวิธีการฟ้องหย่า นั้นน่าจะเป็นทางเลือกสุดท้ายของชีวิตคู่

การหย่าทั้ง ๒ วิธีนี้ใช้กับกรณีการสมรสที่ได้มีการจดทะเบียนสมรสเท่านั้น ถ้าเป็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกัน การหย่านั้นทำได้โดยแยกจากกันไปไม่ต้องฟ้องศาลแต่อย่างใด

๓. ปัญหาเรื่องการสมรสซ้อน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการสมรสตามกฎหมายไทยนั้นกฎหมายจะให้ความคุ้มครองสิทธิและความรับผิดชอบระหว่างสามีภริยาเมื่อได้มีการจดทะเบียนสมรสกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วเท่านั้น แม้จะมีพิธีจัดงานสมรสให้ยิ่งใหญ่เพียงใดก็ตาม หากการสมรสนั้นมิได้มีการจดทะเบียนสมรสก็ยังคงถือว่าเป็นสามีภริยากันที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่ได้รับความรับรองและคุ้มครองหากเกิดปัญหาขึ้นมาภายหลังการสมรส ดังนั้น เพื่อให้ได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายสามีภริยานั้นก็ควรจะไปจดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงจะมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันระหว่างสามีภริยา

และได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายนั้นด้วย

เมื่อชายและหญิงได้จดทะเบียนสมรสกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะ

ที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้^๑ นั่นก็หมายความว่าเมื่อชายและหญิงได้สมรสกันแล้วฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะไปจดทะเบียนสมรสกับคนอื่นอีกไม่ได้ถือว่าเป็น "สมรสซ้อน" เพราะตนมีคู่สมรสอยู่ก่อนแล้ว หากไปจดทะเบียนสมรสกับบุคคลอื่นอีกย่อมทำให้การสมรสในครั้งหลังนี้เป็นโมฆะ^๒ เสมือนว่ามีได้มีการสมรสครั้งหลังนี้โดย

เมื่อมีการสมรสซ้อนเกิดขึ้นบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย เช่น คู่สมรสหรือบุตรจะกล่าวอ้างถึงการสมรสที่เป็นโมฆะนั้นหรือจะร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสนั้นเป็นโมฆะก็ได้^๓ ดังนั้น เมื่อมีการสมรสซ้อนเกิดขึ้นบุคคลผู้มีส่วนได้เสียเนื่องในการสมรสซ้อนนั้นย่อมมีสิทธิบอกกล่าวการสมรสที่เป็นโมฆะนั้นด้วยวาจาหรือจะขอใช้สิทธิทางศาลเพื่อให้ศาลสั่งว่าการสมรสซ้อนนั้นเป็นโมฆะก็ได้ โดยเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งทั้งสองวิธีนี้จะส่งผลต่างกันในเวลาเท่านั้น กล่าวคือ การบอกกล่าวด้วยวาจานั้นจะส่งผลให้ทะเบียนสมรสซ้อนนั้นเป็นอันไร้ผลโดยทันที ส่วนกรณีการร้องขอให้ศาล

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๒.

^๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๕.

^๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๗.

พิพากษาว่าการสมรสซ้อนนั้นเป็นโมฆะจะใช้เวลาในการพิจารณานานพอสมควร และศาลต้องแจ้งไปยังนายทะเบียนเพื่อบันทึกความเป็นโมฆะนั้นไว้ในทะเบียนสมรสซ้อนด้วย

ในกรณีการบอกล้างทะเบียนการสมรสซ้อนที่เป็นโมฆะนั้น กฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาในการบอกล้างไว้ ดังนั้น บุคคลผู้มีส่วนได้เสียจะบอกล้างเสียเมื่อใดก็ได้ไม่มีกำหนดในเรื่องอายุความ ส่วนผลของการบอกล้างนั้นเกิดผลทางกฎหมายกับคู่กรณีโดยถือว่าไม่มีการจดทะเบียนสมรสซ้อนนั้นเลย และส่งผลให้คู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสซ้อนนั้นไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการรับมรดกของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งในฐานะทายาทโดยธรรมของคู่สมรสฝ่ายนั้น^๖ และไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา^๗ หากพบว่ามี การจดทะเบียนสมรสซ้อนคู่สมรสฝ่ายที่ได้รับความเสียหายควรที่จะใช้สิทธิกล่าวอ้างถึงความเสียหายแก่แห่งการสมรสที่เป็นโมฆะนั้นทันทีเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายก่อนที่จะดำเนินการทางทะเบียนต่อไปและเพื่อเป็นการป้องกันผลประโยชน์ทางฝ่ายตนอีกด้วย

๓. การขอจดทะเบียนรับรองบุตร มีขั้นตอนอย่างไร

เด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกันโดยถูกต้องตามกฎหมายนั้นโดยหลักแล้วถือว่าเด็กนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาเสมอ^๘ แต่สำหรับบิดานั้นจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ต้องไปพิสูจน์ข้อเท็จจริงกันต่อไป ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายให้สันนิษฐานว่าเด็กที่เกิดจากมารดาขณะที่อยู่กับชายผู้เป็นสามี (บิดา) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามี^๙ แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นเพียงข้อสันนิษฐานของกฎหมายเท่านั้นต้องพิจารณาเงื่อนไขของกฎหมายหรือข้อเท็จจริงอีกหลายประการด้วยกัน

เด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันจะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาก็ต่อเมื่อ^{๑๐}

๑. บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสกันในภายหลัง หรือ
๒. บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือ
๓. ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

ในกรณีที่บิดาขอจดทะเบียนรับรองบุตรนั้น บิดาต้องยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียน

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ วรรคสอง.

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘.

^๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓๖.

^๙ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๗.

^{๑๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๗.

ณ สำนักงานทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต พร้อมทั้งแนบเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หนังสือแสดงความยินยอมของบุตร และหนังสือแสดงความยินยอมของมารดาของบุตร ซึ่งก่อนการจดทะเบียนนายทะเบียนต้องทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนว่าผู้จดทะเบียนรับรองบุตรนั้นเป็นบิดาของเด็กจริงหรือไม่ ซึ่งอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงจากบิดามารดาเด็ก กำหนดผู้ใหญ่บ้าน หรือเพื่อนบ้านเพื่อให้ได้ความจริงก่อนที่จะจดทะเบียนให้

ซึ่งการจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าบิดาจะจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก^{๑๑} ดังนั้น เด็กและมารดาจะต้องให้ความยินยอมในการจดทะเบียนทั้งสองคน โดยอาจมาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนก็ได้ ถ้าเป็นกรณีที่เด็กและมารดาไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนให้นายทะเบียนนั้นแจ้งการจดทะเบียนไปยังเด็กและมารดา ถ้าทั้งสองคนไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอมในการ

จดทะเบียนรับรองบุตรนั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่เด็กหรือมารดานั้นอยู่ต่างประเทศให้ขยายระยะเวลาเป็น ๑๘๐ วัน

ถ้าเป็นกรณีที่เด็กหรือมารดาคนใดคนหนึ่งคัดค้านว่าผู้จดทะเบียนรับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดา หรือไม่ได้ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นต้องมีคำพิพากษาของศาล เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรแล้ว บิดาก็สามารถนำคำพิพากษานั้นไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้

นอกจากนั้นแล้ว การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายอาจกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้^{๑๒}

๑) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเรา จู้ดคร่าหรือหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงมารดาโดยมิชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาที่หญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

^{๑๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๔.

^{๑๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕.

๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางซู้สาว หรือมีการล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาที่หญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน

๔) เมื่อปรากฏในทะเบียนคนเกิดว่าเด็กเป็นบุตรโดยมีหลักฐานว่าบิดาเป็นผู้แจ้งการเกิดหรือรู้เห็นยินยอมในการแจ้งนั้น

๕) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยในระยะเวลาที่หญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้

๖) เมื่อได้มีการร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาที่หญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กนั้นมีได้เป็นบุตรของชายอื่น

๗) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันโดยทั่วไปว่าเด็กนั้นเป็นบุตร เช่น บิดาให้การศึกษาให้ความอุปการะเลี้ยงดู หรือยอมให้เด็กนั้นใช้ชื่อสกุลของตนหรือโดยประการอื่น

๔. การขอลดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม มีหลักเกณฑ์อย่างไร

ปัญหาเรื่องการมีบุตรยากของบางครอบครัวซึ่งทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้มีบุตรแต่ก็ไม่เป็นผล จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการ

ขอรับบุตรคนอื่นมาเลี้ยงเป็นบุตรตน โดยวิธีการรับบุตรบุญธรรมซึ่งบางครั้งครอบครัวอาจขอรับตัวเด็กที่จะมาเป็นบุตรบุญธรรมของตนนั้นจากครอบครัวที่เป็นญาติพี่น้องของตนก็ได้ หรือจะขอรับจากสถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้าหรือสถานสงเคราะห์ก็ได้ แต่ไม่ว่าจะขอรับเด็กด้วยวิธีใดก็ตามก็ต้องมีการจดทะเบียนรับเด็กนั้นเป็นบุตรบุญธรรมต่อนายทะเบียนอำเภอโดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

คุณสมบัติของผู้รับบุตรบุญธรรม

และบุตรบุญธรรม

๑) ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี และต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมนั้นอย่างน้อย ๑๕ ปี^{๑๓}

๒) ผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ต้องให้ความยินยอมด้วย^{๑๔}

๓) ในกรณีผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์จะต้องได้รับความยินยอมจาก

- บิดาและมารดาในกรณีที่มิทั้งบิดาและมารดา
- บิดาหรือมารดาในกรณีที่บิดาหรือมารดาตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง
- ในกรณีที่ไม่มีผู้ให้ความยินยอมหรือบิดาหรือมารดาไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้อีกฝ่ายหนึ่งหรือผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม หรืออัยการร้องขอต่อศาลเพื่อ

^{๑๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๑๙.

^{๑๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๐.

ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแทนการให้ความยินยอมก็ได้^๕

- ในกรณีผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเป็นผู้เยาว์ถูกทอดทิ้งและอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับผิดชอบในกิจการของสถานสงเคราะห์นั้น^๖

๔) ในกรณีที่ผู้ที่จะขอรับบุตรบุญธรรมหรือผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสนั้นก่อน ถ้าคู่สมรสไม่อาจให้ความยินยอมหรือไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่และหาตัวไม่พบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี ให้ร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอนุญาตแทนการให้ความยินยอมของคู่สมรสนั้น^๗

๕) ผู้เยาว์ที่เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่ก่อนแล้วจะเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น ในขณะเดียวกันอีกไม่ได้เว้นแต่จะเป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรมนั้น^๘

ขั้นตอนและวิธีการขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

ในกรณีที่ผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมบรรลุนิติภาวะแล้ว ให้ยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตแห่งใด

ก็ได้ หากผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสต้องนำคู่สมรสนั้นมาให้ความยินยอมด้วย

กรณีที่ผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ ถ้าผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอ ณ ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมประชาสัมพันธ์ หากผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ทำการของกรมประชาสงเคราะห์ประจำจังหวัด พร้อมหนังสือแสดงความยินยอมจากผู้มีอำนาจให้ความยินยอมด้วย และถ้าผู้จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นมีคู่สมรสต้องนำคู่สมรสนั้นมาให้ความยินยอมด้วย

ผลของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ผลของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน^๙ ดังนี้

๑) บุตรบุญธรรมมีสิทธิใช้ชื่อสกุลและมีสิทธิรับมรดกของผู้รับบุตรบุญธรรม แต่ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม

๒) ผู้รับบุตรบุญธรรมมีอำนาจปกครองให้ความอุปการะเลี้ยงดูบุตรบุญธรรมโดย

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๑.

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๒.

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๕.

^๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๖.

ถือว่าบุตรบุญธรรมนั้นเป็นผู้สืบสันดานของตนเสมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายนับแต่วันจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมนั้นแล้ว

๓) บิดามารดาโดยกำเนิดของบุตรบุญธรรมนั้นหมดอำนาจปกครองนับแต่วันที่มีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม แต่บุตรบุญธรรมนั้นไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวเดิมที่ได้กำเนิดมา กล่าวคือมีสิทธิรับมรดกของบิดามารดาผู้ให้กำเนิด

๕. ปัญหาเรื่องการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร

เมื่อชายและหญิงอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมายเมื่อมีบุตรเกิดขึ้นบุตรที่เกิดขึ้นมานั้นย่อมเป็นบุตรนอกกฎหมายของชายผู้เป็นบิดา ดังนั้น ถ้าจะให้บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา บิดามารดานั้นต้องจดทะเบียนสมรสกันหรือศาลได้มีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร เพราะการที่บุตรจะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดานั้นจะต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาด้วย บิดาจึงจะมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้^{๒๐} ซึ่งถ้าหากเป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาแล้วบุตรก็ไม่มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดาหรือตรงกันข้ามก็คือ

บิดาไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรเช่นกัน ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดาก็ควรมีการจัดการให้เด็กนั้นเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาเสียเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมาเมื่อบิดามารดาได้แยกทางกันหรือหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยากัน เด็กก็จะมีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา

ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นจะเรียกได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ ในฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณีไป โดยศาลจะพิจารณาจากความสามารถของผู้ให้ว่ามีรายได้เดือนละเท่าไร หรือมี

^{๑๙} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๘, ๑๕๙๘/๒๙.

^{๒๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔.

รายได้อื่น ๆ อีกหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีนั้น ต้องการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูเดือนละเท่าไรหรือจะเรียกให้ชำระเป็นงวด ๆ ก็ได้ และเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิจะได้นั้น จะต้องนับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วเท่านั้น เพราะถ้าเป็นกรณีของเด็กนั้นมิได้เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาแล้ว ก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลเด็กนั้นย่อมมิใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดา บิดาจึงไม่มีหน้าที่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตร

ส่วนการฟ้องคดีนั้นถ้าเป็นกรณีที่เด็กนั้นมีบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาแล้ว สามารถที่จะฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรพร้อมกับเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูไปในคราวเดียวกันก็ได้ ถ้าเป็นกรณีที่เด็กอายุยังไม่ครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้ฟ้องคดีแทน ซึ่งผู้แทน

โดยชอบธรรมก็คือมารดาของผู้เยาว์นั่นเอง ในกรณีที่เด็กไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือมีแต่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถทำหน้าที่ได้ ให้ญาติสนิทของเด็กหรืออัยการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดีทำหน้าที่ฟ้องคดีแทนเด็กนั้นก็ได้^{๒๐} แต่ถ้าเด็กอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์แล้ว จะต้องฟ้องคดีเองโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม ซึ่งโดยหลักทั่วไปแล้วกฎหมายห้ามมิให้ผู้สืบสันดานซึ่งเป็นบุตรฟ้องบิดามารดาเพราะถือว่าเป็นคดี "อุทลุม" แต่เนื่องจากในขณะที่มีการฟ้องคดีนั้น เด็กยังไม่ได้เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาดังนั้นจึงไม่ต้องห้ามไม่เป็นคดีอุทลุม แต่ถ้าเด็กนั้นบรรลุนิติภาวะแล้วจะต้องฟ้องคดีภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ มิฉะนั้นแล้วจะหมดสิทธิฟ้องเพราะคดีขาดอายุความ ๖

^{๒๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๖.

The world Supremacy Leader : กว่าจะได้เป็น.. ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา

? ในช่วงครึ่งปีที่ผ่านมา ท่านผู้อ่านคงรับทราบถึงปัญหาทางเศรษฐกิจโลกที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกตามที่ปรากฏในการนำเสนอข่าว คือ ปัญหาซับไพรม์ (Sub Prime) ที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเนื่องจากการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อซึ่งมีความน่าเชื่อถือต่ำในธุรกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ อันส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาอย่างใหญ่หลวง ซึ่งประเทศไทยของเรานั้นก็ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ด้วย โดยปรากฏชัดในเรื่องของตัวเลขการลงทุนที่ลดลงจากสหรัฐอเมริกา อันส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างไรก็ดี ประเด็นสำคัญของประเทศมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาที่น่าสนใจไม่แพ้กันในช่วงนี้ก็คือ การแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา (President of the United State - POTUS)

ซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทในทางระหว่างประเทศระดับที่เรียกว่า เป็นผู้มีความอำนาจสูงสุดของประชาคมโลกก็ว่าได้

ดังนั้น ในโอกาสนี้จึงขอเสนอ ขั้นตอนและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาซึ่งค่อนข้างซับซ้อนและแตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในโลก อันปรากฏข้อเท็จจริงมาแล้วว่า แม้แต่พลเมืองของสหรัฐอเมริกาเอง ก็ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้งดังกล่าวในสัดส่วนที่น้อยมาก อย่างไรก็ตาม ท่านผู้อ่านจะได้รับสาระประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวได้ใน “The world Supremacy Leader : กว่าจะได้เป็น.. ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา” ซึ่งท่านสามารถไปศึกษาทำความเข้าใจและติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้เป็นอย่างดี

ภูมิหลังทางการเมืองสหรัฐอเมริกา

แต่เดิมพื้นที่ทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับชนพื้นเมืองที่เรียกว่า "อินเดียนแดง" มาก่อนเป็นเวลาถึง ๑๕,๐๐๐ ปี จนกระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ได้มีการสำรวจบุกเบิกและตั้งถิ่นฐานของชาวยุโรปขึ้น และในเวลาต่อมาราชอาณาจักรอังกฤษ ได้ทำการก่อตั้งอาณานิคมใหม่ขึ้น ณ ดินแดนแห่งนี้

การสู้รบเพื่ออิสรภาพในสงครามปฏิวัติอเมริกา
The American Revolutionary War (๑๗๗๕-๑๗๘๓)

จนกระทั่งในที่สุดหลังจากที่ถูกรัฐบาลตัวแทนจากอังกฤษปกครองมาเป็นเวลากว่าร้อยปี อาณานิคมที่ตกอยู่ภายใต้การปกครอง ๑๓ อาณานิคมก็ได้ทำการประกาศอิสรภาพ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๗๖ ส่งผลให้เกิดสงครามปฏิวัติอเมริกาขึ้นและได้

สิ้นสุดลงใน ค.ศ. ๑๗๘๓ โดยที่ชัยชนะเป็นของฝ่ายอาณานิคม ราชอาณาจักรอังกฤษจึงยินยอมมอบเอกราชให้เป็นประเทศใหม่ นับแต่นั้นมาประเทศก่อตั้งใหม่ที่ถูกเรียกว่า "สหรัฐอเมริกา" ก็แผ่ขยายอาณาเขตจาก ๑๓ มลรัฐไปถึง ๕๐ มลรัฐกับอีกหนึ่งเขตปกครองกลาง และดินแดนภายใต้การปกครองอีกหลายแห่งอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

การประกาศอิสรภาพสหรัฐอเมริกา United States Declaration of Independence เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๑๗๗๖

มลรัฐทั้ง ๕๐ ของสหรัฐอเมริกานั้น มีสิทธิในการปกครองตนเองในระดับสูงภายใต้รูปแบบการปกครองแบบ "สหพันธรัฐ"^๑ โดยมีรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งดำเนินบทบาทในการใช้อำนาจอธิปไตยเพียงบางประการที่สำคัญเท่านั้น เช่น ในด้านการดำเนิน

^๑ สหพันธรัฐเกิดจากการรวมตัวของรัฐหลายรัฐเข้าด้วยกันให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกันที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญ รัฐเหล่านี้ไม่มีอำนาจในทางระหว่างประเทศเพราะทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอำนาจและหน้าที่ของสหพันธรัฐ อำนาจหน้าที่ของรัฐสมาชิกนั้นมีขอบเขตที่กำหนดไว้โดยรัฐธรรมนูญของรัฐสมาชิกนั่นเอง นอกจากนี้ รัฐสมาชิกยังมีอำนาจในการจัดการสถาบันทางการเมืองการปกครองโดยตนเองโดยกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐโดยต้องเคารพหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐ ทางสหพันธรัฐจะสงวนอำนาจในทางระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ การผลิตเงินตรา การโทรคมนาคมและการตั้งด่านเก็บภาษีกับรัฐต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งเป็นกรณีที่มีอำนาจจัดสรร.

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในด้านการป้องกันประเทศ ทั้งนี้มีลรัฐของสหรัฐอเมริกา ๔๘ มลรัฐ ตั้งอยู่บนดินแดนระหว่าง แคนาดา และเม็กซิโก ส่วนรัฐอะลาสกา และฮาวาย พื้นที่เป็นเกาะไม่ได้ติดกับมลรัฐอื่น นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังมี “District Of Columbia” อยู่ทางตะวันออกของประเทศ บนฝั่งของแม่น้ำโปโตแมค อันเป็นเขตปกครองกลาง ประจำสหพันธรัฐ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงวอชิงตัน ดีซี เมืองหลวงของสหรัฐอเมริกาและดินแดนที่อยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกาทั่วโลก

แม้การปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมของสหรัฐอเมริกามีมาตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ค.ศ. ๑๗๘๗ แต่เสถียรภาพทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาก็ยังมั่นคงมาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้ สถานะทางเศรษฐกิจและการทหารของสหรัฐอเมริกาก็มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นโดยตลอด ตั้งแต่ช่วงกลางถึงช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ หลังจากที่ผ่านมาทั้งสงครามโลกครั้งที่ ๑ และสงครามโลกครั้งที่ ๒

ตึกเพนทากอน (Pentagon) ที่ทำการกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา

ซึ่งทั้งสองครั้งก็อยู่ในฝ่ายชนะ สหรัฐอเมริกา กลายก็เป็นประเทศอภิมหาอำนาจเคียงคู่กับสหภาพโซเวียต และทำสงครามแนวใหม่ที่เรียกว่า “สงครามเย็น”^๑ ต่อกัน จนกระทั่งเมื่อสหภาพโซเวียตได้ล่มสลายลงในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ สหรัฐอเมริกาก็กลายเป็นประเทศ “อภิมหาอำนาจ” หนึ่งเดียวของโลกมาจนถึงปัจจุบัน

การเมืองการปกครองของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน

สหรัฐอเมริกา (United States of America - USA) มีรูปแบบรัฐแบบสหพันธรัฐ (Federal Republic) ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

^๑ สงครามเย็น (Cold War) (ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๙๑) เป็นการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มประเทศ ๒ กลุ่ม ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบการเมืองต่างกัน พัฒนาการหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มุมหนึ่งคือสหภาพโซเวียต เรียกว่า โลกตะวันออก (Eastern bloc) อีกมุมหนึ่ง คือ สหรัฐอเมริกาและกลุ่มพันธมิตร เรียกว่า โลกตะวันตก (Western bloc) สงครามเย็นเป็นภาวะอย่างหนึ่งที่ประเทศมหาอำนาจทั้งสองฝ่ายต่างแข่งขันกันโดยพยายามสร้างแสนยานุภาพ การทหารของตนไว้ซึ่งฝ่ายตรงข้ามโดยประเทศมหาอำนาจจะไม่ทำสงครามกันโดยตรงแต่จะสนับสนุนให้ประเทศพันธมิตรของตนเข้าทำสงครามแทน หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสงครามตัวแทน (Proxy War) เหตุที่เรียก สงครามเย็น เนื่องจากเป็นการต่อสู้กันระหว่างมหาอำนาจโดยใช้จิตวิทยา ไม่ได้นำพาไปสู่การต่อสู้ด้วยกำลังทหารโดยตรง.

แบบมีประธานาธิบดีทำหน้าที่เป็นประมุข และเป็นหัวหน้ารัฐบาล (Chief Executive) ภายใต้รัฐธรรมนูญ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๕๐ มลรัฐ และ ๑ District (District of Columbia อันเป็นที่ตั้งของ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.) ได้แก่ Alabama , Alaska (มลรัฐที่ใหญ่ที่สุด), Arizona, Arkansas, California, Colorado, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Florida, Georgia, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, North Carolina, North Dakota, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island (เป็นมลรัฐที่เล็กที่สุด), South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginia, Washington, West Virginia, Wisconsin,

เกาะแมนฮัตตัน มหานครนิวยอร์ก ทางตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา สะท้อนถึงความเจริญทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาในการเป็นศูนย์กลางแห่งโลกทุนนิยม และตึก World Trade Center ซึ่งคงอยู่ในความทรงจำของชาวโลกตลอดไป

Wyoming และเขตการปกครองอื่นๆ ได้แก่ American Samoa, Baker Island, Guam, Howland Island, Jarvis Island, John Atoll, Kingman Reef, Midway Islands, Navassa Island, Northern Mariana Islands, Palmyra Atoll, Puerto Rico, Virgin Islands และ Wake Island

การปกครองแบบสหพันธรัฐภายใต้ระบอบประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกา แบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น ๓ ฝ่าย ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งแต่ละฝ่ายมีที่มาในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (checks and balances) ดังนี้

ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือ “สภาครองเกรส” ประกอบด้วยสองสภา คือ **วุฒิสภา** มีสมาชิกจากทุกมลรัฐ มลรัฐละ ๒ คน รวมเป็น ๑๐๐ คน ดำรงตำแหน่งสมัยละ ๖ ปี ทั้งนี้สมาชิกจำนวน ๑ ใน ๓ จะครบวาระทุก ๒ ปี วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบหรือปฏิเสธการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตลอดจนบุคคลที่ประธานาธิบดีแต่งตั้ง รวมถึงการให้สัตยาบันสนธิสัญญา ทั้งนี้รองประธานาธิบดีจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา (President of the Senate) โดยตำแหน่ง ส่วนสภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกจำนวน ๕๓๕ คน แบ่งตามสัดส่วนของ

ประชากรในมลรัฐ คือ ประชากร ๕๗๕,๐๐๐ คน ต่อสมาชิก ๑ คน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งสมัยละ ๒ ปี

United State Capital ที่ประชุมสภาครองเกรส ฝ่ายนิติบัญญัติของสหรัฐอเมริกา

ฝ่ายบริหาร มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ได้รับเลือกจากการเลือกตั้งทางอ้อม ในแบบ Electoral Vote ร่วมกับรองประธานาธิบดีทุก ๔ ปี ในวันอังคารแรกของเดือนพฤศจิกายน ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งผ่านคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) จำนวน ๕๓๘ คน ดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ สมัย สมัยละ ๔ ปี ทั้งนี้ประธานาธิบดีจะเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภา และทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ก่อพันธกรณีสนธิสัญญาต่าง ๆ ตลอดจนมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาเอกอัครราชทูต และผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

ของฝ่ายบริหารตั้งแต่ระดับรองผู้ช่วยรัฐมนตรี (Deputy Assistant Secretary) ขึ้นไป

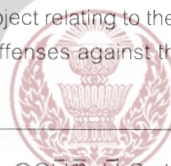
ฝ่ายตุลาการ : ประกอบด้วยศาลชั้นต้น (Circuit Court) ศาลอุทธรณ์ (Appeal Court) และศาลฎีกา (Supreme Court) โดยศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกเลิกกฎหมายและเพิกถอนการปฏิบัติการของฝ่ายบริหารที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งมีทั้งหมด ๙ คนนั้น ประธานาธิบดีจะเป็นผู้เสนอชื่อและวุฒิสภาเป็นผู้ให้การรับรอง และดำรงตำแหน่งได้ โดยไม่มีการกำหนดวาระ

ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ผู้นำรัฐ ผู้นำโลก

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ซึ่งจัดได้ว่าเป็นต้นแบบรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรที่เก่าแก่ที่สุดของโลกและยังใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน ได้บัญญัติให้ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา (President of the United States)^๓ เป็นประมุขในการปกครองประเทศ และทำหน้าที่เป็นผู้นำฝ่ายบริหารของรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐอันมีหน้าที่ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

^๓ United State constitution Article. II. - The Executive Branch Section ๒ - Civilian Power over Military, Cabinet, Pardon Power, Appointments:

.. "The President shall be Commander in Chief of the Army and Navy of the United States, and of the Militia of the several States , when called into the actual Service of the United States; he may require the Opinion, in writing, of the principal Officer in each of the executive Departments, upon any subject relating to the Duties of their respective Offices, and he shall have Power to Grant Reprieves and Pardons for Offenses against the United States, except in Cases of Impeachment." ..

นอกจากนี้ประธานาธิบดีต้องเป็นผู้บัญชาการสูงสุดของกองกำลังทหาร รวมไปถึงอำนาจในการให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายที่ผ่านมาจากสภาองเกรส ทั้งนี้ ประธานาธิบดียังมีอำนาจ ในการแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นที่ปรึกษา อำนาจในการลดโทษหรือให้รองอาญา อำนาจในการทำสนธิสัญญา รวมไปถึงอำนาจในการแต่งตั้งเอกอัครราชทูตและผู้พิพากษา โดยคำแนะนำและยินยอมจากวุฒิสภา ทั้งนี้ การที่ผู้นำสหรัฐอเมริกา มีอำนาจเต็มในการแต่งตั้งหรือปลดรัฐมนตรีได้ทุกเมื่อ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรี ทำให้รัฐมนตรีมีตำแหน่งเป็นเพียง Secretary หรือ เลขานุการของประธานาธิบดี ไม่ได้เรียกว่า Minister ดังเช่นประเทศอื่น

ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา นั้น มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อมผ่านทางคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระซึ่งบัญญัติไว้ใน

การแก้ไขรัฐธรรมนูญ^๕ ครั้งที่ ๒๒ ที่ได้รับการอนุมัติ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ ภายใต้ระบบการเลือกตั้งเช่นนี้ แต่ละมลรัฐจะได้รับการแบ่งสรรให้มีจำนวนคะแนนเสียงหวอด (Electoral Vote) ที่แตกต่างกันตามจำนวนประชากร โดยจะเท่ากับจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รวมกับคะแนนเสียงพิเศษในเขต ดิสตริกต์ ออฟ โคลัมเบีย หรือกรุงวอชิงตัน ดี.ซี อันเป็นเมืองหลวงซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนต่อไป

การที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี แต่ไม่เกิน ๒ สมัยนั้น ทั้งนี้แต่เดิมรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดวาระของประธานาธิบดีไว้อย่างชัดเจน แต่

^๕ United State constitution : Amendment ๒๒ - "Presidential Term Limits" . Ratified ๒/๒๗/๑๙๕๑.

"No person shall be elected to the office of the President more than twice, and no person who has held the office of President, or acted as President, for more than two years of a term to which some other person was elected President shall be elected to the office of the President more than once. But this Article shall not apply to any person holding the office of President, when this Article was proposed by the Congress, and shall not prevent any person who may be holding the office of President, or acting as President, during the term within which this Article becomes operative from holding the office of President or acting as President during the remainder of such term."

หลังจากที่ประธานาธิบดีจอร์จ วอชิงตัน และประธานาธิบดีโทมัส เจฟเฟอร์สัน อยู่ในตำแหน่ง ๘ ปี โดยไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ ๓ ก็ทำให้เกิดธรรมเนียมปฏิบัติสืบมาว่า ผู้นำสหรัฐจะอยู่ในตำแหน่งไม่เกิน ๒ สมัย กระทั่งแฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ ประธานาธิบดีคนที่ ๓๒ ฝ่าฝืนประเพณีนี้ โดยอยู่ในตำแหน่งนานถึง ๑๖ ปี หลังชนะการเลือกตั้งติดต่อกันถึง ๔ สมัย ต่อมาเมื่อเขาถึงแก่กรรมลงในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดชัดเจนไม่ให้ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งเกินกว่า ๒ สมัย หรือ ๘ ปีเท่านั้น เพื่อป้องกันการหลงมัวเมาในอำนาจและใช้อำนาจในทางที่ผิด นอกจากนี้การพ้นตำแหน่งก่อนหมดวาระเกิดขึ้นได้เพียง ๓ กรณีเท่านั้น คือ เสียชีวิต ลาออก และถูกสภาผู้แทนราษฎรปลดจากตำแหน่ง (Impeachment) การพ้นจากตำแหน่งก่อนกำหนดไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม รองประธานาธิบดีจะเข้ารับตำแหน่งสืบทอดไปทันที

บทบาทของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่เราคุ้นเคย ก็คือผู้มีส่วนสร้างความเคลื่อนไหวที่สำคัญในเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในองค์การสหประชาชาติที่ส่งผลกระทบต่อประชาคมโลกโดยทั่วไป ดังนั้นผู้นำของสหรัฐอเมริกาจึงกลายเป็นผู้ทรงอิทธิพลที่สุดผู้หนึ่งในโลก

การเลือกตั้งประธานาธิบดี เส้นทางสู่ กำเนิดขบวนการ

ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมื่อปี ค.ศ. ๑๗๘๗ สหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งแรกขึ้นในปี ค.ศ. ๑๗๘๙ และได้ จอร์จ วอชิงตัน ผู้สมัครจากพรรค Federalist เป็นประธานาธิบดีคนแรกในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา

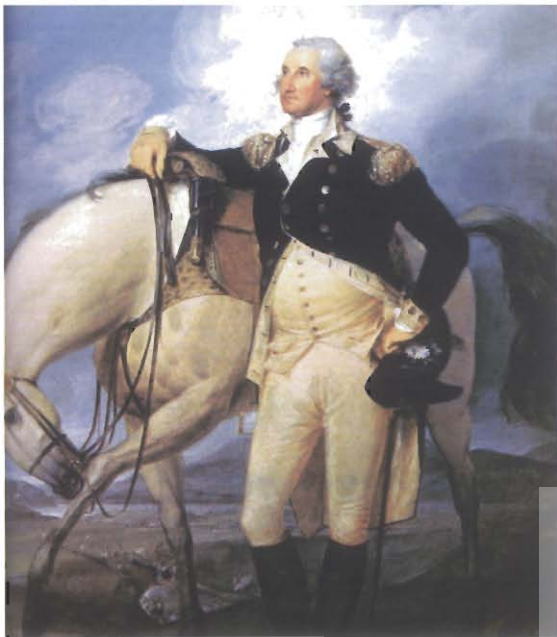
ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วว่า “สหรัฐอเมริกา” มีรูปแบบการปกครองแบบ “สหพันธรัฐ” ซึ่งประกอบด้วย มลรัฐทั้ง ๕๐ และเขตปกครองอื่นรวมเข้าด้วยกัน ซึ่งมลรัฐและเขตการปกครองเช่นว่านี้ ต่างมีสภาพเป็นองค์ภาวะที่มีรัฐบาลเป็นของตนโดยเอกเทศจาก “รัฐบาลกลาง” ของสหพันธรัฐ ดังนั้นระเบียบวิธีการในการได้มาซึ่งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาย่อมไม่เหมือนการเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของราชอาณาจักรไทยของเราซึ่งเป็น “รัฐเดี่ยว” และหากศึกษาการได้มาของประธานาธิบดี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาแล้วจะเห็นว่าแตกต่างกับประเทศไทยโดยสิ้นเชิง

ทั้งนี้ การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา คือกระบวนการสรรหาบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี โดยรัฐธรรมนูญกำหนดคุณสมบัติ ของผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีว่าต้องมีสัญชาติอเมริกัน โดยกำเนิด และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี โดย

อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๔ ปี

“ การสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีนั้นเป็นการเลือกตั้งโดยอ้อม แบ่งออกเป็นสองขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนแรก พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะดำเนินการสรรหาตัวแทนภายในพรรคของตน ซึ่งหมายถึง การแข่งขันกันเองของผู้สมัครในพรรคเดียวกันในขั้นหนึ่งก่อนโดยมีการหยั่งเสียงในระดับมลรัฐหรือการเลือกตั้งขั้นต้น และการประชุมใหญ่ของพรรคในระดับประเทศ (National Convention) โดยผู้ชนะเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้นจะได้เป็นตัวแทนพรรค

George Washington (๑๗๘๙-๑๗๙๗) ประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกา

ในการลงชิงตำแหน่งประธานาธิบดี และขั้นตอนที่สอง คือ การเลือกตั้งทั่วไป ที่เป็นการแข่งขันกันระหว่างผู้แทนพรรคแต่ละพรรค อันนำไปสู่การลงคะแนนของคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral college) ในการเลือกตั้งขั้นสุดท้าย (Electoral Vote) ซึ่งถ้าผู้ใดชนะในคราวนี้ จะได้เป็น “ประธานาธิบดี” คนต่อไปของสหรัฐอเมริกา ”

การหยั่งเสียงในระดับมลรัฐ เลือกตั้งขั้นต้น

เป็นการแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเดียวกัน เริ่มต้นด้วยการสรรหาผู้ชนะในแต่ละมลรัฐก่อนโดยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น อันเป็นการหยั่งเสียงในระดับมลรัฐ โดยแต่ละมลรัฐจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปโดยแบ่งออกสองวิธี ได้แก่ คอคัส (Caucus) และ ไพรมารี (Primary) ซึ่งจะทำให้ได้มาซึ่งตัวแทน (delegate) จำนวนหนึ่งเพื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคในระดับประเทศ (National Convention) ซึ่งมีมติของที่ประชุม Delegate เช่นว่านี่คือบทสรุปว่า ผู้ใดจะเป็นตัวแทนของพรรคที่จะลงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีกับตัวแทน (Candidate) จากพรรคอื่นนั่นเอง

* United State constitution Article. II. Section ๑ The presidency - ...“The Executive Branch No person except a natural born citizen, or a citizen of the United States, at the time of the adoption of this Constitution, shall be eligible to the office of President; neither shall any person be eligible to that office who shall not have attained to the age of thirty five years, and been fourteen Years a resident within the United States.”

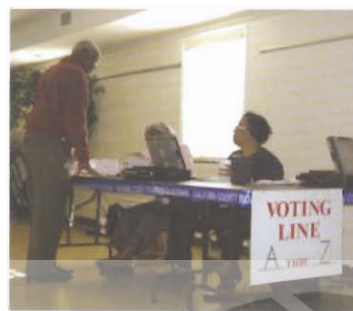

การประชุมผู้สนับสนุนพรรคในระดับท้องถิ่น
เพื่อสรรหา Delegates แบบคอคัส

คอคัส (caucus) เป็นวิธีหนึ่งในการสรรหา delegate ที่มีใช้กันใน ๑๒ มลรัฐ เริ่มต้นด้วยการระดมผู้สนับสนุนพรรคในระดับท้องถิ่นมาประชุมกัน เพื่อคัดเลือกผู้แทนของกลุ่มผู้สนับสนุนที่ให้สัญญาว่าจะสนับสนุนผู้สมัครรายใดรายหนึ่งเป็นตัวแทนพรรค และผู้แทนเหล่านี้จะไปร่วมประชุมพรรคระดับมณฑล (country) เพื่อเลือกตัวแทนไปประชุมระดับมลรัฐ และที่ประชุมระดับมลรัฐนี้เองจะคัดเลือกตัวแทนเป็น delegate เข้าร่วมการประชุมใหญ่ของพรรคในระดับประเทศ (National Convention) เพื่อลงมติเลือกผู้สมัครเพียงหนึ่งเดียวเป็นตัวแทนพรรคลงชิงตำแหน่งประธานาธิบดี

ไพรมารี (Primary) เป็นอีกหนึ่งวิธีการสรรหา delegate โดยเป็นที่นิยมกันในมลรัฐส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกา การหยั่งเสียงด้วยวิธีนี้เป็นกระบวนการคัดเลือกผู้แทนพรรคที่จะเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคในระดับประเทศ (National Convention) โดยการจัดให้ผู้มาลงคะแนนเสียงลงคะแนนโดย

ลับตามหน่วยเลือกตั้งพร้อมกันทั่วทั้งมลรัฐ แบ่งออกเป็นสองแบบ ได้แก่ แบบเปิดและแบบปิด แบบเปิดคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่จัดการหยั่งเสียงนั้นมาลงคะแนนเสียงได้ และแบบปิดซึ่งสงวนสิทธิในการลงคะแนนเฉพาะผู้ที่เป็สมาชิกพรรคที่จัดการหยั่งเสียงเท่านั้น โดยแท้จริงแล้ว ผู้ที่จะลงคะแนนจะออกเสียงโดยถือผู้สมัครเป็นตัวแทนพรรคเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจโดยมิได้ยึดติดกับรายชื่อของ Delegate กล่าวคือ ในแต่ละมลรัฐนั้นทางพรรคการเมืองจะกำหนดไว้แล้วว่ามลรัฐนั้นจะมี Delegate จำนวนกี่คน และได้แก่ผู้ใดบ้าง ซึ่งวิธีการสรรหาและจำนวนของ delegate นั้นขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่แต่ละพรรคจะกำหนดขึ้น เช่น การใช้จำนวนประชากรของมลรัฐนั้น ๆ เป็นเกณฑ์

เมื่อเวลาหยั่งเสียงของมลรัฐมาถึง ประชาชนก็จะออกไปใช้สิทธิลงคะแนนให้กับผู้ที่เขาต้องการให้เป็นตัวแทนพรรคในการชิงตำแหน่งประธานาธิบดี และเมื่อประกาศผลคะแนนออกมาแล้วผู้สมัครคนใดชนะการหยั่งเสียงในมลรัฐใด Delegate ที่ทางพรรค

กำหนดไว้ประจำมลรัฐก็จะเป็นของผู้สมัคร
ผู้นั้นทั้งหมดทันที ระบบนี้เราเรียกว่า ระบบ
ผู้ชนะกินรวบ (The winner take all)

ดังนั้นหากติดตามข่าวการหยั่งเสียง
ในช่วงต้นปีที่ผ่านมาจะพบว่า การหยั่งเสียง
ในมลรัฐใหญ่ ๆ นั้น บทบาทของผู้สมัคร
ในการหาคะแนนเสียงจะดูเด็ดขาดเข้มข้นเป็น
พิเศษเพราะมลรัฐเหล่านั้นมีจำนวน delegate
มากนั่นเอง ซึ่งเมื่อได้รับ Delegate จำนวน
มากโอกาสที่จะได้รับการคัดเลือกเป็น
ตัวแทนพรรคลงแข่งขันกับผู้สมัครซึ่งเป็น
ตัวแทนจากพรรคการเมืองอื่นในที่ประชุมใหญ่
พรรคระดับประเทศ (National Convention)
ก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

การประชุมใหญ่ของพรรคระดับประเทศ (National Convention)

เมื่อแต่ละพรรคการเมืองจัดการเลือก
ตั้งหยั่งเสียงในขั้นต้นจนได้ Delegate ตาม
ที่ต้องการแล้ว ก็จะจัดให้มีการประชุมใหญ่ของ
พรรคระดับประเทศขึ้น เช่น พรรคเดโมแครต
จะจัดประชุมขึ้นในวันที่ ๒๕-๒๘ สิงหาคม ณ
เมืองเดนเวอร์ มลรัฐโคโลราโด และพรรค
รีพับลิกันจะจัดให้มีขึ้นในวันที่ ๑-๔ กันยายน
ศกนี้ ณ เมืองเซนต์พอล มลรัฐมินิโซตา
การประชุม Delegate ที่มาจากแต่ละมลรัฐ
ของแต่ละพรรคมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดสรร
ตัวแทนลงสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี

โดยจำนวนของผู้แทนรัฐเช่นว่านี้ จะมีจำนวน
ไม่เท่ากันในแต่ละมลรัฐตามสูตรที่แต่ละพรรค
กำหนดขึ้น โดยพรรคเดโมแครตจะมีผู้แทน
จากมลรัฐเข้าร่วมประชุมใหญ่ทั้งสิ้น ๔,๐๔๙ คน
ในขณะที่การประชุมใหญ่ของพรรครีพับลิกัน
จะมีผู้แทนจากมลรัฐเข้าร่วมประชุมเพียง
๒,๐๒๕ คนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้แทน
รัฐเหล่านี้ไม่ได้เป็นกลุ่มเดียวที่เป็นผู้กำหนด
ตัวแทนพรรคในการลงสมัครชิงตำแหน่ง
ประธานาธิบดี โดยพรรคการเมืองจะนำบุคคล
ซึ่งไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งขึ้นต้นมาร่วม
ลงคะแนนด้วยเรียกว่า Super-delegate ซึ่ง
เป็นกลุ่มอดีตนักการเมืองและเจ้าหน้าที่
ระดับสูงของพรรคซึ่งมีบทบาทและอิทธิพล
อย่างมากในการร่วมกำหนดว่าผู้สมัครรายใด
จะได้เป็นตัวแทนพรรคเพื่อชิงตำแหน่ง
ประธานาธิบดี

โดยข้อเท็จจริงแล้ว แม้ไม่มีการประชุม
ใหญ่ของพรรคระดับประเทศขึ้นก็พอจะทราบ
ได้แล้วว่า ผู้สมัครคนใดจะได้เป็นตัวแทน

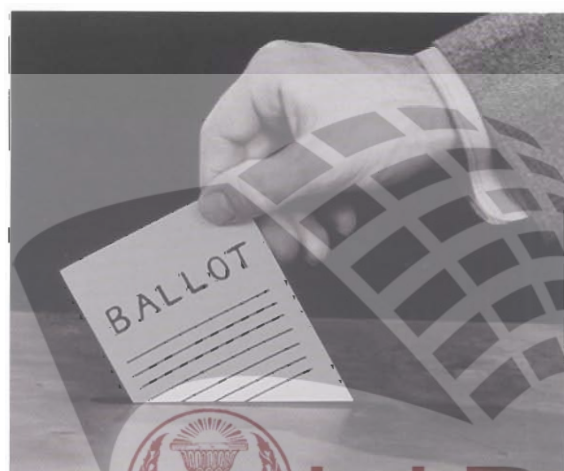
พรรค ทั้งนี้เนื่องจากระบบการเลือกตั้งขั้นต้นของสหรัฐอเมริกาแม้เป็นการเลือกตั้งโดยอ้อม คือเลือก Delegate เพื่อไปทำหน้าที่ออกเสียงเลือกตัวแทนพรรคอีกชั้นหนึ่งในที่ประชุมใหญ่ของพรรคระดับประเทศก็ตาม แต่ Delegate นั้นมีพันธสัญญาตามคำปฏิญาณอยู่แล้วว่า จะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรายใดในที่ประชุมพรรคระดับประเทศ ทั้งนี้ในมลรัฐส่วนใหญ่จะมีกฎของพรรคควบคุมให้ตัวแทนลงคะแนนให้กับผู้สมัครตามที่ได้ตกลงกันไว้ (Binding Primary) และมีเพียงไม่กี่รัฐเท่านั้นที่ไม่มีกฎควบคุมดังกล่าว (Non-binding primary)

กล่าวคือ ในระบบการหยั่งเสียงแบบ Caucus นั้นผู้ลงคะแนนจะเลือกตัวแทนระดับท้องถิ่นโดยทราบก่อนแล้วว่าผู้จะเป็น Delegate คนใดจะสนับสนุนผู้สมัครรายใดเป็นตัวแทนพรรค ซึ่งหากต้องการให้ผู้ที่ตนชื่นชอบเป็นตัวแทนพรรคในการชิงตำแหน่งประธานาธิบดีก็ต้องเลือก Delegate ที่สนับสนุนผู้ที่ตนต้องการ สำหรับระบบการหยั่งเสียงแบบ Primary ซึ่งเป็นระบบ The winner take all นั้น Delegate ในแต่ละมลรัฐนั้นจะถูกพรรคกำหนดไว้แล้ว การลงคะแนนเสียงก็คือการเลือกผู้ที่จะเป็นตัวแทนพรรคโดยตรง เมื่อผู้แข่งขันที่จะเป็นตัวแทนพรรคชนะการหยั่งเสียงในมลรัฐใด Delegate ของมลรัฐนั้น ๆ ก็จะกลายเป็นของผู้ชนะทั้งหมดทันที และจะเป็นผู้ที่ออกเสียง

สนับสนุนผู้แข่งขันรายนั้นในที่ประชุมใหญ่ของพรรคระดับประเทศ (National Convention) ด้วย ทั้งนี้ผู้ที่จะได้เป็น “ตัวแทนพรรค” ชิงตำแหน่งประธานาธิบดีนั้นจะต้องได้รับเสียงสนับสนุนจากที่ประชุมใหญ่พรรคระดับประเทศ (National Convention) ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

การเลือกตั้งทั่วไป

เมื่อแต่ละพรรคได้ตัวแทนที่จะเป็นผู้แข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีคนต่อไปของสหรัฐอเมริกาจากมติที่ประชุมใหญ่พรรคระดับประเทศ (National Convention) แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครของแต่ละพรรคโดยการเลือกตั้งทั่วไปที่เรียกว่า Popular Vote ที่จัดให้ประชาชนของสหรัฐอเมริกาใช้สิทธิออกเสียงพร้อมกันทั่วประเทศในวันอังคารที่ ๔ พฤศจิกายนที่จะถึงนี้ ซึ่งก็เป็นการใช้สิทธิลงคะแนนทางอ้อมเช่นเดียวกับการเลือกตั้งขั้นต้น

กล่าวคือ ถึงแม้ประชาชนจะใช้สิทธิลงคะแนนให้กับผู้สมัครพรรคที่ตนชื่นชอบ แต่โดยหลักการแล้วการลงคะแนนครั้งนี้ถือเป็นการลงคะแนนเลือกคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ซึ่งแต่ละมลรัฐจะมีรายชื่อผู้สมัครเป็นคณะผู้เลือกตั้งจากแต่ละพรรคอยู่ ซึ่งถ้าผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีจากพรรคใดชนะ Popular Vote ในมลรัฐ คณะผู้เลือกตั้งจากพรรคนั้นก็จะได้รับเลือกทั้งหมดและเป็นฐานเสียงจากส่วนมลรัฐในการลงคะแนนในขั้นต่อไปในระดับประเทศ ซึ่งผู้แข่งขันรายใดจะได้เป็นประธานาธิบดีนั้นจะต้องชนะในการเลือกตั้งขั้นสุดท้ายในระดับประเทศที่เรียกว่า "Electoral Vote" ซึ่งเป็นการลงคะแนนของคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral college) อันเป็นการชี้ขาดว่าประธานาธิบดีคนต่อไปของสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้สมัครจากพรรคใด

The Electoral vote การลงคะแนนขั้นสุดท้าย

เมื่อการเลือกตั้งทั่วไปได้ผ่านพ้นไปแล้ว ผลของ Popular Vote จะประกาศถึงชัยชนะในแต่ละมลรัฐว่าผู้สมัครจากพรรคใดเป็นผู้ชนะ ทั้งนี้ เมื่อมลรัฐนั้นคะแนนเสียงส่วนใหญ่เป็นของพรรคใด Electors หรือคณะผู้เลือกตั้งของพรรคนั้นก็จะได้รับเลือกทั้งหมด

จำนวน Electors ในแต่ละมลรัฐนั้นคิดจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิกของแต่ละมลรัฐซึ่งมีได้ เช่น ในมลรัฐเวสต์เวอร์จิเนียมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๓ คน และมีวุฒิสมาชิกได้ ๒ คน ดังนั้นแต่ละพรรคจะส่งรายชื่อ Electors ของพรรคสำหรับมลรัฐเวสต์เวอร์จิเนียได้พรรคละ ๕ คน และเมื่อผลของการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ออกมาว่าคะแนนเสียงส่วนใหญ่เป็นของผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีจากพรรคใด Electors ทั้ง ๕ คนจากพรรคนั้นก็จะได้รับเลือกเข้าเป็นคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral college) เพื่อลงคะแนนให้กับผู้ชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของพรรคตน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวแทนของผู้ที่ชนะการเลือกตั้งในแต่ละมลรัฐได้ให้คำมั่นสัญญากับผู้แข่งขันจากพรรคของตนแล้วว่า จะลงคะแนนเสียงใน

Electoral Vote ให้ อย่างไรก็ตาม ประวัติศาสตร์การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา มี Elector ที่มีได้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้แข่งขันตามที่ตกลงไว้ ซึ่งเรียกคณะผู้เลือกตั้งเหล่านี้ว่า Faithless elector คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๓๘ คน โดยกำหนดจากจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔๓๕ คน วุฒิสมาชิก ๑๐๐ คน และผู้เลือกตั้งจากเขตการปกครองพิเศษ District Of Columbia กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. จำนวน ๓ คน รัฐที่มีจำนวนสมาชิกรัฐสภามากก็จะมีจำนวนคณะผู้เลือกตั้งมากตามไปด้วย ทั้งนี้ “พรรคการเมือง” ในระดับมลรัฐจะเป็นผู้สรรหาว่าใครจะทำหน้าที่เป็นกลุ่มตัวแทนของพรรค (Electors) ในการไปลงคะแนนให้กับผู้แข่งขันของพรรค ทั้งเป็นผู้กำหนดวิธีการสรรหากลุ่มตัวแทนซึ่งในแต่ละรัฐก็มีความแตกต่างกัน เช่นในมลรัฐเวอร์จิเนียและมลรัฐนอร์ท แคโรไลนา การสรรหากลุ่มตัวแทนทำโดยการประชุมภายในพรรค ในขณะที่รัฐเพนซิลวาเนีย การสรรหากลุ่มตัวแทนจะกระทำโดยคณะกรรมการฝ่ายการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดี โดยทุกพรรคในแต่ละมลรัฐจะต้องส่งชื่อกลุ่มตัวแทนของพรรคในแต่ละมลรัฐให้กับเลขาธิการของรัฐ (Secretary Of State) นั้น ๆ ล่วงหน้าหนึ่งเดือนก่อนที่วันเลือกตั้งทั่วไปจะมาถึง

หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ พฤศจิกายนเสร็จสิ้นแล้ว กลุ่ม Electors ที่ได้รับเลือกจะไปพร้อมกัน ณ เมืองหลวงของมลรัฐที่ตนได้รับเลือกในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันลงคะแนนขั้นสุดท้าย หรือ Electoral Vote พร้อมกันทุกมลรัฐทั่วประเทศอเมริกาเพื่อลงคะแนนให้กับผู้แข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี

ที่ตนได้สัญญาว่าจะลงคะแนนให้ในนามพรรคที่ตนสังกัด Electors จะลงลายมือชื่อในบัตรลงคะแนน (The certificate of vote) ว่าลงคะแนนให้ผู้แข่งขันรายใด บัตรลงคะแนนซึ่งถูกเก็บไว้ใน “กล่องไม้มะฮอกกานี” จะถูกส่งไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อรอการเปิดและนับคะแนนตามกระบวนการการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

ประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐอเมริกา

หลังจากที่คณะผู้เลือกตั้งลงคะแนนให้กับผู้แข่งขันครบทั้ง ๕๓๘ คนแล้ว กล่องไม้มะฮอกกานีทั้งสองกล่องที่เก็บรวบรวมบัตรลงคะแนน (The certificate of vote) จะถูกเปิดออกเพื่อนับคะแนน ผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีรายใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งจากคณะผู้เลือกตั้งทั้งหมดคือเกิน ๒๗๐ เสียงจะได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีคนต่อไปของสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ไม่มีผู้แข่งขันรายใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งจาก Electoral Vote สภาผู้แทนราษฎรจะเป็นองค์กรที่ดำเนินการเลือกผู้แข่งขันที่มีคะแนนสูงสุด ๓ ลำดับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละมลรัฐออกเสียงลงคะแนนเลือกประธานาธิบดี ซึ่งแต่ละมลรัฐต่างมีคะแนนเสียงเท่ากันคือ มลรัฐละหนึ่งเสียง ผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งคือ ๒๖ เสียง ผู้นั้นได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีหากสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถหาผู้เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีได้ก่อนวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งประธานาธิบดีคนใหม่ต้องเข้าพิธี

สาบานตนเข้ารับหน้าที่รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้ว่า ให้รองประธานาธิบดีเข้ารับตำแหน่งชั่วคราวจนกว่าสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถหาผู้ชนะได้ ทั้งนี้ ประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐอเมริกาจะได้รับตำแหน่งอย่างเป็นทางการหลังจากเข้าพิธีสาบานตนในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๒

ซึ่งเป็นปีที่ถัดจากปีที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเรียกว่า "Inauguration Day" โดยจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำมีวาระ ๔ ปีและรับตำแหน่งได้เพียง ๒ สมัยเท่านั้น

ในปลายปีนี้ โลกคงได้ทราบว่าประธานาธิบดีคนที่ ๔๔ ของสหรัฐอเมริกาจะเป็นใคร บทบาทของประเทศอภิมหาอำนาจที่ส่งผลอย่างมหาศาลในเวทีโลกนั้นจะแปรเปลี่ยนไปหรือไม่ ต้นปีหน้า

คงได้รู้กัน แต่เหนือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าผู้ใดจะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งบุคคลผู้ทรงอิทธิพลสูงสุดของโลกอย่างประธานาธิบดีแห่ง

สหรัฐอเมริกา สิ่งทีพลเมืองอเมริกันและประชาคมโลกคาดหวังนั้น ก็คือผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศที่มีประสิทธิภาพและเปี่ยมด้วยมโนสำนึกที่จะนำสันติสุขอย่างยั่งยืนมาสู่สหรัฐอเมริกาและสังคมโลกอย่างแท้จริง อ

"...เมื่อมีโอกาศ และมีงานทำ
ควรเต็มใจทำโดยไม่จำเป็นต้องตั้งข้อแม้
หรือเงื่อนไขอันใดไว้ให้เป็นเครื่องกีดขวาง
คนที่ทำงานได้จริง ๆ นั้น
ไม่ว่าจะจับงานสิ่งใด ย่อมทำได้เสมอ
ถ้ายังมีความเอาใจใส่
มีความขยัน และซื่อสัตย์สุจริต
ก็ยิ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำสูงขึ้น..."

โดย วิวรรณ ธาธาสิทธิ์โชติ
หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
วันจันทร์ที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์

น่าสนใจจริงหรือ*

กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ เป็นทางเลือกในการลงทุนอย่างหนึ่ง สำหรับ ผู้ลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นงวดๆ กองทุนประเภทนี้เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเมื่อ ๔๔ ปีก่อน โดยสภาองค์กรสได้ผ่านร่างกฎหมายให้สิทธิพิเศษทางภาษี แก่ผู้ลงทุนในกองทุนประเภทนี้ เพราะต้องการให้ผู้ลงทุนทั่วไปได้มีโอกาสลงทุนในทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งโดยปกติจะต้องใช้เงินลงทุนสูง

กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์แตกต่างจากกองทุนรวมทั่วไป ตรงที่ทรัพย์สินที่ลงทุนไม่ได้เป็นสินทรัพย์ทางการเงิน หรือ financial asset แต่เป็นทรัพย์สินจริงๆ คือ real asset สามารถเห็นได้ จับต้องได้ จึงได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ลงทุนที่อนุรักษ์นิยม และผู้ลงทุนที่กังวลกับความผันผวนของราคาสินทรัพย์ทางการเงิน เพราะในระยะยาว มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อไว้มักจะเพิ่มขึ้นเสมอ

อย่างไรก็ดี เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในทำเลดีๆ ก็ไม่ได้ต้องการขายอสังหาริมทรัพย์เสมอไป กรณีผู้ซื้อต้องการซื้อ แต่เจ้าของไม่ต้องการขาย ผู้ซื้อก็สามารถเช่าในระยะยาวได้ โดยจะเรียกกันว่าลงทุนในสิทธิการเช่า (leasehold) ซึ่งผู้เช่ามีสิทธิในการทำประโยชน์จากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นๆ ตลอดอายุสัญญาเช่า แต่ไม่สามารถมีกรรมสิทธิ์

* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมายรวบรวม

ในอสังหาริมทรัพย์ได้ ผู้ลงทุนที่ลงทุนในกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ จะคาดหวังผลตอบแทน ๒ ลักษณะ คือคาดหวังผลตอบแทนจากค่าเช่าเป็นงวด ๆ และสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขาย (freehold) ผู้ลงทุนยังคาดหวังกำไรจากการเพิ่มขึ้นของราคาอสังหาริมทรัพย์อีกด้วย

ประเภทของอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์สามารถลงทุนมีหลายประเภท ตั้งแต่อาคารสำนักงาน ที่อยู่อาศัย โรงแรม ศูนย์การค้า โรงงาน คลังสินค้า สนามบิน ฯลฯ ทั้งนี้ลักษณะของการใช้งานและผลตอบแทนที่ได้รับก็จะแตกต่างกันไป

ระยะเวลาการให้เช่ามีส่วนสำคัญในการกำหนดรายได้ อสังหาริมทรัพย์ที่มีระยะเวลาการเช่ายาว ก็คือ อาคารสำนักงานและโรงงาน โดยทั่วไปจะมีระยะเวลาการเช่า ๓ ปี และสามารถต่อสัญญาได้อีกครั้งละ ๓ ปี พื้นที่เช่าในศูนย์การค้าอาจมีการเช่าตั้งแต่ ๑-๓ ปี ที่อยู่อาศัย เช่น อพาร์ทเมนต์ หรือบ้านเช่า โดยทั่วไปจะมีสัญญาเช่าปีต่อปี ห้องพักแบบมีบริการ (serviced apartment) จะให้เช่ากันโดยมีระยะตั้งแต่ ๑ เดือนเป็นต้นไป และโรงแรมนั้นสามารถให้เช่าได้ตั้งแต่ ๑ วันเป็นต้นไป

ระยะเวลาการเช่าที่ยาว ก็จะมีข้อดีสำหรับผู้ให้เช่าตรงที่ว่า ไม่ต้องคำนึงถึงการหาผู้เช่าใหม่เข้ามากรณีที่สัญญาเดิมครบอายุ แต่ก็มีข้อเสียที่ไม่สามารถปรับเพิ่มค่าเช่าได้ใน

ระหว่างที่สัญญายังไม่ครบกำหนด ในขณะที่ระยะเวลาการเช่าที่สั้น ทำให้ต้องทำการตลาดหาลูกค้าเข้ามาพักอย่างต่อเนื่อง แต่ก็สามารถปรับค่าเช่าขึ้นลงได้บ่อยกว่า โดยทั่วไปผู้ลงทุนคาดหวังที่จะได้อัตราผลตอบแทนสูงขึ้นสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่มีระยะเวลาการเช่าสั้น นอกจากระยะเวลาการเช่าแล้ว ทำเลที่ตั้งก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีส่วนกำหนดผลตอบแทนจากการลงทุน อสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในทำเลที่ดี อาจให้ผลตอบแทนในรูปของค่าเช่าในตอนเริ่มต้นน้อยกว่าอสังหาริมทรัพย์ในทำเลที่ห่างไกล เพราะผู้ลงทุนยอมที่จะซื้ออสังหาริมทรัพย์ชิ้นนั้นๆ ในราคาที่สูง เนื่องจากคาดหวังผลตอบแทนในรูปของค่าเช่าที่สามารถปรับเพิ่มขึ้นในอนาคต

หัวใจของอสังหาริมทรัพย์ คือทำเลที่ตั้งค่ะ ทำเลที่ตั้งไม่จำเป็นจะต้องเป็นย่านใจกลางเมืองเสมอไป แต่ต้องเป็นทำเลที่เหมาะสมกับการใช้งานของอสังหาริมทรัพย์นั้นๆ เช่น อาคารสำนักงาน หรือโรงแรมสำหรับนักธุรกิจ ควรจะอยู่ใจกลางเมือง เพื่อสะดวกในการติดต่อ เพราะฉะนั้น ค่าเช่าอาคารสำนักงาน หรือโรงแรมในเมืองก็จะสูงกว่านอกเมือง ถ้าเป็นโรงแรมประเภทรีสอร์ท ก็ควรจะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีวิวทิวทัศน์ดี มีบรรยากาศดี ถ้าเป็นคลังสินค้าก็ควรจะอยู่ใกล้กับสนามบิน หรือท่าเรือ เป็นต้น

นอกจากกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ จะมีข้อดีคือทำให้ผู้ลงทุนที่มีเงินลงทุนไม่มาก

มีโอกาสได้ร่วมเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ แล้ว กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ยังมีสภาพคล่อง สูงกว่าการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์โดยตรง เพราะหากต้องการขายอสังหาริมทรัพย์ ผู้ลงทุนอาจต้องใช้เวลาหลายเดือน หรือ บางครั้งอาจจะหลายปี และต้องขายทิ้งขึ้น ไม่สามารถแบ่งขายให้พอเพียงต่อเงินที่ ต้องการได้ แต่การขายหน่วยลงทุนของกองทุน รวมอสังหาริมทรัพย์ สามารถแบ่งขายเท่าที่ ต้องการเงินได้ และหากต้องการกลับมาซื้ออีก ก็สามารถกลับมาซื้อได้ โดยมีค่าใช้จ่ายในการ ซื้อขาย ต่ำกว่าการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ โดยตรง

กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ในเกือบ ทุกประเทศ มักจะจำกัดให้ลงทุนในอสังหา รัิมทรัพย์ที่สร้างเสร็จแล้ว ซึ่งทำให้ผู้ลงทุนไม่ ต้องรับความเสี่ยงในการก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ หรือเรียกว่า COMPLETION RISK โดยส่วนใหญ่ จะเป็นโครงการที่สร้างเสร็จ หรือเกือบจะเสร็จ นอกจากนี้ มูลค่าและผลตอบแทนจากการ ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ มักจะเพิ่มขึ้นตาม อัตราเงินเฟ้อ ดังนั้นผลตอบแทนจากการลงทุน จึงทำให้ผู้ลงทุนไม่สูญเสียอำนาจซื้อไป หากไม่ มีเหตุการณ์ร้ายแรง หรือภัยธรรมชาติมาทำให้อาคารเสียหาย มูลค่าอสังหาริมทรัพย์ยังมี โอกาสปรับตัวสูงขึ้นอีกด้วย

ในสหรัฐอเมริกา กองทุนบำนาญบำนาญ เป็นผู้ลงทุนกลุ่มใหญ่ที่สุดของกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ โดยได้รับความนิยมจากการ

ที่มีเงินปันผลตอบแทนเป็นงวดๆ ที่ดี และมี คุณสมบัติในการสามารถเอาชนะเงินเฟ้อได้ การซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ผู้จัดการกองทุนจะคำนึงถึงผลตอบแทน และ แนวโน้มการเพิ่มขึ้น ของราคาอสังหาริมทรัพย์ เป็นหลัก ราคาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำรายได้ของอสังหา รัิมทรัพย์ชิ้นนั้น ๆ

Smart Life Smart Living

การลงทุนในกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ จะสะดวกกว่าการลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์ และนำมาให้เช่าเอง เนื่องจากมีมืออาชีพ คอยจัดการดูแล เก็บค่าเช่า รวมถึงหาผู้เช่าให้ กรณีผู้เช่าเดิมย้ายออก นอกจากนี้ กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ยังมีสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยกองทุนได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ นิติบุคคล ซึ่งหากลงทุนในนามนิติบุคคลทั่วไป จะเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ ๓๐ และหาก เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องเสียภาษีตามฐาน ภาษี โดยอัตราสูงสุดเท่ากับร้อยละ ๓๗

ท้ายที่สุด ต้องอย่าลืมว่าการลงทุนย่อม มีความเสี่ยง ผู้ลงทุนต้องศึกษาข้อมูลก่อน ตัดสินใจลงทุนทุกครั้ง ให้ทราบว่ากองทุนนั้นๆ จะลงทุนในทรัพย์สินอะไรคะ อ

โดย กฤตพร ณ ป้อมเพ็ชร
อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน คอลัมน์กระแสทรรศน์
วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๐๙๔๙

ทางเลือกในการจัดการทรัพยากร ของภาคประชาชน*

ันที่จริง รูปแบบในการจัดการ
ทรัพยากร โดยชุมชนในประเทศ
ไทยได้ถือกำเนิดขึ้นตลอดมา
หลายชั่วอายุคนจนกลายเป็นขนบธรรมเนียม
ประเพณีต่างๆ ของคนในท้องถิ่นมากมาย
ไม่ว่าจะเป็นประเพณีในการดูแลแหล่ง
ทรัพยากรน้ำป่าไม้ที่ดินในการทำมาหากิน ฯลฯ
แม้กระนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาหลักๆ ของ
การจัดการทรัพยากรในบ้านเราซึ่งทำให้
ประชาชนในระดับรากหญ้าไม่มีโอกาสเข้ามา

มีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรด้วยตนเองอย่างแท้จริงเสียที่นั่น
นอกจากจะมีปัญหาเรื่อง "สิทธิ" ซึ่งอาจเป็น
ปัญหาซับซ้อนเป็นวงกว้างไปถึงข้อกำหนดใน
รัฐธรรมนูญแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการรวม
อำนาจไว้ที่ส่วนกลางและขาดการส่งเสริม
สนับสนุนอย่างจริงจังของภาครัฐและที่สำคัญ
คือปัญหาเรื่องการแทรกแซงด้วยอำนาจ
การเมืองเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มบางกลุ่ม
อีกด้วย

* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

ทางเลือกในการจัดการทรัพยากร ของภาคประชาชน

โดย กฤตพร ณ บ่อเทพ
อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
หนังสือพิมพ์พิมพ์ชนรายวัน คอลัมน์กระแสทรรศน์
วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๐๙๔๙

นที่จริง รูปแบบในการจัดการ
ทรัพยากร โดยชุมชนในประเทศไทย
ได้ถือกำเนิดขึ้นตลอดมา
หลายชั่วอายุคนจนกลายเป็นขนบธรรมเนียม
ประเพณีต่างๆ ของคนในท้องถิ่นมากมาย
ไม่ว่าจะเป็นประเพณีในการดูแลแหล่ง
ทรัพยากรน้ำป่าไม้ ที่ดินในการทำมาหากิน ฯลฯ
แม้กระนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาหลักๆ ของ
การจัดการทรัพยากรในบ้านเราซึ่งทำให้
ประชาชนในระดับรากหญ้าไม่มีโอกาสเข้ามา

มีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรด้วยตนเองอย่างแท้จริงเสียที่นั่น
นอกจากจะมีปัญหาเรื่อง "สิทธิ" ซึ่งอาจเป็น
ปัญหาซับซ้อนเป็นวงกว้างไปถึงข้อกำหนดใน
รัฐธรรมนูญแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการรวม
อำนาจไว้ที่ส่วนกลางและขาดการส่งเสริม
สนับสนุนอย่างจริงจังของภาครัฐและที่สำคัญ
คือปัญหาเรื่องการแทรกแซงด้วยอำนาจ
การเมืองเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มบางกลุ่ม
อีกด้วย

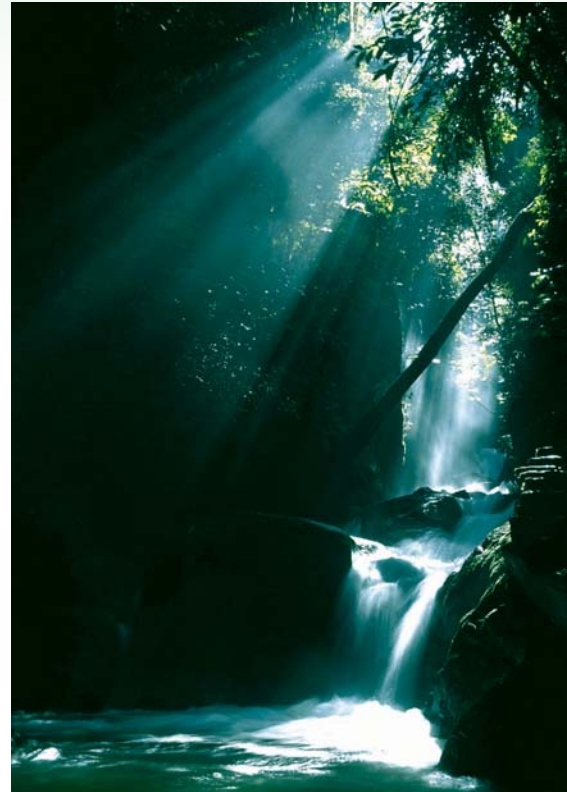
* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

สำหรับในที่นี่จะกล่าวถึงเฉพาะแต่ปัญหาในเรื่องการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้องต่อการสร้างนโยบายที่มาจากชุมชน และความเป็นไปได้ในการผลักดันนโยบายระดับล่างไปสู่กระบวนการของรัฐ โดยหากกล่าวถึงนโยบายจากล่างสู่บน (Bottom-Up Policy) ซึ่งในที่นี่จะเรียกว่า "นโยบายชุมชน" หรือ "นโยบายรากหญ้า" นั้น ย่อมเป็นที่รู้จักและยอมรับกันในหมู่นักวิชาการและนักปฏิบัติมาเป็นเวลายาวนานแล้ว และหวังว่าน่าจะเป็นทางออกในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาเรื่องจัดการทรัพยากรได้ดีที่สุด โดยนอกจากนั้นนโยบายชุมชนยังเป็นผลที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวทางการประชาธิปไตยได้อีกด้วย

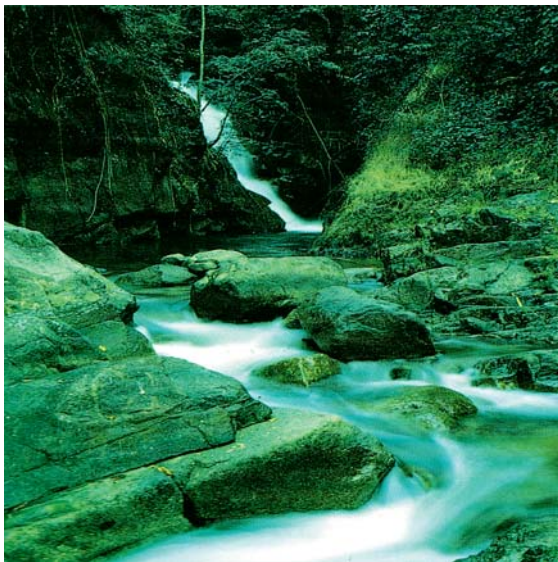
กระแสการผลักดันนโยบายชุมชนในประเทศไทยเกิดขึ้นในท่ามกลางปัญหาเรื่องแรกคือ การกุ่มอำนาจไว้ที่รัฐ เนื่องจาก "รัฐ" ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้วัฒนธรรมในการกุ่มอำนาจในการบริหารจัดการไว้ตลอดมา ซึ่งแน่นอนที่สุด "รัฐ" ก็ย่อมเกิดความไม่คุ้นเคยเมื่อต้องโอนอำนาจที่ตนเคยมีให้แก่ชุมชน (Empowerment) และนอกจากนั้น ยังรวมถึงการที่จะให้ผู้ถืออำนาจยอมรับแนวความคิดของชุมชนหรือชาวบ้านในเรื่องต่างๆ เช่น การเสนอกฎหมายเพื่อการจัดการดูแลและตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรก็ยังคงเป็นสิ่งใหม่ของสังคมไทย ตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร

ของตนเองที่ผ่านมา เช่น การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (Initiative) กรณีที่มีการต่อสู้มาอย่างยาวนาน คือ กรณีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในการจัดการป่าโดยชุมชน หรือที่รู้จักกันดีในนาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน โดยการรวมตัวของเครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ป่า นักวิชาการสายต่างๆ และเอ็นจีโอ อันนับได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งแห่งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เป็นเวลานานสิบปีแล้วที่ พ.ร.บ.ป่าชุมชนยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาเนื่องจากไม่อาจตกลงกันได้ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับชุมชนในเรื่องรายละเอียดเนื้อหาที่แตกต่างกันจากแนวคิดทั้งสองฝ่าย ปัญหาเรื่องที่สองคือ

การใช้อำนาจรัฐเข้าแทรกแซงต่อการเสนอนโยบายจากชุมชน เช่น กรณีการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร ที่ริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่สามารถชี้ให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในระดับรากหญ้าในการขอมีส่วนร่วมในนโยบายเพื่อบริหารจัดการตลอดจนดูแลผลประโยชน์ให้แก่เกษตรกรรายย่อย และเพื่อที่จะสามารถเผชิญหน้าต่อนายทุนธุรกิจการเกษตรขนาดใหญ่ได้ แต่ในขณะเดียวกันได้มีร่าง พ.ร.บ. ที่เกิดจากการร่างของเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจหน้าที่ที่สังกัดในกระทรวงเกษตรฯ จนต้องทำให้ต้องยุติการพิจารณา พ.ร.บ. ทั้ง ๒ ฉบับไว้ระยะหนึ่ง

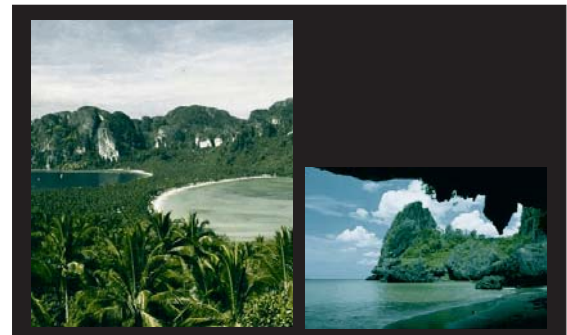
อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กระทรวงเกษตรฯ ได้นำร่าง พ.ร.บ. สภาเกษตรกรแห่งชาติเสนอเข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ ได้เกิดการต่อต้านจากเครือข่าย

เกษตรรายย่อยเนื่องจาก พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวไม่ได้มาจากเกษตรกรอย่างแท้จริง แต่กลับเป็นฉบับที่ร่างขึ้นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งนั้นก็แสดงให้เห็นถึงการเข้าแทรกแซงการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายของชุมชนโดยใช้ข้อได้เปรียบที่รัฐเป็นผู้มีอำนาจควบคุมกระบวนการกำหนดนโยบาย นอกจากการเข้าชื่อเพื่อขอเสนอกฎหมายแล้ว ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องนโยบายอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจดำเนินการนโยบายใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน หากแต่ปัญหาก็คือ กระบวนการในการทำประชาพิจารณ์ที่ผ่านมาในเมืองไทยกลับก่อให้เกิดประเด็นความขัดแย้งมากขึ้น อันเนื่องมาจากความไม่โปร่งใสเป็นกลางของรัฐที่เข้าไปทำหน้าที่ในการจัดทำประชาพิจารณ์ ซึ่งในท้ายที่สุดยังส่งผลทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดความไม่ไว้วางใจในกระบวนการอื่น ๆ ที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการอีกด้วยตัวอย่างเช่น การทำประชาพิจารณ์ในเรื่องโครงการการสร้างโรงไฟฟ้าหินกรูดและบ่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประชาชนในพื้นที่ผู้ร่วมลงความเห็นในการทำประชาพิจารณ์ส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นตัวแทนของรัฐ และกลุ่มผลประโยชน์ในฐานะต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าของที่ดินที่ขายให้

โครงการ ฯลฯ ความไม่โปร่งใสนี้ได้ขยายผลไปถึงการทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่ไว้วางใจต่อบริษัทผู้รับผิดชอบในเรื่องการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ในเวลาต่อมาโดยจากปัญหาดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นถึงความไม่จริงจังในการส่งเสริมผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายชุมชนของภาครัฐอย่างชัดเจน จากกรณีตัวอย่างเพียงบางส่วนข้างต้น จะเห็นได้ว่าอันที่จริงแล้วประชาชนชาวไทยต่างตื่นตัวในการแสดงความคิดเห็น สนใจจะเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดัน "นโยบายชุมชน" มาโดยตลอดนานนับสิบปี หากแต่จวบจนกระทั่งบัดนี้ เราสามารถสรุปได้ว่า ยังไม่มีนโยบายใดๆ ที่เกิดจากรากหญ้าประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงเลย ซึ่งหากรัฐมีความจริงจังในการถ่ายโอนอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรของตัวเองให้แก่ประชาชนแล้วนั้น รัฐจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากที่เคยใช้อำนาจในฐานะผู้ควบคุมและผู้สั่งการไปเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม และให้คำปรึกษาแก่ชุมชน อย่างไรก็ตาม จากความพยายามของหลายๆ ฝ่ายที่มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้มีการผลักดันให้เกิด "พระราชบัญญัติสภาชุมชน" ขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะพัฒนาแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากภาครัฐมายังท้องถิ่น เพื่อให้คนในระดับท้องถิ่นจนถึงชุมชนกำหนดวิถีชีวิตด้วยตนเองอย่างอิสระ

โดย พ.ร.บ.สภาชุมชน ก็ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ผ่านมานี้เนื้อหาของ พ.ร.บ.สภาชุมชน ไม่ได้เป็นเพียงแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการกระจายอำนาจจากรัฐสู่ท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการท้องถิ่นในระดับชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วยในการนี้ ผู้เขียนเห็นว่า หากต้องการส่งเสริมนโยบายจากรากหญ้าให้ประสบผลสำเร็จอย่างจริงจังนั้น เราควรต้องพัฒนาส่งเสริมใน ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ต้องผลักดันให้มีกระบวนการตามหลักการขององค์การสภาชุมชนมารองรับ เช่น ต้องให้สภาชุมชนระดับตำบลมีทั้งอำนาจหน้าที่และภารกิจในการส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนใช้ศิลปวัฒนธรรมในการที่จะเกิดประโยชน์แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปฏิบัติการผ่านเวทีชุมชน ซึ่งผู้นำชุมชนจะต้องจัดตารางเวลาที่เหมาะสมเพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้ามาร่วม

พูดคุยถึงปัญหา แสดงความคิดเห็นและ
ทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้ง
ช่วยกันหาทางแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของ
ตนเองพร้อมทั้งเสริมสร้างผลึกตัน

ส่วนที่ ๒ คือ การพัฒนาทุนทางสังคม
(Social Capital) ที่ประกอบไปด้วยความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความไว้วางใจกันของคนใน
ชุมชน ชาวบ้านต้องมีสำนึกในท้องถิ่นและมี
ความรู้สึกเป็นเจ้าของถิ่นฐานและทรัพยากร
ในชุมชน และคนในชุมชนต้องมีแบบแผนชีวิต
ร่วมกัน ต้องมีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือกัน
ทั้งแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งทุน
ทางสังคมทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถพัฒนา
ได้ด้วยความเข้มแข็งของวัฒนธรรมไทย
อันเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เช่น เครือข่ายในชุมชน
ที่เหนียวแน่นของสังคมไทยคือ ความสัมพันธ์
ในระดับต่างๆ เช่น เครือญาติ (Kinship), เพื่อน
(Friendship) และเพื่อนบ้าน (Neighbor-ship)
ที่จะเป็นตัวช่วยลดความขัดแย้ง มีความ
เอื้อเฟื้อกัน สร้างเสริมความไว้วางใจกัน
สามารถสร้างแบบแผนวิถีชีวิตและเป้าหมาย
ชีวิตร่วมกัน เป็นต้น

สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลให้ "เวทีของ
ชุมชน" ปราศจากการขัดแย้งแข่งขัน และเป็น
เวทีเพื่อให้ชาวบ้านได้ไป "เลือก" และไปผลักดัน
นโยบายของตนเองอย่างแท้จริง เราจะเห็นได้ว่า
อย่างน้อยที่สุด ปัญหาของนโยบายชุมชนใน
ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะได้รับการแก้ไข
โดยเฉพาะในมิติของอำนาจของรัฐที่ได้

โอนถ่ายผ่าน "องค์กรสภาชุมชน" ที่จะเกิดขึ้น
ในไม่ช้านี้ โดยประกอบกับมิติทางสังคม
วัฒนธรรมที่เข้มแข็งดังที่ได้กล่าวมาแล้ว
แม้กระนั้นก็ตาม ในอนาคตประชาชนชาวไทย
จะได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมต่อนโยบายที่
มาจากพลังของคนท้องถิ่นหรือไม่ และ
"นโยบายชุมชน" หรือ "นโยบายรากหญ้า"
จะได้ขึ้นแท่นเป็น "นโยบายประชานิยม"
เช่นเดียวกับนโยบายที่มาจากรัฐและขับเคลื่อน
ไปสู่ความสำเร็จได้หรือไม่ นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ
การดำเนินการในทางปฏิบัติของทุกฝ่าย โดย
จะต้องผสมผสานการใช้อำนาจควบคู่ไปกับ
การใช้คุณธรรมและสำนึกในความเป็น
ประชาชนชาวไทยของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง **๑**

โดย บรรณิณี สิงคะนดี
รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชากฎหมายมหาชน
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หนังสือพิมพ์พิมพ์วันรายวัน วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๑
ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๐๙๕๙ คอลัมน์กระเสาะรศับ

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฤาเป็นเพียงสภาแห่งอาชีพ*

ก็ไม่นานนักวาระของสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็จะหมดวาระลงประมาณกลาง ๆ ปี กระบวนการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาชุดใหม่ก็จะเริ่มขึ้นเพื่อเป็นการทบทวนแนวคิดและบทบาทของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก่อนที่กระบวนการ

สรรหาจะเริ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้สังคมได้ตระหนักในบทบาทของสภาที่ปรึกษาที่แท้จริงและร่วมกันในการสรรหาให้ได้บุคคลผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาที่ปรึกษา ต่อไปจึงขอกล่าวถึงที่มาของสภาที่ปรึกษา ดังนี้

* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

สภาที่ปรึกษาเกิดขึ้นมาจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้สภาที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีจุดยึดโยงมาจากแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ สภาที่ปรึกษาฯ จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นสภาที่คอยถ่วงรั้ง ถ่วงดุล หรือเตือนสติในการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล โดยมีได้มีอำนาจยับยั้งใด ๆ

อำนาจที่แท้จริงของสภาที่ปรึกษาฯ จึงอยู่ที่ "พลังแห่งเหตุผล" หรือ "พลังแห่งประโยชน์สาธารณะ" ที่จะสามารถสะกดให้รัฐบาลเห็นคล้อยได้หรือไม่เพียงใด นับตั้งแต่มีสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ ชุดปัจจุบันถือว่าเป็นชุดที่ ๒ ความโน้มเอียงของสภาที่ปรึกษาฯ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่สภาแห่งอาชีพมากขึ้น ซึ่งหมายความว่าแนวโน้มที่จะเป็นสภาที่ต่อรองผลประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ยึดโยงมาจากอาชีพแต่ละอาชีพ

เป็นสภาแห่งเกียรติยศของบุคคลบางกลุ่ม หรืออาจเป็นสภาที่เป็นบันไดชีวิตสำหรับบางคน สิ่งเหล่านี้ล้วนมิใช่ความมุ่งหมายของการมีสภาที่ปรึกษาฯ

หลักการของสภาที่ปรึกษาฯ ปรากฏชัดอยู่ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ ว่า "สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นองค์กรสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจและสังคม โดยมีใช้เป็นองค์กรเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล..." ดังนั้น การที่สภาที่ปรึกษาฯ จะสามารถสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จนได้รับการยอมรับจากสังคม และสังคมอาจกดดันให้รัฐบาลต้องเห็นตามสภาที่ปรึกษาฯ ได้นั้น แสดงว่าคำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ จะต้องมีความคมชัด มองปัญหาอย่างแจ่มชัด รอบด้าน เข้าใจสภาพของสังคมโลกาภิวัตน์ และประการสำคัญจะต้องตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวม

การที่สภาที่ปรึกษาฯ จะมีผลผลิตดังกล่าวออกมาเพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมดังกล่าวได้นั้น บรรดาสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ ทั้งหลายจะต้องมองข้ามผลประโยชน์ของกลุ่มอาชีพของตน อาศัยผู้มีประสบการณ์สาขาอาชีพต่าง ๆ อาศัยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ จนหลอมรวมกันเป็นพลังแห่งสติปัญญาเพื่อเป็น

ทางเลือกในการดำเนินนโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสังคม กล่าวเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่หลักประชาธิปไตยซึ่งอาศัยพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากเป็นกลไกในการดำเนินนโยบายของรัฐก็มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เพราะหลักเสียงข้างมากเองก็กีดกั้นตนเองนำไปสู่การขยายอำนาจให้ตนเองและพวกพ้อง นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะประเทศที่ประชาธิปไตยยังไม่เข้มแข็ง

นอกจากนี้ สถานการณ์ของสังคมโลกาภิวัตน์ ความพยายามในการสร้างกติกาเดียวของสังคมโลก การเกิดขึ้นของกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของประเทศทั้งสิ้น ดังนั้น ในสถานการณ์ที่ภาคการเมืองก็มีข้อจำกัดบางประการ ภาคสังคมโลกก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ความจำเป็นของสภาที่ปรึกษา ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นที่จะทำหน้าที่เป็นสภาแห่งปัญญาของสังคมที่ปราศจากผลประโยชน์ได้เสียในทางการเมือง การที่สภาที่ปรึกษา จะบรรจุเป้าหมายดังกล่าว สภาที่ปรึกษา จะต้องเป็นเสมือนสภาประชาชน กล่าวคือเป็นสภาของประชาชนที่มาจากเครือข่ายของภาคประชาสังคมที่หลากหลาย ที่มองข้ามพ้นผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะด้าน หากแต่เป็นสภาที่สะท้อนผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม หรือมุ่งที่จะเสนอนโยบายทางเลือกต่อสังคม หรือเสนอ

ทางเลือกทิศทางของประเทศ หรือยุทธศาสตร์ของประเทศ หากสภาที่ปรึกษา ไม่พยายามพัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าว แนวโน้มข้างหน้าเป็นไปได้ว่าสภาที่ปรึกษา อาจกลายเป็นเพียง "สภาสหอาชีพ" หากเป็นเช่นนั้นคงมีคำถามถึงความชอบธรรมในการดำรงอยู่ของสภาที่ปรึกษา เอง **๑**

ตั้งสาขาบริษัทลงทุนประกอบธุรกิจ ในต่างประเทศ

โดย สกล ชาญสุทธวารินทร์
หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
วันอังคารที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑*

ตั้งสาขาบริษัทลงทุนประกอบธุรกิจ ในต่างประเทศ*

U รัษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งใน
ประเทศหนึ่งจะไปเปิดสาขาลงทุน
ประกอบธุรกิจในอีกประเทศหนึ่ง
จะได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกฎหมายจัดตั้งบริษัท
ของประเทศที่จดทะเบียน และประเทศที่จะไป
ลงทุนประกอบกิจการว่าจะเปิดช่องให้ทำได้

หรือไม่ แต่โดยหลักการแล้วส่วนใหญ่จะ
สามารถกระทำได้ในกรณีที่ประเทศที่จะไป
ลงทุนอนุญาตให้เปิดสาขาได้ การจะประกอบ
ธุรกิจประเภทใดได้บ้าง หรือมีเงื่อนไขหรือ
ข้อจำกัดอย่างไร ต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายของ
ประเทศที่ไปเปิดสาขา

* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในต่างประเทศ จะจัดตั้งสาขาเพื่อประกอบธุรกิจในประเทศไทย ก็สามารถกระทำได้ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายของไทย อาทิเช่น หากเป็นธุรกิจที่มีกฎหมายกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เป็นต้นว่าธุรกิจโทรคมนาคมก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโทรคมนาคม

นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงกฎหมายทั่วไปที่สำคัญอีกสองฉบับ คือ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กล่าวคือ หากเป็นธุรกิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ก็ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่สำนักงานสาขาตั้งอยู่ในท้องที่ และถ้าหากธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจที่อยู่ในบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว คือ ถ้าเป็นธุรกิจตามบัญชีหนึ่ง ซึ่งเป็นธุรกิจต้องห้ามจะประกอบไม่ได้ ถ้าเป็นธุรกิจตามบัญชีสองและสามต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะประกอบธุรกิจนั้นได้

ในช่วงรัฐบาลชิงแก่ กระทรวงพาณิชย์ มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจคนไทยให้ไปลงทุนในต่างประเทศให้มาก โดยเฉพาะช่วงที่เงินบาทแข็งค่ามาก การไปลงทุนในต่างประเทศสิ่งที่ต้องคำนึงในเบื้องต้นคือ ประเทศนั้นๆ เปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติ ประกอบกิจการอะไรได้บ้าง มีข้อจำกัดอย่างไร

จะต้องจัดตั้งบริษัทตามกฎหมายของประเทศนั้นขึ้นใหม่ โดยต้องร่วมลงทุนกับชนชาติของประเทศนั้นตามสัดส่วนที่กำหนด หรือสามารถลงทุนเองได้ทั้งหมด หรือสามารถเปิดสาขาของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย ประกอบธุรกิจได้เลย

ในกรณีที่ประเทศที่จะไปลงทุน อนุญาตให้เปิดสาขาบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยประกอบธุรกิจได้เลย โดยไม่ต้องจัดตั้งบริษัทตามกฎหมายของประเทศที่จะไปลงทุนขึ้นใหม่ ก็มีคำถามตามมาว่า บริษัทที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหากจะไปเปิดสาขาประกอบกิจการในต่างประเทศจะสามารถดำเนินการได้เลย หรือจะต้องไปจดทะเบียนหรือขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายไทยก่อนหรือไม่อย่างไร

กรณีบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย
ที่จะไปเปิดสาขาประกอบธุรกิจในต่างประเทศ
ต้องแยกเป็นสองกรณี คือ ถ้าเป็นบริษัท
มหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัท
มหาชนจำกัด มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิด
สาขา กำหนดไว้ว่า บริษัทมหาชนจำกัด จะจัดตั้ง
สำนักงานสาขาเพื่อดำเนินกิจการของบริษัท
ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร ให้ขอจดทะเบียน
สำนักงานสาขาก่อนดำเนินการ และในกรณี
บริษัทเล็กสำนักงานสาขาให้จดทะเบียนเล็ก
สำนักงานสาขา ภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่เลิก
สำนักงานสาขานั้น การฝ่าฝืนไม่จดทะเบียน
สำนักงานสาขาก่อนดำเนินการ หรือการเลิก
สำนักงานสาขาแล้วไม่ได้จดทะเบียนเลิกภายใน
กำหนดเวลานับแต่วันเลิก มีโทษปรับไม่เกิน
สองหมื่นบาท ดังนั้น บริษัทมหาชนจำกัด ที่
จะไปเปิดสาขาประกอบกิจการในต่างประเทศ
ต้องไปจดทะเบียนสำนักงานสาขาในต่างประเทศ
นั้นกับนายทะเบียนก่อนไปประกอบกิจการ
และหากจะเลิกสาขาดังกล่าว ก็ต้องจดทะเบียน
เลิกภายในระยะเวลาสิบสี่วัน นับตั้งแต่วันเลิก
มิฉะนั้นจะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน
สองหมื่นบาท

กรณีเป็นบริษัทจำกัดตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมิได้ระบุ
ไว้ชัดเจนว่า การเปิดสาขา จะต้องจดทะเบียน
ก่อนดำเนินการ และหากจะเลิกสำนักงาน
สาขา ก็ไม่ได้กำหนดให้จดทะเบียนเลิกในเวลา

ที่กำหนด เหมือนบริษัทมหาชนจำกัด แต่เมื่อ
พิจารณาจากรายการจดทะเบียนตามที
กฎหมายกำหนดไว้ คือ จะต้องระบุที่ตั้ง
สำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง ก็อาจ
ถือได้ว่า การที่บริษัทจำกัดตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะไปเปิดสำนักงาน
สาขาในต่างประเทศ ก็ควรต้องจดทะเบียน
เพื่อให้รายการทางทะเบียนถูกต้องครบถ้วน
ตามที่เป็นจริง และเท่าที่ทราบในทางปฏิบัติ
กรมสรรพากรจะขอให้บริษัทที่จะตั้งสาขา
ประกอบธุรกิจในต่างประเทศต้องจดทะเบียน
สำนักงานสาขาด้วย ดังนั้น จึงอนุมานในทาง
ปฏิบัติได้ว่า บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ที่จะไปเปิดสาขาลงทุน
ในต่างประเทศก็ต้องจดทะเบียนสำนักงาน
สาขาด้วย ๒

<http://www.meechaithailand.com>

มีชัยไทยแลนด์

เว็บไซต์มีชัยไทยแลนด์ได้รวบรวมบทความทางด้านกฎหมายที่สำคัญ และบทวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ตลอดจนข่าวสารบ้านเมืองในปัจจุบันที่น่าสนใจไว้อย่างมากมาย รวมถึงการ

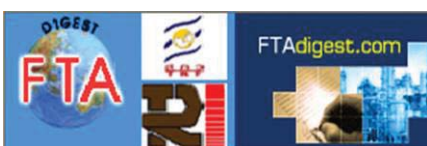
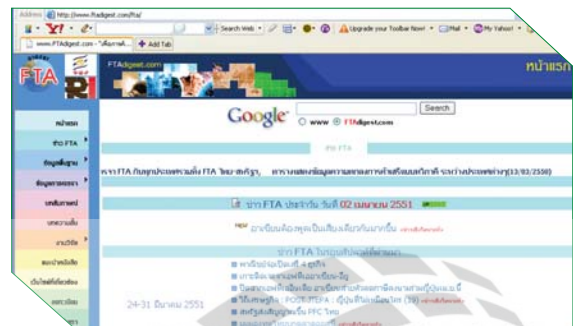
ตอบปัญหาทางด้านกฎหมายของ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ อดีตประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้รวบรวมไว้ในหลายหมวดหมู่ อาทิ ปัญหาในด้านกฎหมายครอบครัว กฎหมายล้มละลาย และกฎหมายที่ดิน เป็นต้น

<http://www.ftadigest.com>

ข่าวสารด้านเศรษฐกิจ

เว็บไซต์นี้ได้รวบรวมข้อมูลข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยได้รวบรวมงานวิจัย และแนววิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญไว้หลายประการ อาทิ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากนโยบายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลประโยชน์จากการเปิดเขตการค้าเสรีของประเทศไทย ตลอดจนมุมมองอนาคตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นต้น

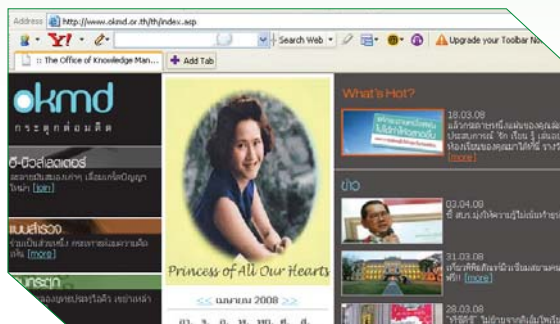
LIPT

<http://www.okmd.or.th>

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นบนพื้นฐานแห่งแนวคิด การกระจายโอกาสทางปัญญาให้กับสังคม ไทยอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิด โอกาสทางความคิดให้กับทุกๆ คนในสังคมไทย ได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลทางปัญญาและความคิด โดยสามารถนำเอาความรู้และ ความคิดนั้นๆ ไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองต่อไป

<http://www.tdri.or.th>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ TDRI ได้ก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ทำการวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อภาครัฐ และเอกชน โดยมีพันธกิจที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินการและส่งเสริมการวิจัยเชิงนโยบาย

สร้างเครือข่ายงานวิจัยระหว่างสถาบันและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยเชิง นโยบาย และการเผยแพร่ผลงานทางวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ด้านการพัฒนาต่อประชาชน เป็นต้น

<http://www.thaiboss.com>

สถาบันการบริหารและจิตวิทยา

สถาบันการบริหารและจิตวิทยา เป็นสถาบันที่เปิดสอนในหลักสูตรการบริหารจัดการที่นำหลักจิตวิทยามาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารระดับสูง เจ้าของกิจการ และผู้ที่สนใจทั่วไป โดยมีหลักสูตรต่าง ๆ ที่น่าสนใจ อาทิ

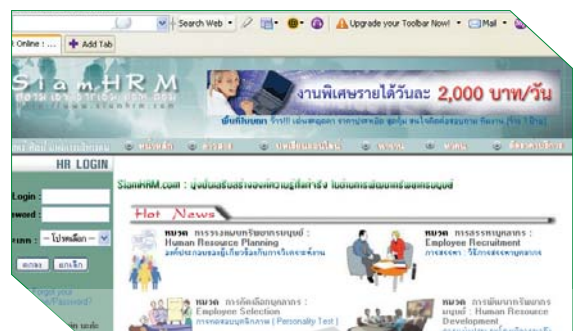
หลักสูตรการจัดการภายในองค์กร กลยุทธ์การวางแผนเกี่ยวกับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของผู้บริหารและพนักงาน ตลอดจนการวิเคราะห์ทางการเงิน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพขององค์กรต่อไป

<http://www.siamhrm.com>

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เว็บไซต์นี้ได้แนะนำกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่น่าสนใจที่ใช้ในการประกอบการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยได้รวบรวมเทคนิค และกลยุทธ์ที่สำคัญไว้ในบทความที่น่าสนใจ อาทิ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์

การสรรหาบุคลากร และเทคนิคการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

"...ผู้มีปัญญาและความรู้ดี เพราะมีโอกาส
ได้ศึกษาเล่าเรียนมามากกว่าผู้อื่น
ย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นพิเศษ
ที่จะต้องทำตัวทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน.
การที่จะกระทำให้ได้ผลเป็นประโยชน์ดังนั้น
จำเป็นที่แต่ละคนจะต้องรู้ซึ่งถึงประโยชน์ที่แท้เป็นเบื้องต้นก่อน.
ประโยชน์ที่แท้นั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือประโยชน์ส่วนตัว ที่ทุกคนมีสิทธิจะแสวงหา
และได้รับ แต่ต้องด้วยวิถีทางที่สุจริตและเป็นธรรม
กับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นประโยชน์ของชาติที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอยู่.
การทำงานทุกอย่างจะต้องให้ได้ประโยชน์แท้ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม
ประโยชน์นั้นจึงจะสมบูรณ์และมั่นคงถาวร
เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง..."

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๙)

LIRT

นางสังกรานต์ ปิณฑุรงค์กราช ๒๕๕๑ นามว่า "ทุงษะเทวี"
ทรงพาทูร์จิต ชัตตอกทัษทิม อภรณ์แก้วปัทมราค
กินผลมะเดื่อเป็นนักษาทาร มือขวาถือฉัตร มือซ้ายถือสังข์ บังมาเหนือหลังครุฑ

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๐ ๒๒๔๔ ๑๕๓๐, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒

Legislative Institutional Repository of Thailand